KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2022/639

(2021. gada 27. augusts)

par atbalsta shēmu SA.54915 – 2020/C (ex 2019/N) Beļģija – Jaudas atlīdzības mehānisms

(izziņots ar dokumenta numuru C(2021) 6431)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc uzaicinājuma ieinteresētajām personām iesniegt savas piezīmes saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem ([1]) un ņemot vērā to piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Pēc pirmspaziņošanas procedūras Beļģijas Karaliste saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") 108. panta 3. punktu 2019. gada 19. decembra vēstulē paziņoja Komisijai par tirgus mēroga jaudas atlīdzības mehānismu ("pasākums" jeb "JAM").

(2) Komisija 2020. gada 21. septembra vēstulē informēja Beļģiju, ka tā ir nolēmusi attiecībā uz pasākumu sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru.

(3) Komisijas lēmums sākt procedūru ("lēmums par procedūras sākšanu") tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([2]). Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt piezīmes.

(4) Beļģija 2020. gada 22. oktobra vēstulē iesniedza savas piezīmes attiecībā uz lēmumu par procedūras sākšanu. Komisija saņēma piezīmes arī no 15 ieinteresētajām personām. Tā pārsūtīja piezīmes Beļģijai, kurai tika dota iespēja uz tām atbildēt. Beļģijas piezīmes tika saņemtas 2020. gada 24. decembra vēstulē.

(5) Beļģija 2021. gada 9. jūlijā piekrita izņēmuma kārtā atteikties no savām tiesībām, kas izriet no LESD 342. panta saistībā ar Regulas Nr. 1/1958 ([3]) 3. pantu, kā arī tam, ka šis lēmums tiek pieņemts un paziņots angļu valodā.

([1]) OV C 346, 16.10.2020., 27. lpp.
([2]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.
([3]) Regula Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas, OV 17, 6.10.1958., 385. lpp.

2. SĪKS PASĀKUMA APRAKSTS

2.1. Pārskats par pasākumu

(6) Beļģija paredz, ka no 2025. gada tā saskarsies ar elektroenerģijas ražošanas pietiekamības problēmu, kas galvenokārt izriet no tās lēmuma laikposmā no 2022. gada līdz 2025. gadam pakāpeniski atteikties no visas kodolenerģijas ražošanas jaudas un pārtraukt siltumenerģijas ražošanas jaudu izmantošanu Beļģijā un tās kaimiņvalstīs.

(7) Tāpēc pasākuma mērķis ir nodrošināt pietiekamu jaudu elektroenerģijas ražošanai un to, lai šāda ražošana atbilstu paredzamajam elektroenerģijas pieprasījumam.

(8) JAM ietvaros atbalsta saņēmēji tiktu atlasīti konkurenci veicinošā konkursa procedūrā un saņemtu atlīdzību par savu pieejamību. Atbalsts tiktu sniegts kā jaudas maksājums jaudas nolīguma darbības laikā. Apmaiņā pret to izraudzītie pretendenti nodrošinātu savu pieejamību, lai apmierinātu pārvades sistēmas operatora ("PSO") pieprasījumu iespējamos stresa gadījumos.

(9) Beļģija savus valsts dekarbonizācijas mērķus ir noteikusi savā Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā ("NEKP") ([4]). Pamatojoties uz šo NEKP, tiek plānots, ka atjaunojamo energoresursu īpatsvars Beļģijas elektroenerģijas patēriņā palielināsies no 17 % 2017. gadā līdz vismaz 40,4 % 2030. gadā. Lai sasniegtu šos mērķus, būs jāintegrē liela daļa atjaunojamo energoresursu (AER), piemēram, vēja un saules enerģija, kuru nepastāvīgums var apdraudēt piegādes pietiekamību un drošību.

(10) Lai gan AER attīstība nav JAM galvenais mērķis, tā izstrāde ietver vērienīgos mērķus arī turpmāk ieviest AER Beļģijas energoresursu struktūrā un papildina jaunu nepastāvīgo AER turpmāku attīstību.

2.2. Juridiskais pamats un valdības noteiktā kārtība

(11) Pasākuma juridiskais pamats ir 1999. gada 29. aprīļa Elektroenerģijas likums par Beļģijas elektroenerģijas tirgus organizāciju ("Elektroenerģijas likums"), kas grozīts ar 2019. gada 16. maijā un 2021. gada 19. martā Beļģijas Oficiālajā Vēstnesī publicētajiem likumiem ([5]).

(12) Turklāt tika sagatavoti karaļa dekrēti ([6]) un Beļģijas JAM darbības noteikumi ([7]), lai sīkāk izklāstītu JAM nosacījumus:

1) Karaļa 2021. gada 28. aprīļa dekrēts, ar ko nosaka jaudas aprēķināšanas metodiku un izsoles parametrus saistībā ar jaudas atlīdzības mehānismu ([8]);

([4]) https://ec.europa.eu/energy/en/content/national-energy-and-climate-plans-necps-belgium

([5]) 2019. gada 22. aprīļa Likums, ar ko izveido jaudas atlīdzības mehānismu (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémé de rémunération de capacité*) ("JAM likums"), un 2021. gada 15. marta Likums, ar ko groza 2019. gada 22. aprīļa likumu (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et modifiant la loi du 22 avril 2019 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) ("grozītais JAM likums").

([6]) Šie dokumenti ir pieejami Enerģētikas ministrijas tīmekļa vietnē, sk. https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de.

([7]) Pēc tam pirmais priekšlikums 2020. gada 13. novembrī tika iesniegts valsts regulatoram. Pēc PSO un regulatora apspriešanās PSO 2021. gada 30. aprīlī iesniedza regulatoram jaunu priekšlikumu. Regulators sāka papildu sabiedrisko apspriešanu (no 2021. gada 30. aprīļa līdz 7. maijam) par grozījumiem PSO priekšlikumā, kurus tas uzskatīja par nepieciešamiem. Pēc tam ar 2021. gada 14. maija lēmumu regulators paredzēja Beļģijas JAM darbības noteikumus, un tie tika apstiprināti ar karaļa 2021. gada 30. maija dekrētu.

([8]) *Arrêté royal du 28 avril 2021 fixant les paramètres avec lesquels le volume de la capacité à prévoir est déterminé, y compris leurs méthodes de calcul, et les autres paramètres nécessaires pour l'organisation des mises aux enchères, ainsi que la méthode pour et les conditions à l'octroi d'une dérogation individuelle à l'application du ou des plafond(s) de prix intermédiaire(s) dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité.*

2) Karaļa 2021. gada 21. maija dekrēts par attiecināmības kritērijiem, kas saistīti ar kumulatīvo atbalstu un minimālo dalības slieksni ([9]);

3) Karaļa 2021. gada 4. jūnija dekrēts par ieguldījumu robežvērtībām un attiecināmajām izmaksām ([10]);

4) Karaļa dekrēta projekts par tādu nosacījumu noteikšanu, pamatojoties uz kuriem aizrobežu jaudu turētāji var piedalīties JAM ([11]); un

5) Karaļa 2021. gada 30. maija dekrēts par kontroles nosacījumiem ([12]).

(13) Beļģijas PSO *Elia* 2020. gada augustā rīkoja sabiedrisko apspriešanu par Beļģijas JAM darbības noteikumiem ([13]).

2.3. **Ražošanas pietiekamība Beļģijā**

2.3.1. *Uzticamības standarts*

(14) Ierosinātā JAM galvenais mērķis ir nodrošināt piegādes drošību, kā noteikts uzticamības standartā.

(15) Kā paziņots 2019. gadā, Beļģijā uzticamības kritēriji tika noteikti, izmantojot divdaļīgu sagaidāmā slodzes zuduma ilguma ("*LOLE*") kritēriju: paredzamais stundu skaits, kuru laikā visi Beļģijas elektrotīklam pieejamie ražošanas resursi nenosedz slodzi un vajadzību pēc ražošanas rezervēm, ņemot vērā arī pieprasījumreakciju, uzkrāšanu un starpsavienotājus, statistiski tipiskā gadā nepārsniedz trīs stundas. Otrais kritērijs ir tāds, ka *LOLE* ir mazāks par 20 stundām statistiski netipiskā gadā ("*LOLE*95") ([14]). Šīs vērtības tika iekļautas arī Elektroenerģijas likumā.

(16) Uzticamības standarts ir aplēstā vērtība, ko patērētāji piešķir, lai izvairītos no elektropadeves pārtraukumiem ("*VOLL*"), un jaunās jaudas paredzamās izmaksas Beļģijā ("*CONE*").

(17) Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Regulas (ES) 2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu ([15]) ("Elektroenerģijas regula") 23. panta 6. punktā ir paredzēta Savienības metodika *VOLL*, *CONE* un uzticamības standarta aprēķināšanai.

(18) Energoregulatoru sadarbības aģentūra ("*ACER*") 2020. gada 2. oktobrī apstiprināja *VOLL* aprēķināšanas metodiku ("*VOLL* metodika"), *CONE* aprēķināšanas metodiku ("*CONE* metodika") un uzticamības standarta aprēķināšanas metodiku ("US metodika"). Visas trīs metodes kopā sauc par "*VOLL*/*CONE*/US metodiku" ([16]).

(19) Beļģija 2021. gada 7. jūnijā iesniedza jauno *VOLL*, *CONE* un uzticamības standarta aprēķinu saskaņā ar *VOLL*/*CONE*/US metodiku.

([9]) *Arrêté royal du 21 mai 2021 relatif à l'établissement des critères de recevabilité visés à l'article 7undecies, § 8, alinéa 1er, 1° et 2°, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne les conditions dans lesquelles les détenteurs de capacité bénéficiant ou ayant bénéficié de mesures de soutien ont le droit ou l'obligation de participer à la procédure de préqualification et en ce qui concerne le seuil minimal, en MW*.

([10]) *Arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la proceedings de classement*.

([11]) *Projet d'arrêté royal relatif à l'établissement des conditions auxquelles les détenteurs de capacité étrangère directe et indirecte peuvent participer à la procédure de préqualification dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité*. Laikā, kad tika pieņemts šis lēmums, minētais karaļa dekrēts vēl nebija pieņemts.

([12]) *Arrêté royal du 30 mai 2021 déterminant des modalités du contrôle du bon fonctionnement du mécanisme de rémunération de capacité par la commission de régulation de l'électricité et du gaz*.

([13]) Sk. https://www.elia.be/en/public-consultation/20200828_public-consultation-crm-functioning-rules.

([14]) *LOLE*95 attiecas uz 95. procentiles standartu, saskaņā ar kuru smagos apstākļos, kuru varbūtība ir 5 % (t. i., ļoti auksta ziema, kas iestājas reizi 20 gados), *LOLE* jābūt zemākam par attiecīgo standartu, kas Beļģijas gadījumā ir 20 stundas.

([15]) OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.

([16]) *ACER* 2020. gada 2. oktobra lēmums par zudušās slodzes vērtības, jauna tirgus dalībnieka izmaksu un uzticamības standarta aprēķināšanas metodiku: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2023-2020_Annexes/ACER%20Decision%2023-2020%20on%20VOLL%20CONE%20RS%20-%20Annex%20I.pdf.

(20) Beļģijas energoregulators (“*CREG*”) 2021. gada 28. maijā iesniedza enerģētikas ministram savu priekšlikumu par Beļģijas uzticamības standartu. *CREG* ierosinātais uzticamības standarts bija 2 stundas un 43 minūtes.

(21) Ekonomikas federālā valsts dienesta Enerģētikas ģenerāldirektorāts savā 2021. gada 2. jūnija atzinumā ieteica noapaļot uzticamības standartu līdz trim stundām, lai nodrošinātu atbilstību iepriekšējiem pētījumiem par valsts un Eiropas resursu pietiekamību, lai nodrošinātu atbilstību praksei, saskaņā ar kuru uzticamības standartus izsaka noapaļotās stundās, kā kaimiņvalstīs, un ņemtu vērā to, ka Beļģijā noteikto deficītu, kas nav maznozīmīgs, kompensēs ar energoresursu struktūru, nevis vienu atsauces tehnoloģiju.

(22) Saskaņā ar Karaļa dekrēta projektu par uzticamības standarta noteikšanu un *VOLL* un *CONE* izmaksu vērtību apstiprināšanu jaunais uzticamības standarts ir noteikts trīs stundas.

(23) Karaļa dekrēta projektā ir apstiprināta arī *VOLL* izmaksu vienotā aplēse, pamatojoties uz vērtību, ko noteicis Ekonomikas federālā valsts dienesta Enerģētikas ģenerāldirektorāts kopā ar Plānošanas biroju, un *CONE* izmaksu vienotā aplēse, pamatojoties uz pieprasījumreakcijas tehnoloģiju ([17]).

(24) *VOLL* tiks noteikta 16 033 EUR/MWh un *CONE* – 45 EUR/kW gadā.

(25) *VOLL* tika aprēķināta, izmantojot triangulācijas metodi, kurā ņemta vērā ražošanas funkcija un *CREG* veiktais apsekojums par gatavību maksāt. Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju *CREG* veiktais apsekojums nebija uzticams, jo cita starpā vienīgais ierosinātais scenārijs (kurā temperatūra ir zemāka par +5 °C) nebija reprezentatīvs attiecībā uz lielāko daļu iztrūkuma scenāriju. Tāpēc, aplēšot *VOLL*, apsekojuma rezultātu nozīme bija ierobežota.

(26) Saskaņā ar Elektroenerģijas likumu aprēķini, kas attiecas uz JAM, tiks veikti, pamatojoties uz uzticamības standartu, kas bija spēkā 15. septembrī gadā pirms izsoles.

(27) Ņemot vērā saspringto grafiku, Beļģija aprēķināja apjomu, kas jāiepērk G-4 un G-1 izsolēs, kuras plānotas attiecīgi 2021. gada oktobrī un 2024. gada oktobrī, pamatojoties uz veco uzticamības standartu, uz kuru attiecas apņemšanās vajadzības gadījumā koriģēt apjomu, ja jaunais uzticamības standarts un pietiekamības novērtējums liecinātu, ka jaudas vajadzība ir daudz mazāka.

(28) Beļģija arī apņēmās atjaunināt *VOLL*, pamatojoties uz jaunu apsekojumu par gatavību maksāt saskaņā ar *CONE*/*VOLL*/US metodiku, un vajadzības gadījumā līdz 2022. gada septembrim noteikt jaunu uzticamības standartu nolūkā to izmantot, lai noteiktu apjomu, kas jāiepērk vēlākais 2023. gada izsolē.

2.3.2. *Pietiekamības novērtējums*

(29) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju, sākot no 2025. gada, Beļģija saskarsies ar pietiekamības problēmu, kas galvenokārt izriet no pakāpeniskas atteikšanās no kodolenerģijas ražošanas laikposmā no 2022. gada līdz 2025. gadam, ko pastiprina siltumenerģijas jaudu ražošanas pārtraukšana kaimiņvalstīs. Pietiekamības problēma ir noteikta pētījumā par valsts resursu pietiekamību, aplūkojot vairākus scenārijus.

(30) Beļģijas pārvades sistēmas operatora *Elia* 2019. gada jūnijā publicētajā pētījumā par valsts resursu pietiekamību laikposmā no 2020. gada līdz 2030. gadam (“2019. gada pietiekamības un elastības pētījums”) ([18]) līdz 2025.–2026. gada ziemai tika konstatēta sistemātiska jaunas jaudas vajadzība vismaz 3,9 GW apmērā lielas ietekmes mazas varbūtības (*HiLo*) scenārijā (ES *HiLo*). Šajā scenārijā ir ņemta vērā importētā elektroenerģija un pieņemts, ka varētu nebūt pieejamas vairākas Francijas kodolelektrostacijas (papildus “parastai” nepieejamībai). Tas pats scenārijs tika izmantots, novērtējot stratēģiskās rezerves apjomu ([19]). ES pamatscenārijā ([20]) deficīts ir 2,4 GW, ja sistēmā tiek saglabāta pašreizējā siltumenerģija (sk. 2019. gada pietiekamības un elastības pētījuma 4.–18. attēlu).

([17]) Iepriekšējā *VOLL* vērtība Beļģijā bija 23,3 EUR/kWh, un 65 EUR/kW/gadā bija *CONE* aplēstā vērtība.

([18]) https://www.elia.be/fr/actualites/communiques-de-presse/2019/06/20190628_press-release-adequacy-and-flexibility-study-for-belgium-2020-2030

([19]) Sk. Lēmumu par valsts atbalstu C(2018) 589 final lietā SA.48648 (2017/NN) – Beļģija – Stratēģiskā rezerve.

([20]) ES pamatscenārijā ir ņemta vērā visu modelēšanā iesaistīto Eiropas valstu jaunākā zināmā politika (kodolenerģijas un ogļu nozare, plānotā jaunu gāzes ražotņu būvniecība, pieprasījumreakcijas un uzkrāšanas izmaiņas, jaudas mehānismi, noteikumi pēc plūsmas principa, paketes “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” noteikumi, gaidāmā tīkla attīstība utt.).

(31) 2019. gada pietiekamības un elastības pētījuma rezultāti attiecībā uz ES *HiLo* scenāriju liecina, ka bez intervences 2025. gadā *LOLE* būtu 10,5 stundas, tādējādi ievērojami pārsniedzot valsts uzticamības standartu attiecībā uz piegādes drošību. *LOLE*95 rādītājs palielinātos pat līdz 84 stundām. Nākamajā tabulā ir redzami *LOLE* rezultāti, kas iekļauti valsts resursu pietiekamības pētījumā ES *HiLo* scenārija un ES pamatscenārija vajadzībām.

1. tabula

Beļģijas *LOLE* rezultāti pietiekamības un elastības pētījumā

	2025		**2028**		**2030**	
	ES pamatscenārijs	**ES *HiLo***	**ES pamatscenārijs**	**ES *HiLo***	**ES pamatscenārijs**	**ES *HiLo***
Atlikusī tirgus *LOLE* (stundas)	9,4	10,5	6	6,9	6	6,2
Atlikusī tirgus *LOLE*95 (stundas)	89	84	63	76	43	51

Avots: 2019. gada pietiekamības un elastības pētījums.

(32) *CREG* 2019. gada 11. jūlijā publicēja 2019. gada pietiekamības un elastības pētījuma analīzi ([21]). Šajā analīzē *CREG* cita starpā apšaubīja to, ka ES *HiLo* scenārijs tiek izmantots kā galvenais scenārijs. *CREG* uzskata, ka būtu jāuzlabo esošās un jaunās jaudas rentabilitātes novērtēšanas metodika un jāņem vērā visas Beļģijā un ārvalstīs pieejamās balansēšanas rezerves.

(33) 2019. gada novembrī elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls ("*ENTSO-E*") nāca klajā ar 2019. gada vidēja termiņa pietiekamības prognozi ("2019. gada *MAF*") ([22]), kurā bija norādīti turpmāk minētie rezultāti attiecībā uz Beļģiju 2025. gadā.

2. tabula

Beļģijas *LOLE* līmeņi 2019. gada *MAF*

	Pamatscenārijs (2025. gads)	**Zems jutīgums pret oglekli** ([23]) **(2025. gads)**
Vidējā *LOLE*	1,09 stundas	1,61 stunda
***LOLE*95**	3,15 stundas	-

Avots: ENTSO-E, "Vidēja termiņa pietiekamības prognoze – 2019. gads".

(34) Tomēr, kā apgalvo Beļģija, *ENTSO-E* 2019. gada *MAF* nesniedz pietiekami precīzus Beļģijas *LOLE* rezultātus, jo tiek pieņemts, ka būs pieejami papildu 2,5 GW ([24]), kas faktiski netiek garantēti.

(35) Savā 2020. gada aprīļa ([25]) galīgajā ziņojumā Piecpusējais enerģētikas forums ([26]) ("*PLEF*") nāca klajā ar turpmāk minētajiem rezultātiem attiecībā uz Beļģiju 2025. gadā.

([21]) https://www.creg.be/fr/publications/etude-f1957

([22]) https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/sdc-documents/MAF/2019/MAF%202019%20Appendix%201%20-%20Detailed%20Results%2C%20Sensitivities%20and%20Input%20Data.pdf

([23]) Tiek noteikts jutīgums pret "pakāpenisku atteikšanos no oglēm". Kopumā no 2025. gada pamatscenārija tika izņemti aptuveni 23,6 GW ražošanas jaudas, galvenokārt samazinot lignīta un akmeņogļu jaudas.

([24]) Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju pētījumā tika pieņemta siltumenerģijas ražošana 2,5 GW apmērā un patvaļīgi izvēlēta tehnoloģija.

([25]) https://www.benelux.int/files/4515/8998/1576/PENTAreport_FINAL.pdf

([26]) Piecpusējais enerģētikas forums ir pamats reģionālajai sadarbībai Centrāleiropā un Rietumeiropā starp Austriju, Beļģiju, Franciju, Vāciju, Luksemburgu, Nīderlandi un Šveici.

3. tabula

Beļģijas *LOLE* līmeņi *PLEF* 2020. gada vispārējā pietiekamības novērtējumā

	Pamatscenārijs (2025. gads) ([27])	**Zems jutīgums pret gāzi (2025. gads)** ([28])	**Zems jutīgums pret kodolenerģiju / *CH NTC* (2025. gads)** ([29])
Vidējā *LOLE*	3,3 stundas	8,1 stunda	4,6 stundas

Avots: Piecpusējais enerģētikas forums, "Ražošanas pietiekamības novērtējums, 2020. gada aprīlis, galīgais ziņojums".

(36) *ENTSO-E* 2020. gada novembrī izdeva 2020. gada *MAF*. Attiecībā uz pamatscenāriju 2025. gadam 2020. gada *MAF* rezultāti liecina, ka vidējā *LOLE* ir 0,4 stundas, kas tādējādi atbilst Beļģijas tiesību aktos noteiktajam pietiekamības kritērijam, proti, *LOLE* 3 stundas.

(37) Tomēr valstu piezīmēs, kas pievienotas 2020. gada *MAF*, Beļģija norādīja, ka: "2020. gada *MAF* ir pieņemts liels apjoms "jaunas" jaudas, kas sadalīts lielā skaitā valstu. Jāatzīmē, ka kopumā nav pārliecības par to, ka šīs jaudas galu galā būs pieejamas 2025. gadā, tāpēc šie pieņēmumi un rezultāti, kas izriet no 2020. gada *MAF*, būtu jāinterpretē piesardzīgi. Turklāt Beļģija jau vairākus gadus ir daļa no reģiona, kurā jau tiek īstenota tirgus sasaiste pēc plūsmas principa. Tā kā *Elia* ir izstrādājusi un ieviesusi simulācijas modeli pēc plūsmas principa, piemēram, *Elia* 2019. gada pētījumā, kas tika izmantots arī *PLEF GAA* 2020. gada pētījumā, šāda pieeja vēl nav izmantota pašreizējā 2020. gada *MAF* pētījumā".

(38) Savā paziņojumā Beļģijas iestādes norādīja, ka metodika un dati ir saskaņoti Eiropas līmenī, lai 2019. gada pietiekamības un elastības pētījums atbilstu 2019. gada *MAF*.

(39) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 23. panta 3. punktu *ENTSO-E* būtu jāizstrādā metodika Eiropas resursu pietiekamības novērtējuma ("*ERAA*") veikšanai un jebkura valsts resursu pietiekamības novērtējuma ("*NRAA*") (sk. Elektroenerģijas regulas 24. pantu) veikšanai. Šī metodika būtu jāapstiprina *ACER*.

(40) *ACER* 2020. gada 2. oktobrī apstiprināja metodiku Eiropas resursu pietiekamības novērtējuma veikšanai ("*ERAA* metodika") ([30]).

(41) *Elia* 2021. gada 30. jūnijā publicēja jaunu pietiekamības un elastības pētījumu par 2022.–2032. gadu ("2021. gada pietiekamības un elastības pētījums").

(42) Saskaņā ar *ERAA* metodiku *Elia* integrēja turpmāk izklāstītos *ERAA* metodikas elementus 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā:

a) klimatiskie gadi: *Elia* izvēlējās īstenot pirmo *ERAA* metodikā minēto iespēju, t. i., paļauties uz labāko nākotnes klimata prognozi;

b) ekonomiskās dzīvotspējas novērtējums: *Elia* izstrādāja metodi dažādu elektroenerģijas sistēmas aktīvu ekonomiskās dzīvotspējas aprēķināšanai saskaņā ar *ERAA* metodiku;

([27]) Tāpat kā attiecībā uz 2019. gada *MAF* "šajā pētījumā attiecībā uz 2025. gadu tiek pieņemts, ka Beļģijā 2025. gadā jaunas jaudas vajadzība 2,5 GW apmērā tiks apmierināta ar JAM, lai nodrošinātu pietiekamību."

([28]) "Attiecībā uz "zemu jutīgumu pret gāzi" *PLEF* pieņēmums par jaunu jaudu 2,5 GW apmērā Beļģijā tika izņemts no *PLEF* pamatscenārija". "Beļģijas un Francijas gāzes jaudas ir attiecīgi par 2,5 GW un 2,2 GW mazākas nekā pamatscenārijā. Austrijai (par 1,2 GW mazāka gāzes jauda), Nīderlandei (par 1,6 GW mazāka gāzes jauda) un Luksemburgai (par 0,1 GW mazāka gāzes jauda)."

([29]) "Kas attiecas uz zemu jutīgumu pret kodolenerģiju / *CH NTC*, kodolenerģijas ražošanas jauda ir par 1 700 MW mazāka Francijā un par 1 190 MW mazāka Šveicē. Visās pārējās valstīs uzstādītā jauda nav mainījusies salīdzinājumā ar pamatscenāriju. Turklāt *NTC* teritorijā starp Šveici un blakus esošajām zonām tiek samazināta, lai ņemtu vērā aizvien pieaugošās neplānotās plūsmas caur Šveici, jo 2025. gadā Šveice nevar tikt iekļauta tirgus sasaistē pēc plūsmas principa (*FBMC*)."

([30]) *ACER* lēmums par *ERAA* metodiku: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2024-2020_Annexes/ACER%20Decision%2024-2020%20on%20ERAA%20-%20Annex%20I.pdf.

c) plūsmas princips: *Elia* modelēšanas sistēmā ir integrētas visas zināmās un plānotās iespējas ieviest tirgus modeli jaudas aprēķināšanas metodē pēc plūsmas principa, piemēram, reģiona iekļaušana centrālajā daļā; "uzlabota hibrīda sasaiste"; vai ar Elektroenerģijas regulu ieviestie *minRAM* noteikumi;

d) elastība: pētījumā ietverts gan kopējo sistēmas elastības vajadzību un līdzekļu aprēķins, gan frekvences noturēšanas rezervju un frekvences atjaunošanas rezervju dimensionēšanas apjoma novērtējums katram mērķa gadam, lai atainotu rezerves vajadzības, kas nosegs nebalansu saskaņā ar juridiskajām prasībām, kuras modelētas pietiekamības simulācijās. Turklāt atkrastes vēja enerģijas elastības raksturlielumi ir pilnveidoti, un tehnoloģijas, kas pārvērš elektroenerģiju citos energoresursos, ir iekļautas kā jaunas tehnoloģijas. Visbeidzot, īpaša uzmanība ir pievērsta ietekmei, ko rada atkrastes ražošanas jaudas otrā viļņa integrācija un pārrobežu balansēšanas platformas;

e) nozaru integrācija: attiecībā uz nozaru sasaistīšanu, iekļaujot pieņēmumus attiecīgi par elektrotransportlīdzekļiem, siltumsūkņiem un termogāzes iekārtu ražošanas jaudām, tiek ņemtas vērā saskarnes starp elektroenerģijas sistēmu un dažādām nozarēm, piemēram, transporta, siltumapgādes un gāzes nozari. Lai izprastu elektroenerģijas izmantošanas ietekmi uz ūdeņraža ražošanu, šajā pētījumā izmantotajā modelī tika pievienoti elektrolīzeri kā (elastīgs) elektroenerģijas patērētājs Beļģijā un ārvalstīs. Turklāt īpaša uzmanība tika pievērsta transporta un siltumapgādes nozares papildu elektroenerģijas patēriņa digitalizācijai;

f) desmit gadu periods: pētījuma pamatā ir desmit gadu periods (2022.–2032. gads). Lai samazinātu simulāciju un aprēķinu apjomu, ne viss jutīgums un scenāriji tika modelēti visiem gadiem; daži galvenie gadi tika analizēti padziļinātāk. Beļģijas un ārvalstu gadījumā tika aplūkots liels jutīguma apjoms, lai gūtu priekšstatu par dažādu pieņēmumu ietekmi un izprastu to. Salīdzinājumam – paredzams, ka 2021. gada *ERAA* simulēs tikai 2025. un 2030. gadu;

g) varianti ar jaudas mehānismiem un bez tiem: saskaņā ar Elektroenerģijas regulu un *ERAA* metodiku *Elia* iekļāva scenārijus gan ar tirgus mēroga jaudas mehānismiem Eiropā, gan bez tiem.

(43) Beļģijas iestādes norādīja, ka šajā pētījumā ir izpildītas galvenās metodiskās prasības, kas noteiktas *ERAA* metodikā.

(44) Pamatojoties uz Elektroenerģijas regulu, *NRAA* jābūt ietvertiem galvenajiem atsauces scenārijiem. Minētajos scenārijos cita starpā ir ietverts ražošanas aktīvu ekonomiskās dzīvotspējas novērtējums. *ERAA* metodikā ir sīkāk precizēts, ka jānosaka divi galvenie atsauces scenāriji – viens ar jaudas mehānismiem visā Eiropā un otrs bez tiem.

(45) Attiecīgi 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā tika aplūkoti divi galvenie scenāriji:

a) ES pamatscenārijs: scenārijs, kurā ņemti vērā Francijā, Lielbritānijā, Polijā, Itālijā un Īrijā jau apstiprinātie tirgus mēroga jaudas mehānismi un pieņemts, ka tie būs ieviesti līdz šā pētījuma termiņa beigām;

b) "ES bez JAM": scenārijs, kurā nav iekļauti ieņēmumi no tirgus mēroga jaudas mehānismiem, tādējādi pieņemot, ka Eiropā nav tirgus mēroga jaudas mehānismu.

(46) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir pienācīgi ņemts vērā visu resursu devums, tostarp esošās un nākotnes elektroenerģijas ražošanas, enerģijas uzkrāšanas, nozaru integrācijas, pieprasījumreakcijas un importa un eksporta iespējas un to devums elastīgai sistēmas darbībai.

(47) Beļģijas iestādes apgalvoja, ka, modelējot maksimālās klīringa cenas 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā, ir ņemti vērā visi pieejamie tiesību aktu noteikumi, piemēram, pašlaik piemērojamais maksimālās cenas ierobežojums, 60 % noteikums ([31]), kas paredzēts Komisijas 2015. gada 24. jūlija Regulā (ES) 2015/1222, ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas ([32]), un *ACER* 2017. gada 14. novembra Lēmums Nr. 04/2017.

([31]) *ACER* 2017. gada 14. novembra Lēmumā Nr. 04/2017 ir noteikts, ka gadījumā, ja klīringa cena pārsniedz 60 % no saskaņotās maksimālās klīringa cenas par vienas nākamās dienas sasaisti vismaz vienā tirgus laika vienībā dienā atsevišķā tirdzniecības zonā vai vairākās tirdzniecības zonās, saskaņoto maksimālo klīringa cenu palielina par 1 000 EUR/MWh.

([32]) OV L 197, 25.7.2015., 24. lpp.

(48) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir modelēts maksimālās klīringa cenas automātiskais pieaugums no 2025. gada. Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju ir ļoti iespējams, ka līdz 2025. gadam *LOLE* nebūs, tāpēc līdz 2025. gadam netiks modelēts maksimālās klīringa cenas pieaugums. Tomēr, pat ja maksimālās cenas pieaugums notiktu, saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju modelēšana liecina, ka ekonomiskās dzīvotspējas novērtējuma rezultāti 2025. gadam nemainītos (sk. 2021. gada pietiekamības un elastības pētījuma 3.–72. attēlu). Beļģija apņēmās nodrošināt, ka jaunajā pietiekamības pētījumā, kas jāpublicē līdz 2023. gada jūnijam, pilnībā tiek ņemta vērā dinamiska cenu pieauguma metodika, sākot no simulācijas perioda sākuma.

(49) Saskaņā ar 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumu, sākot no 2025. gada, kad pakāpeniski būs izbeigta kodolenerģijas ražošana, Beļģijā būs strukturāla jaunas jaudas vajadzība. Galvenajā ES pamatscenārijā 2025. gadā šī vajadzība ir 2 GW, un līdz 2032. gadam tā pakāpeniski pieaug līdz 3,9 GW. Pieaugošā vajadzība ir saistīta ar gaidāmo elektroenerģijas patēriņa pieaugumu un importa samazinājumu iztrūkuma periodos Beļģijā.

(50) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā norādīts, ka līdz 2025. gadam tikai ļoti neliela jaunās jaudas daļa būs dzīvotspējīga parastā enerģijas tirgū.

(51) Attiecīgi Beļģijas iestādes uzskata, ka, neveicot nekādas darbības, pastāv bažas par resursu pietiekamību Beļģijā, sākot ar 2025. gadu.

(52) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījums ataino jaunāko un labāko priekšstatu par JAM nepieciešamību.

2.3.3. *Tirgus nepilnības*

(53) Beļģija ir konstatējusi vairākas tirgus nepilnības, kas traucē elektroenerģijas tirgum darboties labi, būt drošam, cenas ziņā pieejamam un ilgtspējīgam.

(54) Pirmā tirgus nepilnība izriet no dažādiem faktoriem, kas neļauj raidīt iedarbīgus cenas signālus, un no tā, ka elektroenerģijas cenas nevar paaugstināties līdz *VOLL*, un citām tirgus struktūras nepilnībām.

(55) Šo tirgus nepilnību un ar tām saistītās reglamentējošās rīcības apvienojumam var būt tendence "samazināt" cenas signālus elektroenerģijas tirgos, lai iztrūkuma laikā cenas nepalielinātos līdz "efektīvam" līmenim. Tas izraisa ieņēmumu pastāvīgu nepietiekamību iekārtu operatoriem un pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi ietekmējot spēju atgūt savas fiksētās un mainīgās izmaksas, ko parasti dēvē par "trūkstošo naudu", neļaujot tirgus spēkiem sasniegt vajadzīgo pietiekamības līmeni.

(56) Teorētiski patērētāju nespēju izvēlēties sev vēlamo uzticamības līmeni nevar novērst parastā enerģijas tirgū, ļaujot cenām augt līdz likumā noteiktam līmenim, kas ataino cenu, kuru patērētāji vairs nevēlētos maksāt par enerģiju, un ļautu ražotājiem saņemt iztrūkuma rentes. Tomēr vājas pieprasījumreakcijas dēļ ir grūti uztvert faktisko *VOLL*, un cenu pieaugumu ietekmē politiskās pieņemamības problēmas.

(57) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju otra tirgus nepilnība izriet no ieguldītāju nevēlēšanās uzņemties risku, ņemot vērā pieaugošo svārstīgumu un lielo regulatīvo nenoteiktību. Arvien pieaugošā nepastāvīgo atjaunojamo energoresursu izmantošana padara cenas nepastāvīgākas un palielina neskaidrību par tradicionālo tehnoloģiju iespējām atgūt savas fiksētās izmaksas elektroenerģijas tirgū. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju nelielas atšķirības apstākļos, kas saistīti ar AER ieviešanas līmeni, piemēram, mērķiem attiecībā uz saules enerģiju, vēja enerģiju uz sauszemes un atkrastes vēja enerģiju, varētu būtiski ietekmēt tradicionālo ražošanas tehnoloģiju ieņēmumus. "Trūkstošās naudas" problēma kļūst arvien lielāka, jo palielinās nepastāvīgā jauda. Tādējādi saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju tas palielina ekonomisko risku, kas saistīts ar ieguldījumiem elastīgās tradicionālās ražošanas tehnoloģijās. Turklāt saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju enerģijas cenas parasti neparedz nākotnes riska ierobežošanas periodu, kas ilgāks par trim gadiem, un tas nav pietiekams, lai ieguldītāji gūtu pamatojumu ieguldījumiem. Turklāt saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju, lai gan nākotnes tirgi varētu pielāgoties pieaugošām piedāvājuma un pieprasījuma izmaiņām, tie nevarētu garantēt nodrošinājumu būtiska strukturāla satricinājuma gadījumā, piemēram, īstenojot plānoto pakāpenisko atteikšanos no kodolenerģijas Beļģijā.

(58) Treškārt, elektroenerģijas sistēmu uzticamībai ir noteiktas sabiedriskā labuma iezīmes. Tas ir tāpēc, ka ieguvēji no ieguldījumiem augstākā piegādes drošības līmenī ir visi, lai gan, kā paskaidrots iepriekš, sistēmas operators nevar selektīvi atvienot pieslēgumu lielākajai daļai individuālo galapatērētāju atkarībā no to gatavības maksāt. Tādējādi ražotājiem, visticamāk, būs neoptimāli stimuli ieguldīt ražošanas jaudā, kas galu galā nodrošinātu neoptimālu sistēmas uzticamības līmeni.

(59) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju šie jautājumi Beļģijā ir īpaši, jo Beļģija ir salīdzinoši mazs un savstarpēji cieši saistīts tirgus, un tāpēc to ietekmē līdzīgi piegādes riski, ko rada kaimiņvalstu elektroenerģijas tirgi. Tāpēc saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju pietiekamību Beļģijā lielā mērā ietekmē situācija kaimiņvalstu elektroenerģijas tirgos.

(60) Komisija 2018. gadā apstiprināja Beļģijas stratēģisko rezervi līdz 2022. gada 31. martam ([33]). Stratēģiskās rezerves mērķis ir apmierināt maksimālo pieprasījumu ziemas periodos, kad tirgus to nedara, saglabājot daļu esošās elektroenerģijas ražošanas un pieprasījumreakcijas jaudas ārpus tirgus kā rezervi, ko izmantot vienīgi tad, kad balansēšanas resursi ir izsmelti.

2.3.4. *Tirgus reformas*

(61) Komisija 2019. gada 25. novembrī saņēma Beļģijas Enerģētikas ministrijas īstenošanas plānu ([34]), kurš sagatavots saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 3. punktu un kurā noteikts, ka dalībvalstīm, kurām ir bažas par pietiekamību, īstenošanas plānā ir jāparedz pasākumi, lai likvidētu regulatīvos izkropļojumus vai tirgus nepilnības savos tirgos. Pēc sabiedriskās apspriešanas Komisija 2020. gada 30. aprīlī pieņēma atzinumu par Beļģijas īstenošanas plānu saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 5. punktu ([35]). Beļģija pieņēma un iesniedza Komisijai īstenošanas plāna galīgo redakciju ([36]).

(62) Attiecībā uz balansēšanas tirgiem Beļģija savā nebalansa cenu noteikšanas mehānismā ir ieviesusi tā dēvēto "alfa komponentu". Tas ir papildu nebalansa cenas komponents, kas noteikts balansatbildīgajām pusēm ("*BRP*"), lai pastiprinātu reāllaika cenas signālu, kad palielinās Beļģijas kontroles zonas sistēmas nebalanss. Savā atzinumā Komisija aicināja Beļģiju apsvērt, vai iztrūkuma cenu noteikšanas funkcija būtu jāpiemēro ne tikai *BRP*, bet arī balansēšanas pakalpojumu sniedzējiem ("*BSP*"). Tas var veicināt piegādes drošību, nodrošinot, ka *BRP* un *BSP* tiek piemērota vienāda cena par saražoto/patērēto enerģiju, jo cenu diferencēšana var izraisīt tirgus dalībnieku neefektīvu arbitrāžu. Komisija arī uzskata, ka iztrūkuma cenu noteikšanas funkcija būtu jāaktivizē, ņemot vērā rezervju nepietiekamību sistēmā, un tā būtu jākalibrē, lai palielinātu balansēšanas enerģijas cenas *VOLL*, kad sistēmā beidzas rezerves. Komisija aicināja Beļģiju apsvērt iespēju ne vēlāk kā 2022. gada 1. janvārī attiecīgi grozīt iztrūkuma cenu noteikšanas shēmu. Turklāt Beļģija īsteno nebalansa ieskaitu, kā arī gatavojas pievienoties ES balansēšanas platformām, kas paredzētas *aFRR* (automātiskai frekvences atjaunošanas rezervei) un *mFRR* (manuālai frekvences atjaunošanas rezervei), kuras paredzēts ieviest attiecīgi līdz 2021. un 2022. gada beigām. Turklāt attiecībā uz balansēšanas pakalpojumu un palīgpakalpojumu iepirkumu Beļģija ir apņēmusies veikt šādas darbības:

a) ne vēlāk kā 2020. gada jūlijā *FCR* (frekvences noturēšanas rezerves) bija jāpiedāvā katru dienu un jāiepērk vienīgi reģionālā līmenī;

b) ne vēlāk kā 2020. gada jūlijā *aFRR* bija jāpiedāvā katru dienu, un tirgū varēs piedalīties visas tehnoloģijas, visi dalībnieki un visi sprieguma līmeņi. Izmantoto balansēšanas enerģiju atlīdzina, nosakot robežcenas, tiklīdz likviditāte ir pietiekama;

c) kopš 2020. gada februāra *mFRR* tiek mērīta un kalibrēta katru dienu, un izmantotā balansēšanas enerģija tiek atlīdzināta, nosakot robežcenas.

(63) Gada ziņojumā, ko Beļģija iesniedza 2021. gada jūlijā, ir apstiprināts, ka šie pasākumi pa šo laiku ir veikti.

([33]) Sk. lēmumu par valsts atbalstu C(2018) 589 final lietā SA.48648 (2017/NN) – Beļģija – Stratēģiskā rezerve.
([34]) https://ec.europa.eu/energy/consultations/consultation-belgiums-market-reform-plan_en.
([35]) Komisijas Atzinums C(2020) 2654 final: https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Belgian-electricity-market-Final-implementation-plan-CRM-22062020.pdf.
([36]) https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Belgian-electricity-market-Final-implementation-plan-CRM-22062020.pdf.

(64) Beļģijā pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzēji ir tiesīgi piedalīties elektroenerģijas vairumtirgos (tostarp nākamās dienas un tekošās dienas tirgos), kā arī balansēšanas tirgū, un pret tiem izturas līdzīgi kā pret citiem tirgus dalībniekiem un balansēšanas pakalpojumu sniedzējiem. Pieprasījumreakcija var būt pārstāvēta individuāli vai ar agregatoru starpniecību. Lai vēl vairāk veicinātu pieprasījumreakciju, Beļģija savā īstenošanas plānā (iesniegts 2019. gadā) apņēmās ieviest viedos skaitītājus, kas būs atšķirīgi katrā reģionā:

a) Flandrijā ([37]):

1) ne vēlāk kā 2023. gadā 33 % lietotāju ir viedais skaitītājs;

2) ne vēlāk kā 2028. gadā 66 % lietotāju Flandrijā ir viedais skaitītājs;

3) ne vēlāk kā 2034. gadā 100 % lietotāju Flandrijā ir viedais skaitītājs;

b) Valonijā:

1) ne vēlāk kā 2023. gada 1. janvārī tiks sistemātiski ieviesti viedie skaitītāji i) dzīvojamo telpu lietotājiem, kuriem ir kāds kavēts maksājums, ii) kad skaitītājs ir jāmaina, iii) veicot jaunus pieslēgumus tīklam, iv) pēc lietotāja pieprasījuma;

2) ne vēlāk kā 2029. gada 31. decembrī 80 % viedo skaitītāju tiks uzstādīti i) lietotājiem, kuru patēriņš ir vismaz 6 000 kWh, ii) ražojošiem patērētājiem, ja neto attīstāmā elektroenerģijas jauda ir vismaz 5 kWe; iii) publiski pieejamiem uzlādes punktiem;

c) Briseles reģionā: viedie skaitītāji tiks ieviesti, i) kad jāmaina skaitītāji vai ii) veicot jaunus pieslēgumus tīklam.

(65) Beļģijā elektroenerģijas starpsavienojumu īpatsvars 2020. gadā bija 21 %. Ar jau plānotajiem projektiem (sk. Federālo attīstības plānu 2020.–2030. gadam ([38])) Beļģijas elektrotīklu starpsavienojumu īpatsvars līdz 2030. gadam sasniegs aptuveni 30 % ([39]). Nesen sāka vai tuvākajos gados sāks darboties šādi Beļģijas tīklu pastiprinājumi:

a) *ALEGrO*. *ALEGrO* kopīgu interešu projekts (KIP), kas vērsts uz 1 GW starpsavienojumu starp Beļģiju un Vāciju, tika pasūtīts 2020. gadā ([40]);

b) NETO. NETO KIP projekts, kas vērsts uz 1 GW starpsavienojumu starp Beļģiju un Apvienoto Karalisti, darbojas kopš 2019. gada;

c) *BRABO*. *BRABO* KIP projekts attiecas uz Beļģijas elektrotīkla modernizāciju, lai cita starpā palielinātu no Nīderlandes importētās jaudas apjomu.

2.4. **Atbalsta saņēmēji**

2.4.1. *Attiecināmība*

(66) JAM būs pieejams visām jaudām, kas var veicināt resursu pietiekamību, gan esošajām, gan jaunajām jaudām, uzkrāšanai un pieprasījumreakcijai. Tiks atļauta jaudu, tostarp no dažādām tehnoloģijām, apkopošana jeb agregēšana.

(67) Tiks atļauta arī aizrobežu jaudas dalība. Noteikumi ir sīkāk izklāstīti 2.10. iedaļā.

(68) JAM atbalsta saņēmēji būs jaudas piegādātāji, kas atlasīti konkurenci veicinošā konkursa procedūrā.

([37]) Flandrijas valdība 2020. gadā nolēma paātrināt viedo skaitītāju ieviešanu, lai līdz 2024. gada beigām aizstātu 80 % no visiem Flandrijas mājsaimniecību energoskaitītājiem. Turklāt grozītajā 2020. gada 17. jūlija dekrētā par elektroenerģiju Flandrijas valdība noteica mērķi līdz 2029. gada 1. jūlijam visus parastos skaitītājus Flandrijā aizstāt ar digitālajiem energoskaitītājiem.

([38]) https://www.elia.be/en/grid-data/grid-development/investment-plan/federal-development-plan-2020-2030.

([39]) Šie procenti ir balstīti uz definīcijām, ko izmanto Starpsavienojumu mērķa ekspertu grupa (*ITEG*), t. i., starpsavienojumu īpatsvars = kopējais importa apjoms / kopējā ražošanas jauda, un kopējais importa apjoms nozīmē "maksimālo jaudas plūsmu, ko pārrobežu aktīvs var pārraidīt saskaņā ar sistēmas drošības kritērijiem".

([40]) 2020. gada beigās tika pabeigts *ALEGrO* starpsavienojums starp Beļģiju un Vāciju, kas ļāva veikt elektroenerģijas apmaiņu starp abām valstīm. Kopš 2020. gada novembra šis starpsavienojums ir pieejams komercdarbībai.

2.4.2. *Minimālais dalības slieksnis*

(69) Minimālais dalības slieksnis ir noteikts 1 MW apmērā galvenokārt šādu iemeslu dēļ:

a) saskaņošana ar balansēšanas tirgu;

b) minētā vērtība ir rezultāts, kas iegūts, pastāvīgā dialogā ar tirgus dalībniekiem, tostarp vairākās oficiālās sabiedriskajās apspriešanās;

c) slieksnis līdz 1 MW nozīmē, ka daudzām nelielām jaudām ir jāsāk obligātais JAM pirmskvalifikācijas process un jāsedz saistītās izmaksas, lai gan attiecībā uz tām, iespējams, nav nodoma piedalīties JAM izsolē;

d) ja slieksnis nepārsniedz 1 MW, būtiski palielinās arī administratīvais slogs.

(70) Karaļa dekrētā par attiecināmības kritērijiem, kas saistīti ar kumulatīvo atbalstu un minimālo dalības slieksni, ir paredzēts JAM darbības laikā vismaz reizi piecos gados novērtēt minimālā dalības sliekšņa līmeni.

(71) Agregēšanas noteikumi ļauj piedalīties mazākiem jaudas piegādātājiem, kas neizpilda minimālā sliekšņa prasību.

2.4.3. *Agregēšana*

(72) Vairāki jaudas piegādātāji var izvēlēties agregēšanu vienā jaudas tirgus vienībā vismaz 1 MW apmērā bez maksimālā apjoma ierobežojuma. Vienīgais ierobežojums ir tāds, ka piegādes punkti, uz kuriem attiecas enerģijas tirgu dienas grafiki (parasti mūsdienās piegādes punkti, kas pārsniedz 25 MW), nevar būt apkopotā portfelī. Agregēšana ir atļauta visās tehnoloģijās. Turklāt komponentu pārdale apkopotā jaudas tirgus vienībā ("JTV") ir atļauta, lai palielinātu elastību attiecībā uz agregatoriem un veicinātu to dalību izsoles procesā.

(73) Agregēšanas noteikumi tiks periodiski pārskatīti un grozīti, ja Beļģijas iestādes to uzskatīs par vajadzīgu, lai nodrošinātu, ka agregēšanas noteikumi nerada šķēršļus dalībai izsolē.

2.4.4. *Neapstiprināta jauda*

(74) Mehānismā ir paredzēta īpaša "neapstiprinātas jaudas" kategorija. To definē kā jaudu, ko G-4 pirmskvalifikācijas procesa sākumā nevar saistīt ar piegādes punktu un kas tādējādi nevar izpildīt piegādes punkta pirmskvalifikācijas prasības. Kategorija ir atvērta visām tehnoloģijām, un tās mērķis ir veicināt tādu jaudu dalību, kam var būt lielākas grūtības nodrošināt nepieciešamo standarta gatavības līmeni G-4. Neapstiprinātas jaudas ir mazāk attīstīti projekti, piemēram, ja piegādes punkts vēl nav zināms; projekta izpildes plāns nav pieejams, un projekts tikai attīstās pirmspiegādes periodā. Beļģijas iestādes paskaidroja, ka jēdziens "neapstiprināta jauda" tika ieviests pēc tirgus pieprasījuma un varētu būt īpaši noderīgs agregatoriem / pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzējiem, kuri uzskata, ka spēj atrast šādu jaudu pirmspiegādes periodā, bet, piemēram, vēl ir jāpabeidz līgumi ar pieprasījuma vietām / jāapsver vairākas iespējas. Neapstiprināta jauda būtu jāpiedāvā tikai G-4 izsolē. Šai kategorijai var piešķirt tikai standarta jaudas kategoriju ar līgumu uz vienu gadu (sk. 138. un 145. apsvērumu).

(75) Lai ierobežotu sistēmas drošības apdraudējumu, paļaujoties uz mazāk attīstītiem projektiem, kopējā jauda, kas jāapstiprina šajā kategorijā, nepārsniedz 200 MW pirmajā izsolē. Elektroenerģijas likumā ir paredzēts, ka lēmums par šo maksimālo kopējo jaudu tiek pieņemts katrā izsolē. Laika gaitā šī robežvērtība varētu mainīties, pamatojoties uz pozitīvu pieredzi.

2.4.5. *Korekcija*

2.4.5.1. Vispārīgi noteikumi

(76) JAM ir pieejams visiem jaudas turētājiem, ņemot vērā to pieejamības rādītāju un ieguldījumus resursu pietiekamības mērķa sasniegšanā. Patiešām, nav gaidāms, ka JTV būs pieejamas 100 % laika 100 % apmērā no to atsauces jaudas, piemēram, laikapstākļu, tehniskās apkopes ciklu, bojājumu dēļ.

(77) Šā iemesla dēļ katrai tehnoloģijai tiek aprēķināts korekcijas koeficients, lai novērtētu tās uzticamību un ieguldījumu piegādes drošībā brīžos, kad pietiekamība ir īpaši svarīga (tā sauktās "simulētās iztrūkuma stundas"). Tāpēc jaudas turētāji var piedalīties izsolē un tādējādi būt tiesīgi slēgt jaudas līgumus tikai tad, ja to vērtība nepārsniedz jaudas turētāja koriģēto jaudu ([41]).

(78) Katrai tehnoloģijai šo korekcijas parametru aprēķināšanas metodika ir atšķirīga, un tā ir sīkāk precizēta karaļa dekrētā, kurā izklāstīta jaudas aprēķināšanas metodika un izsoles parametri. Tā būs atkarīga no jaudas kategorijas:

a) korekcijas koeficientus siltumenerģijas tehnoloģijām ar dienas grafiku nosaka, pamatojoties uz vēsturisko datu statistisko analīzi, samazinot piespiedu atvienojumu apmēru, jo šis parametrs tiek pieņemts neatkarīgi no klimatiskajiem apstākļiem;

b) korekcijas koeficientus siltumenerģijas tehnoloģijām bez dienas grafika nosaka ar mērījumiem. Ja mērījumi ir nepietiekami, tos simulē, dalot šo tehnoloģiju gaidāmo vidējo ieguldījumu simulētajās iztrūkuma stundās ar tehnoloģijas apkopoto nominālo atsauces jaudu;

c) korekcijas koeficienti no laikapstākļiem atkarīgām tehnoloģijām ar dienas grafiku un no laikapstākļiem atkarīgām tehnoloģijām bez dienas grafika, kam nav izvēlēts pakalpojumu līmeņa nolīgums (sk. e) apakšpunktu), tiks noteikti, dalot šo tehnoloģiju attiecīgo vidējo ieguldījumu simulētās iztrūkuma stundās ar piemērojamās tehnoloģijas apkopoto nominālo atsauces jaudu;

d) korekcijas koeficientus energoierobežotām tehnoloģijām ar dienas grafiku nosaka, dalot šo tehnoloģiju gaidāmo vidējo ieguldījumu simulētajās iztrūkuma stundās ar apkopoto nominālo atsauces jaudu;

e) pakalpojumu līmeņa nolīgums ("PLN") (parasti pieprasījumreakcijas vai nelielas uzkrāšanas gadījumā, bet tas ir pieejams arī visām tehnoloģijām bez dienas grafika, tostarp AER): korekcijas koeficients ir saistīts ar katru PLN, ko pati JTV izraudzījusies pirmskvalifikācijas procesā (un kā noteikts jaudas līgumā) atkarībā no izvēlētajiem energoierobežojumiem. Tas ļauj operatoriem attiecībā uz tehnoloģijām bez dienas grafika pašiem noteikt, kurš PLN vislabāk atbilst to tehniskajiem ierobežojumiem, nevis noslēgt iepriekš noteiktu PLN. Turklāt agregators var izvēlēties PLN, kas vislabāk atbilst tā portfelim.

(79) Beļģija 2021. gada 4. maijā iesniedza atjauninātus korekcijas koeficientus, kas redzami nākamajā tabulā.

4. tabula

Korekcijas koeficienti

Pakalpojumu līmeņa nolīgumi (PLN)		
Pieejamība/ilgums [h]	PLN	Liela mēroga uzkrāšana
1 h	11 %	11 %
2 h	19 %	19 %
3 h	28 %	28 %
4 h	36 %	36 %
6 h	52 %	52 %
8 h	65 %	65 %

Siltumenerģijas tehnoloģijas ar dienas grafiku

Apakškategorija	**Korekcijas koeficients**
Kombinēta cikla gāzturbīna	91 %
Atvērta cikla gāzturbīna	90 %
Turboreaktīvie dzinēji	96 %

([41]) Jaudas piegādātāji ir tiesīgi slēgt jaudas līgumus par apjomu, kas nepārsniedz uz tiem attiecināmo apjomu, kurš definēts kā atsauces jauda (ņemot vērā nepiedalīšanās apjomus), reizināta ar korekcijas koeficientu.

Gāzes dzinēji	95 %
Dīzeļmotori	93 %
CHP	93 %
Biomasa	93 %
Atkritumi	93 %
Kodolenerģija	96 %
Ogles	90 %
Energoierobežotas tehnoloģijas ar dienas grafiku	
Pieejamība/ilgums [h]	**Korekcijas koeficients**
1	11 %
2	19 %
3	28 %
4	36 %
5–6	52 %
7–8	65 %
No laikapstākļiem atkarīgas tehnoloģijas	
Apakškategorija	**Korekcijas koeficients**
Atkrastes vēja energoiekārtas	15 %
Vēja energoiekārtas uz sauszemes	6 %
Saules enerģija	4 %
Hidrogrāfiskas upes gultnes energoiekārtas	34 %
Siltumenerģijas tehnoloģijas bez dienas grafika	
Apakškategorija	**Korekcijas koeficients**
Apkopotas siltumenerģijas tehnoloģijas	62 %

Avots: paziņojums ([42]).

(80) Korekcijas noteikumus var pārskatīt katru gadu un vajadzības gadījumā grozīt. Jo īpaši PSO ņems vērā pašlaik tirgū esošo tehnoloģiju sarakstu. Ja tiktu saņemtas atsauksmes par to, ka sarakstā nav kādas jauna veida tehnoloģijas, to aizvien varētu ņemt vērā, veicot ikgadējo korekcijas koeficientu kalibrēšanu. Tāpēc vajadzības gadījumā korekcijas koeficienti un tehnoloģijas tiks atjaunināti un pārskatīti katru gadu.

2.4.6. Noteikumi, kas piemērojami pārrobežu dalībai

(81) Attiecībā uz pārrobežu dalību – saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 26. pantu netiešas aizrobežu jaudas dalībai pieejamo maksimālo ieejas jaudu kontroles zonā nosaka sistēmas operators katrai tirgus zonai, kas tieši elektriski savienota ar Beļģijas kontroles zonu.

(82) Kamēr nav pieņemtas attiecīgās stratēģijas, priekšlikumi vai lēmumi, ar ko īsteno Elektroenerģijas regulas 26. pantu, katras ar Beļģiju tieši savienotas tirgus zonas ieguldījumu nosaka pēc šo zonu ieguldījuma simulētās iztrūkuma stundās, kā aprakstīts 2.10.1. iedaļā.

([42]) Pieejams arī vietnē CRM-bijlage-reductiefactoren-veiling-10-2021.pdf (fgov.be).

2.4.7. *Noteikumi, kas attiecas uz neapstiprinātu jaudu*

(83) Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus ar citām jaudām, par kurām noslēgs līgumus G-4 izsolē, *Elia* izmantos G-4 izsoles brīdī zināmos korekcijas koeficientus kā ievades parametru neapstiprinātu jaudu standarta pirmskvalifikācijas procesā (jo standarta pirmskvalifikācijas procesu šīm jaudām var organizēt līdz 24 mēnešiem pēc G-4 izsoles).

2.5. **Izsoles process un cenas noteikšanas noteikumi**

2.5.1. *Izsoļu biežums*

(84) Saskaņā ar paziņojumu PSO organizēs JAM izsoles atkarībā no jaudas resursu līmeņa, kas nepieciešams, lai garantētu pietiekamu resursu pietiekamības līmeni, lai sasniegtu uzticamības standartu.

(85) Jaudas izsole tiek rīkota katru gadu, bet piegāde notiek četrus gadus vēlāk ("G-4 izsole"). Vēl viena izsole – par piegādi pēc gada – tiek organizēta gadā tieši pirms galvenās izsoles piegādes gada ("G-1 izsole"). Pirmo G-4 izsoli plānots organizēt 2021. gadā, savukārt pirmajai G-1 izsolei būtu jānotiek 2024. gadā.

2.5.2. *Izsolāmā apjoma noteikšana*

(86) Iepriekšējā Elektroenerģijas likuma 7.j panta 2. punktā bija paredzēts, ka PSO ierosina metodi, ar ko nosaka parametrus, pēc kuriem nosaka iepērkamās jaudas daudzumu. Saskaņā ar Elektroenerģijas regulu, kas ir piemērojama no 2020. gada 1. janvāra, dalībvalsts apstiprina izsolāmo apjomu, pamatojoties uz regulatora *CREG* priekšlikumu. Tāpēc JAM komiteja (Ekonomikas federālais valsts dienests, *CREG*, *Elia* un Enerģētikas ministra kabinets) jau 2019. gadā nolēma, ka *CREG* izstrādās priekšlikumu metodikai attiecībā uz parametriem, ar kuriem nosaka izsolēs iepērkamo apjomu. Turpmākajos apsvērumos ir sniegta sīkāka informācija par hronoloģiju.

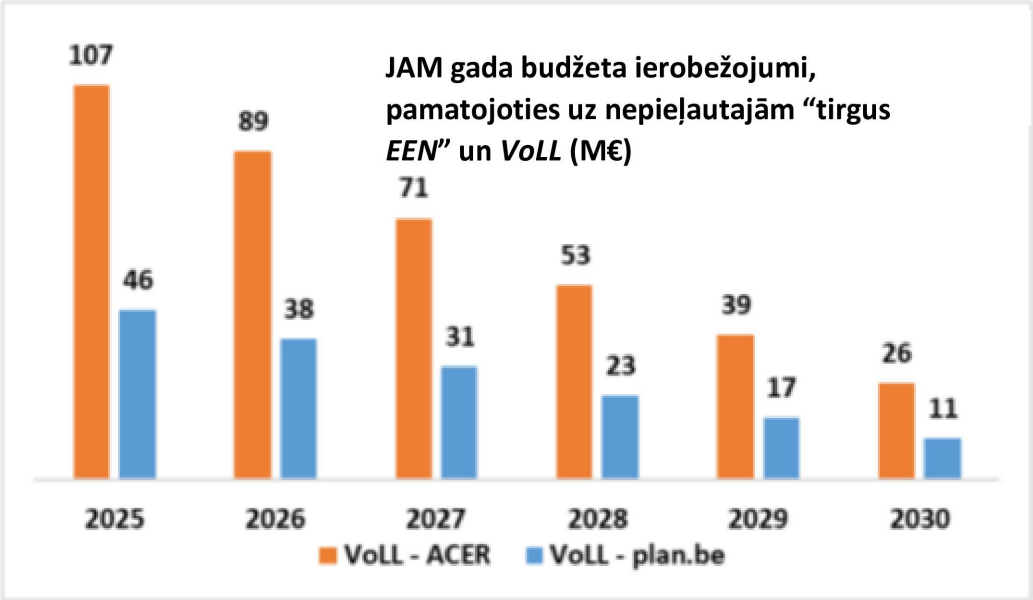
(87) *Elia* 2019. gada 22. novembrī izstrādāja karaļa dekrēta priekšlikuma projektu par izsoles parametru metodikas noteikšanu (piemēram, korekcijas koeficientiem, norunas un atsauces cenām, maksimālo starpposma cenu), tostarp jaudas vajadzības noteikšanas scenārija noteikšanas procesu ([43]). *CREG* 2019. gada 6. decembrī pieņēma atzinumu ([44]) par *Elia* priekšlikumu, kurā tas jo īpaši paskaidro, ka ES *HiLo* scenārija izmantošana, lai noteiktu iepērkamo jaudu, ir neatbilstoša ([45]) un neatbilst Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktam.

(88) *CREG* 2020. gada 18. martā nosūtīja Beļģijas enerģētikas ministram priekšlikuma projektu Nr. 2064 par iepērkamās jaudas apjoma noteikšanu. Priekšlikuma projekta pamatā lielā mērā bija *CREG* 2024. gada paziņojums (Z), kas tika nosūtīts ministram 2019. gada 20. decembrī pēc sabiedriskās apspriešanas ([46]). *CREG* galīgo priekšlikumu pieņēma 2020. gada 24. martā ([47]). Priekšlikums:

a) izriet no budžeta ierobežojuma, saskaņā ar kuru JAM izmaksām jābūt zemākām nekā patērētāja izmaksām, ņemot vērā gaidāmo nepiegādāto enerģiju (*EENS*) ([48]), ko nepieļauj ar JAM. JAM izmaksas ir tās jaudas izmaksas, kas pieprasīta, lai nodrošinātu atbilstību uzticamības standartam. Trūkstošās enerģijas paredzamās izmaksas ir *EENS*, kas reizinātas ar to lietotāju gatavību maksāt, kuri netīši nesaņem šo enerģiju (*VOLL*). Piegādes drošības

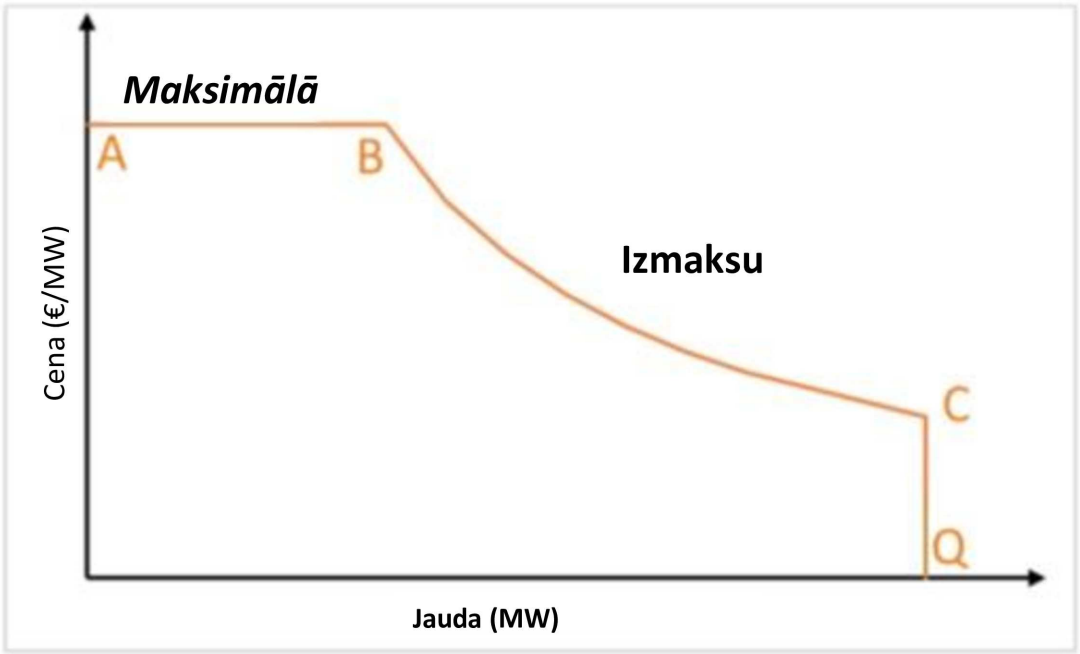
([43]) https://www.elia.be/fr/users-group/implementation-crm
([44]) https://www.creg.be/fr/publications/avis-a2030
([45]) "*Hi-Lo* scenāriju, kurā par pamatscenāriju pieņemti ekstremāli notikumi, diez vai var uzskatīt par "statistiski tipisku gadu". Gluži pretēji, *Hi-Lo* scenārijs pēc definīcijas nozīmē ārkārtas situāciju. *CREG* nenoliedz, ka patiešām var rasties ārkārtas situācijas, bet tās ir jāiekļauj varbūtības modelēšanā ar attiecīgu varbūtību. Tā vietā *Elia* piegādes drošības analīze, kuras pamatā ir *Hi-Lo* scenārijs, ietver vidējās *LoLE* aprēķinu ar statistiski anomālu bāzes pieņēmumu (t. i., "maza varbūtība")."
([46]) https://www.creg.be/fr/publications/note-z2024
([47]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064
([48]) Sagaidāmās nepadotās enerģijas apjoms: prognozētais ikgadējais pieprasījums, ko nevar nodrošināt ar enerģijas tirgū pieejamajiem resursiem, izteikts MWh.

apdraudējuma gadījumā šis *VOLL* ir iepriekš paziņotās nepiegādes izmaksas. Izmantojot Plānošanas biroja *VOLL* vērtības ([49]) un *ACER* pētījumu ([50]), *CREG* iegūst šādus budžeta ierobežojumus:

Avots: CREG "Priekšlikums (E)2064, 2020. gada 24. marts".

b) iegūst šādu pieprasījuma līkni, kur plānotais izsolāmais apjoms ir C-Q ([51]):

Avots: CREG "Priekšlikums (E)2064, 2020. gada 24. marts".

(89) Ņemot vērā *CREG* 2024. gada paziņojuma sabiedriskās apspriešanas rezultātus, Beļģijas Enerģētikas ministrija secināja, ka *CREG* ierosinātā metodika (jo īpaši budžeta ierobežojumi) nesniedz pietiekamas garantijas, ka JAM mērķis "nodrošināt vajadzīgo piegādes drošības līmeni" tiks sasniegts saskaņā ar juridiskajiem kritērijiem.

(90) Attiecīgi Beļģijas Enerģētikas ministrija, ņemot vērā 87. apsvērumā minēto *Elia* izstrādāto karaļa dekrēta priekšlikumu un 88. apsvērumā minēto *CREG* priekšlikumu, izstrādāja alternatīvu metodi, ar ko nosaka jaudas mehānisma ietvaros iepērkamās jaudas apjomu. No 2020. gada 23. marta līdz 2020. gada 27. martam notika sabiedriskā apspriešana par šo pielāgoto metodiku. Saskaņā ar grozīto JAM likumu pielāgotajā Elektroenerģijas

([49]) https://www.plan.be/admin/uploaded/201403170843050.WP_1403.pdf
([50]) https://www.acer.europa.eu/en/Electricity/Infrastructure_and_network%20development/Infrastructure/documents/CEPA%20study%20on%20the%20Value%20of%20Lost%20Load%20in%20the%20electricity%20supply.pdf
([51]) Citi *CREG* priekšlikuma elementi ir atrodami šajā vietnē: https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064.

likuma 7.j panta 2. punktā ir paredzēts, ka parametrus, saskaņā ar kuriem nosaka iepērkamo apjomu, definē karaļa dekrētā, pamatojoties uz regulatora priekšlikumu. Galīgais karaļa dekrēts pēc grozītā JAM likuma apstiprināšanas tika publicēts Beļģijas Oficiālajā Vēstnesī 2021. gada 30. aprīlī ([52]). 91.–99. apsvērumā aprakstīts process, kas paredzēts šajā galīgajā karaļa dekrētā.

(91) Katru gadu jaudas apjomu, kas vajadzīgs, lai izpildītu uzticamības standartu konkrētajā nākamajā piegādes gadā (t. i., mērķapjomu), noteiks, pamatojoties uz regulatora priekšlikumu. Regulators sniedz šo priekšlikumu, ņemot vērā PSO sniegtos datus, bet arī šos datus PSO aprēķina, pamatojoties uz scenāriju un starpposma vērtībām, ko ierosinājis regulators un noteicis ministrs. Mērķapjomu nosaka, pamatojoties uz juridiskās uzticamības standartu, kas atbilst noteiktai *LOLE* vērtībai. Scenārijs tiek kalibrēts, lai nodrošinātu šā kritērija izpildi. Kad scenārijs ir kalibrēts, tiek veikta tirgus simulācija, kuras rezultātā tiek noteiktas simulētās iztrūkuma stundas. Tad mērķapjomu aprēķina kā vidējās slodzes simulētās iztrūkuma stundās un balansēšanas vajadzības summu, no kuras atņem vidējo *EENS* simulētās iztrūkuma stundās.

(92) 91. apsvērumā minētais scenārijs būs viens no galvenajiem atsauces scenārijiem, ko izmantos, lai noteiktu bažas par resursu pietiekamību, izmantojot vai nu jaunāko *ERAA* ([53]), vai jaunāko *NRAA* ([54]), un to atjauninās ar jaunāko pieejamo informāciju ([55]). Iepērkamā jaudas apjoma noteikšanas procesa beigās ir jāievēro arī attiecīgās Elektroenerģijas regulas daļas.

(93) Karaļa dekrētā ir paredzēta turpmāk izklāstītā procedūra atsauces scenārija noteikšanai. Kā ieguldījumu enerģētikas ministra lēmumā pēc sabiedriskās apspriešanas ar tirgus dalībniekiem par datiem un pieņēmumiem Beļģijas PSO publicēs ieteikumu. Pēc tam regulators iesniegs priekšlikumu par atsauces scenāriju, ņemot vērā karaļa dekrētā paredzēto metodiku. Visbeidzot, Ekonomikas federālais valsts dienests publicēs ieteikumu par šo priekšlikumu. Galīgo lēmumu par scenārija izvēli pieņem enerģētikas ministrs.

(94) Vispārējā izsoles maksimālā cena nosaka maksimālo atlīdzību, ko piedāvājums var saņemt JAM izsolē, un ir piemērojama visām jaudas kategorijām. Ierobežojot maksimālo atlīdzību, ko var saņemt, vispārējā izsoles maksimālā cena ierobežo iespēju ļaunprātīgi izmantot tirgus varu, iesniedzot neatbilstošus piedāvājumus. Vispārējo izsoles maksimālo cenu aprēķina, reizinot neto *CONE* ([56]) ar koeficientu X. Korekcijas koeficienta X vērtībā ir ņemtas vērā nenoteiktības, kas saistītas ar neto *CONE* aplēsēm gan ar dažādām tehnoloģijām saistītu jaunas iekārtas bruto izmaksu mainīguma līmenī, gan arī nosakot gadskārtējos inframarginālos pabalstus enerģijas tirgū un neto ieņēmumus balansēšanas papildpakalpojumu tirgū. Vispārējā izsoles maksimālā cena pirmajā izsolē ir 75 EUR/kW gadā, kas ir vienāda ar neto *CONE* reizinātu ar korekcijas koeficientu 1,50 ([57]).

(95) G-4 izsoļu pieprasījuma līkne ir sagatavota, pamatojoties uz trim punktiem, kā redzams attēlā.

([52]) https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de

([53]) Elektroenerģijas regulas 23. pants.

([54]) Elektroenerģijas regulas 24. pants.

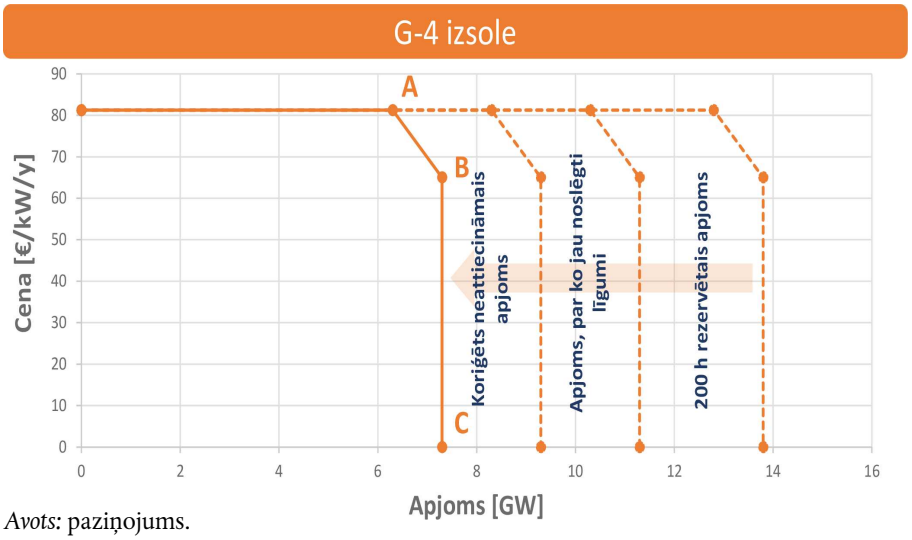
([55]) Atsauces scenārijs, ko izmanto pirmās pieprasījuma līknes kalibrēšanai, ir aprakstīts 287. apsvērumā.

([56]) Neto *CONE* ir ieņēmumi, kas labākajai jaunajai tehnoloģijai būtu jāgūst jaudas tirgū, lai kompensētu tās "trūkstošo naudu" enerģijas tirgū vienu gadu. To aprēķina, atskaitot tirgus ieņēmumus un palīgpakalpojumu ieņēmumus no bruto *CONE*.

([57]) Regulators *CREG* no 2020. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 13. jūlijam veica sabiedrisko apspriešanu par atlasītu atsauces tehnoloģiju *CONE* vērtību, *WACC* un korekcijas koeficienta X priekšlikumu (sk. 99. apsvēruma b) punktu).

1. attēls

Orientējoša G-4 pieprasījuma līknes aplēse

Avots: paziņojums.

a) ordinātā B punkts atbilst neto *CONE* vērtībai ([58]). Abscisā B punkts atbilst mērķapjomam (ņemot vērā vidējo slodzi simulētās iztrūkuma stundās, balansēšanas rezerves, vidējo elektroenerģijas apjomu, kas nav piegādāts simulētās iztrūkuma stundās, koriģēto neattiecināmo apjomu, apjomu, par ko jau ir noslēgti līgumi, un rezervēto apjoma daļu G-1 izsolē, kā aprakstīts 98. apsvērumā);

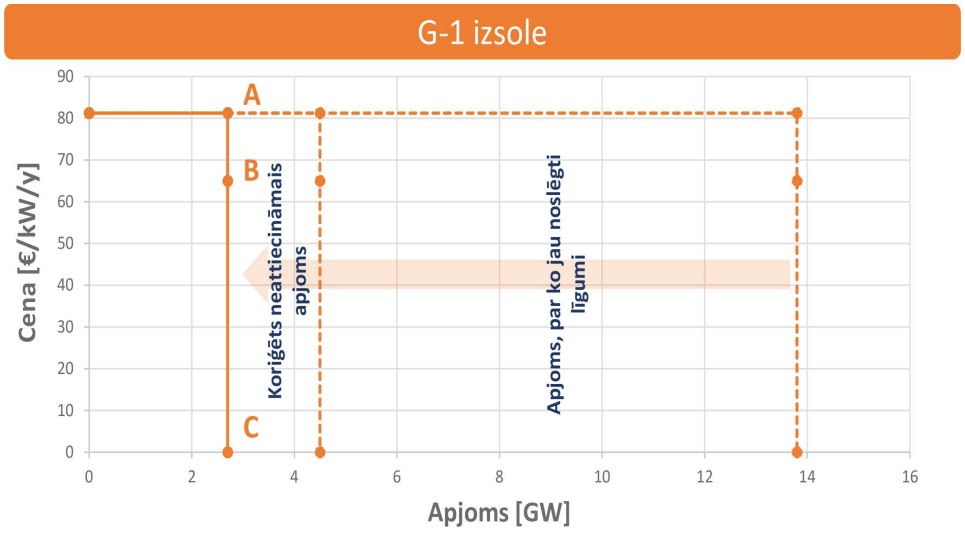
b) ordinātā C punkts atbilst 0, bet abscisā – mērķapjomam;

c) ordinātā A punkts atbilst vispārējai izsoles maksimālajai cenai. Abscisā A punkts atbilst noteiktam tilpumam, kas aprēķināts tāpat kā B punkta apjoms (sk. 95. apsvēruma a) apakšpunktu), taču izmantojot citu *LOLE* ($LOLE_A$). $LOLE_A$ atbilst uzticamības standartam (t. i., atsauces *LOLE*), kas reizināts ar korekcijas koeficientu X (sk. 94. apsvērumu).

(96) G-1 izsoļu pieprasījuma līkne ir sagatavota, pamatojoties uz tiem pašiem B un C punktiem kā G-4 izsolēm, bet mērķapjomu koriģē, lai ņemtu vērā jaudu, par ko jau ir noslēgti līgumi G-4 izsolē, kas atbilst tam pašam piegādes periodam. Ordinātā A punkts atbilst vispārējai izsoles maksimālajai cenai un abscisā – mērķapjomam.

2. attēls

Orientējoša G-1 pieprasījuma līknes aplēse

Avots: paziņojums.

([58]) Iekļaujot *CCGT*, *OCGT* un dīzeļmotorus atlasīto atsauces tehnoloģiju sarakstā un pieņemot vidējās bruto *CONE* vērtības, enerģijas tirgus ieņēmumus un ieņēmumus no palīgpakalpojumiem.

(97) Beļģijas iestādes uzskata, ka pieprasījuma līknes struktūra atbilst diviem principiem:

a) nodrošināt piegādes drošību. Tas nozīmē, ka pēc G-4 un G-1 izsoles beigām būtu jāizpilda uzticamības standarts, pretējā gadījumā JAM mērķis netiktu sasniegts. Tā kā B punkts atbilst apjomam, kas vajadzīgs, lai izpildītu uzticamības standartu, jānodrošina, ka vismaz par šo apjomu ir noslēgti līgumi. Tāpat kā pēc G-4 izsoles arī G-1 izsolē aizvien pastāv iespēja slēgt līgumu par papildu jaudām, ir iespējama slīpa līkne starp A un B punktu G-4 izsolē, ļaujot slēgt līgumu par apjomu, kas ir mazāks par to, kurš kalibrēts B punktā attiecīgajā G-4 izsolē. Tomēr, ja līgums tiek slēgts par apjomu, kas ir mazāks par to, kurš saistīts ar B punktu G-1, tas negarantē, ka tiek izpildīts uzticamības standarts. Tas izskaidro vertikālo griezumu G-1 starp A punktu un B punktu; un

b) nodrošināt samērīgu mehānismu ar mazākajām izmaksām. Tas nozīmē, ka kopumā iepērkamajam apjomam nevajadzētu pārsniegt apjomu, kas vajadzīgs, lai izpildītu uzticamības standartu, jo pretējā gadījumā tas palielinātu mehānisma kopējās izmaksas. Tas izskaidro, kāpēc pieprasījuma līkne ir vertikāla starp B punktu un punktu, kas krustojas ar X asi gan G-4, gan G-1 izsolē.

(98) Saskaņā ar Elektroenerģijas likumu minimālais jaudas apjoms ir jārezervē G-1 izsolēm un jāatskaita no mērķapjoma G-4 izsolē. Šis rezervētais apjoms ir vismaz vienāds ar jaudu, kas vidēji vajadzīga, lai nosegtu kopējo maksimālo jaudu mazāk nekā 200 darba stundās gadā. Saskaņā ar Karaļa dekrētu, ar ko nosaka jaudas aprēķināšanas metodiku un izsoles parametrus saistībā ar jaudas atlīdzības mehānismu, jauda, kas nepieciešama, lai nosegtu kopējo maksimālo jaudu vidēji mazāk nekā 200 stundās katrā 100 MW blokā, nosaka pēc vidējā stundu skaita, kas nepieciešams, lai izpildītu piegādes drošības kritēriju, pamatojoties uz slodzes ilguma līkni. Tās ir stundas, kas vajadzīgas noteiktai jaudai, lai nodrošinātu maksimālo elektroenerģijas patēriņu. Pamatojoties uz pieprasījuma līknes aplēsi, G-1 izsolē, kas paredzēta 2024. gadā, tika rezervēti aptuveni 2,5 GW. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju lēmums rezervēt daļu no apjoma, ko paredzēts iepirkt G-1 izsoles procesā, ataino tās vēlmi uzsvērt mehānisma tehnisko neitralitāti un atvērtību. Šis pasākums veicina pieprasījumreakcijas pakalpojuma sniedzēju dalību, jo šīm jaudām varētu būt grūtāk savlaicīgi plānot pieejamību, kas varētu apgrūtināt to dalību G-4 izsolē. Neraugoties uz jaudas apjoma pārcelšanu uz G-1 izsoli, visiem jaudas turētājiem ir atļauts piedalīties gan G-4, gan G-1 izsolē konkrētā piegādes periodā.

(99) Karaļa dekrēta projekta galīgās redakcijas īstenošanas paredzēšana:

a) *Elia* sāka sabiedrisko apspriešanu par scenārijiem, jutīgumu un datiem, kas vajadzīgi JAM parametru aprēķināšanai G-4 izsolē 2025.–2026. gada piegādes periodam. Sabiedriskā apspriešana notika no 2020. gada 5. maija līdz 2020. gada 5. jūnijam ([59]). *Elia* apspriedās par *ENTSO-E* 2019. gada *MAF* datiem, kas atjaunināti ar jaunāko informāciju, kura ir pieejama no publiskiem avotiem, un par jutīgumu, kas saskaņā ar karaļa dekrētu jāiekļauj atsauces scenārijā un kas var ietekmēt Beļģijas piegādes drošību (sk. 93. apsvērumu). Pēc sabiedriskās apspriešanas *Elia* ieteica iekļaut atsauces scenārijā "zema pieprasījuma" jutīgumu un ES *HiLo* scenārijam ([60]) atbilstīgu jutīgumu (sk. 30. apsvērumu). Pēc tam 2020. gada 10. jūlijā *CREG* pieņēma priekšlikumu par atsauces scenāriju ([61]), kurā tas jo īpaši atkārto iebildumu pret *Elia* ieteikumu iekļaut jutīgumu pret Francijas kodolelektrostaciju pieejamības samazināšanu par četrām vienībām (sk. 87. apsvērumu), norādot arī jaudas mehānismu, kas pašlaik pieejams Francijā, lai nodrošinātu pietiekamību, un uz iepērkamās jaudas palielināšanas risku. Tomēr neilgi pēc tam Ekonomikas federālā valsts dienesta Enerģētikas ģenerāldirektorāts pieņēma ieteikumu enerģētikas ministram ([62]), kurā ieteikts atsauces scenārijā iekļaut paredzamā pieprasījuma izmaiņas, jo tas samazinājās Covid-19 uzliesmojuma ietekmes dēļ. Tas ietvēra arī kodolelektrostaciju nepieejamību Francijā. Tādējādi Ekonomikas federālā valsts dienesta Enerģētikas ģenerāldirektorāts noraidīja lielāko daļu *CREG* iebildumu, bet joprojām aicināja *Elia* pārskatīt savu analīzi, ņemot vērā *PLEF* paveikto (sk. 35. apsvērumu);

([59]) https://www.elia.be/en/public-consultation/20200505_public-consultation-on-the-scenarios-sensitivities-and-data-for-the-crm

([60]) "2.2.1. Francijas kodolelektrostaciju pieejamība. Pirmais jutīgums atbilst Pietiekamības un elastības desmitgades pētījumam no 2020. līdz 2030. gadam (*Elia*, 2019), un tas ir izklāstīts 2.6.8. punktā. Tas ietver kodolelektrostaciju pieejamību, kas ziemā samazināta par četrām vienībām."

([61]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c2105

([62]) https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/avis-dg-energie-projet-proposition-2105-signed.pdf

b) *CREG* organizēja sabiedrisko apspriešanu no 2020. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 13. jūlijam attiecībā uz priekšlikumu par bruto *CONE* vērtībām, vidējo svērto kapitāla cenu (*WACC*) un korekcijas koeficientu X ([63]). Katru gadu enerģētikas ministrs pieņem lēmumu, pamatojoties uz *CREG* priekšlikumu, taču var no tā atkāpties.

(100) Pieprasījuma līkne G-4 izsolei 2021. gada oktobrī ir balstīta uz 2019. gada *MAF* galveno scenāriju ar atjauninātiem datiem un korekcijām, kuru pamatā ir *PLEF* veiktais un 2020. gada aprīlī publicētais "Ražošanas pietiekamības novērtējums" (sk. arī 287.–289. apsvērumu).

(101) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā izmantots 2020. gada *MAF* galvenais scenārijs, ko papildina jaunākā datu kopa, kura pieejama par katru valsti un apkopota no *ENTSO-E* un publiski pieejamās informācijas vai atjauninātiem valsts pētījumiem par citām valstīm. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju, izmantojot to pašu avotu (*MAF*) kā datu kopu gan resursu pietiekamības novērtējumiem, gan pieprasījuma līknes kalibrēšanai, saskaņotība ir nodrošināta.

(102) Beļģija paskaidroja, ka jutīgums, kas izmantots pieprasījuma līknes aprēķinos pirmajā izsolē par Francijas kodolenerģijas ražošanas jaudas nepieejamību (saskaņā ar Ražošanas pietiekamības novērtējumu, ko veica *PLEF*), ir modelēts arī 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā.

(103) Aplēstais apjoms, kas jāiepērk pirmajā G-4 un G-1 izsolē, ir aptuveni 9,5 GW. Kopējo apjomu nosaka katrai izsolei, un tā pamatā ir 2.5.2. iedaļā izklāstītā metodika. G-4 izsoles pieprasījuma līknē Beļģijas iestādes ir atlikušas būtisku apjomu G-1 izsolei, nodrošinot, ka jauna kalibrēšana notiks tuvāk piegādes gadam, un izvairoties no tā, ka pirmajā G-4 izsolē tiks izsolīts pārāk liels jaudas apjoms. Šis lielais G-1 rezervētais apjoms ļauj Beļģijas iestādēm tikt galā ar nelielām novirzēm pēc jauniem ievades datiem un metodiskiem uzlabojumiem, kā arī nodrošina, ka jaunām un inovatīvām tehnoloģijām tiek dotas plašas dalības iespējas, tādējādi praksē nodrošinot pasākuma tehnoloģisko neitralitāti.

(104) Kopumā par aptuveni 54 % no vidējā maksimālā patēriņa iztrūkuma brīžos tiks noslēgti līgumi G-4 izsolē 2021. gadā, tādējādi samazinot mērķapjomu līdz absolūti nepieciešamajam apjomam.

(105) Beļģija apņēmās veikt kontrolpārbaudi un vajadzības gadījumā koriģēt ar *NRAA* 2023. gada rezultātiem apjomus, kas jāiepērk T-4 izsolē 2023. gadā un T-1 izsolē 2026. gadā.

2.5.3. *Pirmskvalifikācijas posms*

(106) Obligāta pirmskvalifikācijas procedūra ir piemērojama visiem ražošanas jaudas turētājiem, kuru ražošanas jauda ir lielāka par 1 MW. Tomēr attiecībā uz iepriekš kvalificētām jaudām nav pienākuma piedalīties konkursa procedūrā (nepiedalīšanās). Lai atvieglotu šo obligāto pirmskvalifikāciju, ir paredzēts paātrināts pirmskvalifikācijas process, lai jaudas turētāji varētu izpildīt pirmskvalifikācijas pienākumu ar minimālu piepūli (ir vajadzīgs tikai minimāls informācijas daudzums, piemēram, identifikācijas numurs, piegādes punkta veids un kopējā uzstādītā jauda): jaudas turētāji pēc ātra pirmskvalifikācijas procesa, jauda automātiski tiek uzskatīta par tādu, kas nepiedalās.

(107) Pirmskvalifikācijas prasības ietver emisiju robežvērtību: jaudas piegādātāji, kas pārsniedz turpmāk norādīto emisiju robežvērtību, nevar piedalīties jaudas izsolē:

a) jaudām, kam ražošanu sāka 2019. gada 4. jūlijā vai vēlāk, piemēro 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 emisiju robežvērtību uz kWh elektroenerģijas;

b) jaudas, kam ražošanu sāka pirms 2019. gada 4. jūlija, nevar emitēt vairāk kā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 uz vienu elektroenerģijas kWh, ne arī emitēt vairāk nekā 350 kg kurināmā izcelsmes CO_2 vidēji gadā uz uzstādīto kWe.

([63]) https://www.creg.be/fr/consultations-publiques/consultation-publique-relative-au-projet-de-proposition-2086-relative-au

(108) Turklāt pirmskvalifikācijas procesā kandidātiem ir jāsniedz provizorisks finansiāls nodrošinājums, lai tie varētu piedalīties izsolē. Šis provizoriskais finansiālais nodrošinājums stājas spēkā, kad izsolē tiek izvēlēta JTV. Ja jaudas piegādātājs pēc atlases izsolē nepilda savas līgumsaistības vai nevēlas parakstīt jaudas līgumu, pirmspiegādes kontroles procesā tiks piemērotas finansiālas sankcijas. Līgumpartnerim ir tiesības pieprasīt finansiālu nodrošinājumu gadījumā, ja šīs sankcijas netiek samaksātas. Pirmskvalifikācijas laikā provizoriskā finansiālā nodrošinājuma summa būs 20 000 EUR/MW virtuālajām un papildu JTV un 10 000 EUR/MW esošajām JTV, ņemot vērā JTV attiecināmo apjomu (ņemot vērā to, ka jauda, par ko jau ir noslēgti līgumi, vēl nav zināma, un nodrošinot, ka finansiālais nodrošinājums ir samērīgs ar projekta apmēru un no tā izrietošo sistēmas risku nepiegādāšanas gadījumā). Ja galīgais JTV jaudas apjoms, par ko noslēgts līgums, ir mazāks par tās attiecināmo apjomu, finansiālā nodrošinājuma summu samazina par pozitīvo starpību starp attiecināmo apjomu un līgumā paredzēto jaudu, reizinot to ar 20 000 EUR (virtuālo un papildu JTV gadījumā) vai 10 000 EUR (esošo JTV gadījumā).

(109) Turklāt pusēm, kas vēlas pieteikties ar fosilo kurināmo darbināmu jaunu iekārtu priekšatlasei (par jaudas līgumu uz 15 gadiem), ir jāsaprot, ka jaudas līguma slēgšanas tiesību iegūšana neatbrīvo tās no pašreizējiem un turpmākajiem tiesību aktiem un mērķiem, ko Eiropas Savienība un/vai Beļģija noteikusi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas jomā. Turklāt tām ir jāatzīst, ka jaudas līguma slēgšanas tiesību iegūšana uzliek tām pienākumu sniegt ieguldījumu politikas sagatavošanā, lai sasniegtu šos mērķus. Šajā nolūkā tām jāpievieno rakstiska deklarācija, kurā tās apņemas:

a) līdz 2026. gada 31. decembrim izpētīt attiecīgās iekārtas tehniskās un ekonomiskās iespējas samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas saskaņā ar attiecīgajiem Eiropas un Beļģijas tiesību aktiem un mērķrādītājiem;

b) līdz 2027. gada 31. decembrim izstrādāt emisiju samazināšanas plānu, kurā norāda, kā tās veicinās pārkārtošanos uz klimatneitralitāti 2050. gadā, nosakot starpposma mērķrādītājus 2035. un 2045. gadam; un

c) līdz 2050. gadam panākt nulles vai negatīvu emisiju līmeni. Emisiju samazināšanas plāna izstrādē iesaistītās puses var nolemt kopīgi veikt šo pētījumu.

(110) 109. apsvērumā noteikto saistību izpilde jāpierāda Ekonomikas federālā valsts dienesta Enerģētikas ģenerāldirektorātam.

2.5.4. *Īpašas izsoles struktūras iezīmes*

2.5.4.1. Cenas noteikšanas noteikums

(111) Konkursa izsoles mehānismā izmanto slēgtas izsoles formātu, kurā pretendenti anonīmi iesniedz piedāvājumus, un pēc tam vienā kārtā tiek veikta tirgus tīrvērte jeb klīrings. Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju, nesniedzot tirgum informāciju laikā, kad tiek veikta tirgus tīrvērte, un neļaujot pretendentiem atjaunināt savus piedāvājumus, slēgtas izsoles formāts ierobežo iespēju ļaunprātīgi izmantot tirgus varu. Tās arī norāda, ka slēgtas izsoles procesā, atšķirībā no mazākumsolīšanas izsoles, pretendenti nav sasaistīti (parasti) 2–3 dienas, kad tiem ir jābūt pieejamiem, lai sniegtu piezīmes par informāciju, kas darīta pieejama izsoles procesā. Izsoles process, kas nav tik sarežģīts un prasa mazāk laika, varētu vēl vairāk samazināt šķēršļus ienākšanai tirgū, jo īpaši jauniem un maziem dalībniekiem un pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzējiem, kuru pamatdarbības joma nav enerģijas tirgus.

(112) Visiem izraudzītajiem pretendentiem tiks piešķirta jaudas atlīdzība, pamatojoties uz cenas noteikšanas noteikumu "piedāvātās cenas samaksa", par visām izsolēm, kas saistītas ar vismaz diviem sākotnējiem piegādes periodiem (G-4 un G-1 izsoles piegādes periodiem, kas sākas 2025. gada novembrī un 2026. gada novembrī). Citiem vārdiem sakot, izraudzītie jaudas piegādātāji saņems savu piedāvājuma cenu kā jaudas atlīdzību.

(113) Pēc tam, kad Parlamentam tika iesniegts novērtējuma ziņojums, cenas noteikšanas noteikumu "klīringa cenas samaksa" varētu piemērot izsolēm, kas saistītas ar nākamajiem piegādes periodiem. Saskaņā ar noteikumu "klīringa cenas samaksa" jaudas atlīdzība ir vienāda ar dārgākā izvēlētā piedāvājuma cenu (kas ierobežota ar maksimālo starpposma cenu, sk. 2.5.4.2. iedaļu).

(114) Beļģijas iestādes uzskata, ka pietiekamības nodrošināšanai Beļģijā ap 2025. gadu būs vajadzīga jauna jauda (sk. 29. apsvērumu). Tāpēc jaudas turētāji ar ļoti neviendabīgu izmaksu struktūru varētu konkurēt sākotnējās JAM izsolēs. Attiecīgi Beļģijas iestādes baidās, ka daži jaudas piegādātāji varētu gūt labumu no augstām inframarginālām JAM rentēm un attiecīgi no negaidītas papildu peļņas, ja tiktu izmantots cenas noteikšanas noteikums "klīringa cenas samaksa". Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju teorētiski, ja būtu pieejama pilnīga informācija par to, kad tirgus dalībnieki var paredzēt iespējamo tirgus klīringa cenu saskaņā ar cenas noteikšanas noteikumu "klīringa cenas samaksa", cenas noteikšanas noteikums "piedāvātās cenas samaksa" radītu tādu pašu rezultātu, jo pretendentiem ir stimuls solīt šo paredzamo klīringa cenu. Tomēr praksē nenovēršami ar pirmajām JAM izsolēm ir saistīta zināma nenoteiktība un neprognozējamība saistībā ar iespējamo "klīringa cenas samaksas" tirgus cenu. Tāpēc saskaņā ar cenas noteikšanas noteikumu "piedāvātās cenas samaksa" tirgus dalībnieki var rīkoties piesardzīgāk, lai izvairītos no riska, ka viņi netiek atlasīti, un tādējādi tas var radīt lētāku rezultātu.

(115) Tomēr Beļģija uzskata, ka "piedāvātās cenas samaksas" izsoles izmaksu efektivitātes priekšrocība laika gaitā varētu samazināties ne tikai tāpēc, ka jaunas jaudas vajadzība varētu izzust, bet arī tāpēc, ka regulāras "piedāvātās cenas samaksas" izsoles ļauj tirgus dalībniekiem labāk prognozēt tirgus klīringa atsauces cenu, kas rada "fiksēta" piedāvājuma līkni. Turklāt gadījumā, ja vidējā termiņā vai ilgtermiņā izzustu trūkstošās naudas problēma, "piedāvātās cenas samaksa" varētu novērst to, ka cenai ir tendence samazināties līdz nullei, jo jaudas piegādātājiem nav stimula solīt nulli saskaņā ar cenas noteikšanas noteikumu "piedāvātās cenas samaksa".

(116) Beļģija uzskata, ka pēc turpmākām izsolēm cenas noteikšanas noteikums "klīringa cenas samaksa" varētu kļūt par labāku izvēli, lai veicinātu konkurenci, raidītu pārredzamu cenu signālu un ļautu jaudas atlīdzībai samazināties līdz nullei, ja gaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu jaudas pieprasījumu. Cenas noteikšanas noteikuma "klīringa cenas samaksa" svarīga iezīme ir tāda, ka racionāla solīšanas prakse ir solīšana par patiesajām izmaksām. Turklāt, tā kā cenas noteikšanas noteikums "klīringa cenas samaksa" ir pārredzams cenu signāls tirgum, šī informācija var būt īpaši vērtīga mazām vienībām un jauniem tirgus dalībniekiem, jo tā var tiem sniegt labāku priekšstatu par pašreizējiem un turpmākajiem paredzamajiem tirgus apstākļiem, tādējādi laika gaitā veicinot dalību. Turklāt cenas noteikšanas noteikums "klīringa cenas samaksa" atvieglo līgumiskās attiecības, jo īpaši agregēšanas gadījumos. Tāpēc Beļģija paredzēs procedūru, kas ļaus pāriet uz cenas noteikšanas noteikumu "klīringa cenas samaksa", ja pierādīsies, ka tas ir izdevīgi.

2.5.4.2. Maksimālā starpposma cena

(117) Kā sīkāk aprakstīts 2.6. iedaļā, JTV, kurai nepieciešami būtiski ieguldījumi, var pieteikties daudzgadu jaudas līgumam. Pagaidām šis noteikums neattiecas uz netiešu aizrobežu jaudas dalību, kas var saņemt tikai viena gada līgumu (sk. 143. un 144. apsvērumu). Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju JTV, kas ietilpst viena gada līgumu kategorijā, piemēro prasības segt nelielu izmaksu vai nulles izmaksu ieguldījumus (citādi tās varētu pretendēt uz daudzgadu līgumu). Tāpēc, lai izvairītos no negaidītas papildu peļņas, ir paredzēts piemērot maksimālu starpposma cenu JTV viena gada līgumu kategorijā. Šis noteikums attiecas arī uz līgumiem, kas saistīti ar netiešu aizrobežu jaudu (sīkāku informāciju sk. 2.10.1. iedaļā).

(118) JTV viena gada līgumu kategorijā nedrīkstēs iesniegt piedāvājumus par cenu, kas ir augstāka par maksimālo starpposma cenu. Turklāt pat saskaņā ar noteikumu "klīringa cenas samaksa" (sk. 113. apsvērumu) šīs JTV nesaņemtu jaudas maksājumus, kas pārsniegtu maksimālo starpposma cenu.

(119) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju maksimālā starpposma cena arī liegs tirgus dalībniekiem ar ievērojamu tirgus varu pieņemt stratēģiskus lēmumus par esošās jaudas iekonservēšanu vai slēgšanu, tādējādi efektīvi izņemot jaudu no tirgus, ietekmējot tirgus klīringa cenu. Ierobežojot maksimālo jaudas atlīdzību par jaudām viena gada līgumu kategorijā (tostarp esošajiem aktīviem), maksimālā starpposma cena ierobežotu pārmērīgas inframarginālās rentes iespējas.

(120) Beļģijas iestādes norāda, ka maksimālajai starpposma cenai, no vienas puses, vajadzētu būt pietiekami zemai, lai izvairītos no negaidītas papildu peļņas, bet, no otras puses, tai nevajadzētu būt pārāk zemai, proti, tādai, kas ieguldītājiem liegtu normālu peļņu vai pat liegtu JTV piedalīties JAM izsolē un radītu nevēlamu signālu par izstāšanos.

(121) Karaļa dekrētā aprakstītā metodika, ar ko nosaka metodiku izsoles parametru aprēķināšanai saskaņā ar jaudas atlīdzības mehānismu, ir noteikts, ka maksimālo starpposma cenu kalibrē atbilstoši gaidāmajam "trūkstošās naudas" apmēram tehnoloģijai ar sliktākajiem rādītājiem tirgū, ņemot vērā gan izmaksas, gan ieņēmumus.

(122) Tika ņemtas vērā šādas izmaksas:

a) ikgadējās fiksētās ekspluatācijas un uzturēšanas ("*FOM*") izmaksas;

b) gada uzturēšanas izmaksas, kas nav ikgadējas (izņemot izmaksas, kas saistītas ar iekārtas jaudas palielināšanu vai darbmūža pagarināšanu);

c) aktivizēšanas izmaksas pieejamības pārbaudes vajadzībām.

(123) Šos izmaksu komponentus dala ar piemērojamajiem korekcijas koeficientiem, jo izsolē, kurā cenas izsaka koriģētam MW, piemēro maksimālo starpposma cenu. Beļģijas iestādes iesniedza 5. tabulā redzamos datus ([64]).

5. tabula

Atlasītu esošo tehnoloģiju kopējās gada izmaksas ([65])

	Ikgadējās *FOM* izmaksas [EUR/kW gadā]			Aktivizēšanas izmaksas pieejamības pārbaudes vajadzībām [EUR/kW gadā]	Korekcijas koeficients ([66])
	ZEMAS	VIDĒJAS	AUGSTAS		
CCGT	29	30	41	0	91 %
OCGT	19	19	40	0	90 %
Turboreaktīvie dzinēji	23	29	29	0	96 %
Tirgus reakcija	5	10	15	0,18	36 %

Avots: paziņojums.

(124) Tika ņemti vērā šādi gada ieņēmumi:

a) elektroenerģijas tirgū nopelnītās gada inframarginālās rentes;

b) gada neto ieņēmumi no balansēšanas pakalpojumiem, kas saistīti ar frekvencēm.

(125) Beļģijas iestādes sniedza 6. tabulā norādītos datus.

([64]) *Elia* sāka sabiedrisko apspriešanu par scenārijiem, jutīgumu un datiem, kas vajadzīgi JAM parametru aprēķināšanai G-4 izsolē 2025.–2026. gada piegādes periodam (sk. 99. apsvēruma a) punktu).

([65]) Skaitļi iegūti no *Elia* kalibrēšanas ziņojuma. Pieejams vietnē https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

([66]) Ņemot vērā "lielapjoma siltumenerģijas" korekcijas koeficienta diapazonu no 85 % līdz 95 %, *CCGT*, *OCGT* un turboreaktīvo dzinēju tehnoloģijām piemēro vismaz 90 % korekcijas koeficientu. Tirgus reakcijas tehnoloģiju gadījumā korekcijas koeficients ir vidējais rādītājs, lai tiktu ņemta vērā tirgus reakcijas tehnoloģijā iekļauto iespēju dažādība.

6. tabula

Atlasītu esošo tehnoloģiju kopējie gada ieņēmumi ([67])

	Kopējie gada ieņēmumi [EUR/kW gadā] ([68])		
	MAZI	VIDĒJI	LIELI
CCGT	5	11	20
OCGT	10,2	12,6	15,5
Turboreaktīvie dzinēji	19,3	23,2	27
Tirgus reakcija	14,3	17,1	20

Avots: paziņojums.

(126) Visbeidzot, "trūkstošo naudu" aprēķina, atņemot gada ieņēmumu vērtības no gada izmaksu vērtībām. Aprēķinātajam rādītājam pieskaita 5 % nenoteiktības robežu, lai ņemtu vērā vispārējās neskaidrības, kas saistītas ar "trūkstošās naudas" aplēsi, jo īpaši, ņemot vērā to, ka, lai kalibrētu maksimālo starpposma cenu, ir nepieciešams vispārināt izmaksu un ieņēmumu rādītājus katrai tehnoloģijai un šo aplēsi izdara pat vairākus gadus pirms attiecīgā piegādes perioda.

(127) Beļģijas iestādes sniedza 7. tabulā norādītos datus. Dažādie "trūkstošās naudas" vērtības "līmeņi" ir šādi: 1. līmenī ir ņemtas vērā zemas izmaksas un lieli ieņēmumi; 2. līmenī ir ņemtas vērā zemas izmaksas un vidēji ieņēmumi; 3. līmenī ir ņemtas vērā zemas izmaksas un mazi ieņēmumi; 4. līmenī ir ņemtas vērā vidējas izmaksas un lieli ieņēmumi; 5. līmenī ir ņemtas vērā vidējas izmaksas un vidēji ieņēmumi; 6. līmenī ir ņemtas vērā vidējas izmaksas un mazi ieņēmumi.

7. tabula

"Trūkstošās naudas" vērtības, kas iegūtas atlasītām esošām tehnoloģijām ([69])

"Trūkstošā nauda" [EUR / koriģēts kW gadā]	1. līmenis	2. līmenis	3. līmenis	4. līmenis	5. līmenis	6. līmenis
CCGT	10,4	20,8	27,7	11,5	21,9	28,8
OCGT	4,1	7,5	10,3	4,1	7,5	10,3
Turboreaktīvie dzinēji	0	0	4	2,2	6,4	10,6
Tirgus reakcija	0	0	0	0	0	0

Avots: paziņojums.

([67]) Skaitļi iegūti no *Elia* kalibrēšanas ziņojuma. Pieejams vietnē https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

([68]) Jāatzīmē, ka kopējā vidējā vērtībā tika ņemtas vērā vienīgi *mFRR* rezervēšanas maksas, kas mazākas par 10 EUR/MW/h, jo cenas, kas pārsniedz šo robežvērtību, ir uzskatāmas par tādām, kas raksturīgas periodiem ar pietiekamības problēmām un tāpēc nav reprezentatīvas šajā analīzē. ZEMAS/VIDĒJAS/AUGSTAS vērtības aprēķina kā 60/75/90 % no kopējās vidējās vērtības, lai ņemtu vērā mainīgās izmaksas, kas saistītas ar *mFRR* rezervēšanu, piemēram, piedāvājuma iesniegšanas izmaksas. Neto ieņēmumi no balansēšanas pakalpojumu sniegšanas saistībā ar frekvencēm, lai izvairītos no divkāršas uzskaites un ņemtu vērā tikai neto ieņēmumus, ir ņemti vērā šādā apmērā: *FCR* ieņēmumi netiek ņemti vērā, jo akumulatori, visticamāk, kļūs par dominējošo tehnoloģiju *FCR* nodrošināšanai. Akumulatoru tehnoloģija netiek ņemta vērā, kalibrējot maksimālo starpposma cenu, jo tiek uzskatīts, ka tā gūst pozitīvu ekonomisko pamatojumu no *FCR* nodrošināšanas. *aFRR* ieņēmumi netiek ņemti vērā, jo tiek pieņemts, ka tā ir tehnoloģija, kas nodrošina *aFRR* arbitrāžu starp *aFRR* nodrošināšanu un elektroenerģijas pārdošanu. Tāpēc tiek pieņemts, ka *aFRR* rezervēšanas maksas neveido neto ieņēmumus papildus inframarginālām rentēm, kas nopelnītas enerģijas tirgū. *mFRR* ieņēmumi tiek uzskatīti par būtiskiem turboreaktīvo dzinēju (pieņemot, ka nodrošina *mFRR* standarta produktu) un tirgus reakcijas (pieņemot, ka nodrošina *mFRR* elastīgo produktu) tehnoloģijām, jo tās parasti sniedz šos pakalpojumus tirgū. Konkrētāk, turboreaktīvo dzinēju un tirgus reakciju ieņēmumus nosaka, pamatojoties uz procentuālo daļu no vidējās *mFRR* rezervēšanas maksas vai inframarginālās rentes enerģijas tirgū atkarībā no tā, kurš no abiem rada lielāku vērtību.

([69]) Skaitļi iegūti no *Elia* kalibrēšanas ziņojuma. Pieejams vietnē https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm.

(128) Pamatojoties uz *Elia* sniegto informāciju un datiem, kā arī regulatora ieteikumiem par šiem datiem, Beļģijas iestādes ir noteikušas maksimālo starpposma cenu pirmajai izsolei, t. i., G-4 izsolei ar piegādes periodu no 2025. gada novembra līdz 2026. gada oktobrim, proti, 20 EUR / koriģēts kW gadā.

(129) Oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā Beļģija ieviesa mehānismu, kas ļauj piemērot atsevišķas atkāpes no maksimālās starpposma cenas ([70]).

(130) Atkāpšanās mehānisms ir ieviests ar Karaļa dekrētu, ar ko nosaka metodiku jaudas aprēķināšanai un izsoles parametrus JAM kontekstā. Atkāpšanās mehānisms vienādi attiecas gan uz valsts, gan netiešām pārrobežu jaudām.

(131) Pamatojoties uz karaļa dekrētu, pirmajā izsolē, ņemot vērā ierobežoto laiku no atkāpšanās mehānisma izstrādes līdz pirmās izsoles sagatavošanai, atkāpe tiks piemērota *ex post*, t. i., pēc izsoles slēgšanas. Beļģija paskaidroja, ka potenciālie atbalsta saņēmēji pirms izsolēm pieteiksies atkāpei un pirms izsolēm iesniegs visu attiecīgo informāciju. Visi atkāpes kritēriji un noteikumi tiks pārredzami noteikti pirms izsolēm. Atkāpe nebūs atkarīga no izsoles dalībnieku iesniegtajiem piedāvājumiem. Visbeidzot, ja *ex post* tiks secināts, ka kāda vienība nekvalificējas atkāpes piemērošanai un tās maksājumi ir samazināti, tas neietekmēs rezultātu (piešķirtās līguma slēgšanas tiesības, maksājums un apjoms) attiecībā uz citām vienībām, kas piedalījās izsolē.

2.5.4.3. Tīrvērtes noteikumi

(132) Būtu jāveic jaudas izsoles tīrvērte, izvēloties piedāvājumu kombināciju, kas maksimāli palielina sociālo labklājību, ņemot vērā pieprasījuma līkni (kas noteikta administratīvā veidā) un piedāvājuma līkni (apkopojot dažādus jaudas turētāju piedāvājumus), kā arī dažādo piedāvājumu apjomu un cenas komponentus. Sociālā labklājība šajā kontekstā tiek aprēķināta kā summa, ko veido patēriņa pārpalikums (pārpalikums sabiedrībai pēc tam, kad ir apmierināts piegādes drošības pieprasījums par cenu, kas ir zemāka par vēlēšanos maksāt par jaudu, kā noteikts pieprasījuma līknē) un ražošanas pārpalikums (pārpalikums jaudas piegādātājiem no piedāvājumu atlases par cenu, kas augstāka par piedāvājuma cenu).

(133) Ja vairāki tīrvērtes risinājumi (t. i., piedāvājumu kombinācija) ir līdzvērtīgi ekonomiskā pārpalikuma maksimizēšanas ziņā, izvēlas risinājumu ar mazākajām CO_2 emisijām. Ja divi risinājumi ir līdzvērtīgi gan ekonomiskā pārpalikuma maksimizēšanas ziņā, gan vidējo svērto CO_2 emisiju ziņā, izvēlas risinājumu ar zemāko vidējo svērto līguma termiņu nolūkā ierobežot bloķēšanu vairāku gadu garumā ([71]).

(134) Izsoles algoritmā tiks ņemti vērā arī tīkla ierobežojumi tādā veidā, ka tas noraidīs konkrētas piedāvājumu kombinācijas, kas kopā nav iespējamas tīklā. Tīkla ierobežojumu kopums, kas saistīts ar PSO tīklu un ko piemēros, veicot izsoles tīrvērti, tiks noteikts pirms izsoles tīrvērtes, un tā pamatā būs vai nu sistēmas drošības apsvērumi, vai fiziskā atstatuma ierobežojumi.

2.6. **Līguma termiņš**

(135) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju garāks jaudas līguma termiņš ļauj jaudas piegādātājam nodrošināt ilgtermiņa finansējumu ieguldījumu izmaksu sadalīšanai ilgākā laikposmā. Tas varētu samazināt jaudas atlīdzību, kas jāmaksā gadā, un palīdzēt nodrošināt, ka jauns projekts ir konkurētspējīgs salīdzinājumā ar tirgū esošajiem projektiem. Lai kontrolētu esošo jaudas piegādātāju tirgus varu, ārkārtīgi svarīgs ir arī jauna tirgus dalībnieka potenciāls par konkurētspējīgu cenu.

([70]) 2021. gada februārī notika sabiedriskā apspriešana par atsevišķas atkāpes iegūšanas metodiku.

([71]) Jaudas piegādātājiem pirmskvalifikācijas procesa laikā ir jāiesniedz informācija par savu JTV CO_2. Beļģijas JAM darbības noteikumos (sk. 18.1.17. iedaļu) ir sniegti norādījumi noteiktu un gada emisiju aprēķināšanai, pamatojoties uz *ACER* Atzinumu Nr. 22/2019.

(136) Tomēr garāks jaudas līguma termiņš ilgākā laikposmā var arī "bloķēt" tehnoloģiju enerģijas tirgū. Tāpēc Beļģijas valsts ir izvēlējusies dažādas jaudas kategorijas (1 gads, līdz 3, 8 un 15 gadiem). Attiecīgi jauniem ieguldījumiem uzreiz nepiešķir jaudas līgumu uz maksimālo (15 gadu) termiņu, tādējādi izvairoties no tā, ka jaunām (un, iespējams, videi draudzīgākām) tehnoloģijām tiek bloķēts nākotnes enerģijas tirgus.

(137) *CREG* ierosinātajā Karaļa 2019. gada 12. decembra dekrētā ([72]) attiecināmās izmaksas ir noteiktas kā: "sākotnējie un vienreizējie ieguldījumu izdevumi, kas tiek pieprasīti no tās izsoles rezultātu publicēšanas dienas, kurā piedāvājums par šo jaudu ir saglabāts un izpildīts vēlākais iepriekšējā dienā pirms jaudas piegādes perioda pirmās dienas, un kas ir vajadzīgi, lai uzbūvētu un/vai nodrošinātu būtiskus fiziskus tehniskos jaudas elementus un lai piedāvātu Beļģijas tirgum papildu jaudu, sākot no pirmā piegādes perioda, uz kuru attiecas jaudas līgums". Esošās jaudas gadījumā izdevumi, kas ļauj piedāvāt papildu jaudu, ir šādi: i) izdevumi, kas vajadzīgi, lai jauda varētu izpildīt vides standartus, un tādējādi būtu iespējams tos saglabāt tirgū; ii) izdevumi, kas vajadzīgi, lai palielinātu uzstādīto jaudu vai iekārtas tehnisko kalpošanas laiku, un iii) tiešās aizrobežu jaudas izdevumi, kas nepieciešami, lai pieslēgtu vienību tīklam Beļģijas kontroles zonā (sk. 2.10.2. iedaļu).

(138) Ierosinātajā karaļa dekrētā ir paredzētas 8. tabulā norādītās robežvērtības. Šīs ieguldījumu robežvērtības ir aprēķinātas tā, lai nodrošinātu, ka vidējās aplēstās gada ieguldījumu izmaksas ir vienādas jaudas kategorijās, kas saistītas ar maksimālo jaudas līguma termiņu 15, 8 un 3 gadi. *CREG* ierosinās atjaunināt ieguldījumu robežvērtības, kad tas būs nepieciešams, un vismaz reizi trīs gados ([73]). Robežvērtībās ir ņemta vērā uzstādītā jauda, nevis koriģētā jauda. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju, ja ieguldījumu robežvērtībās tiktu ņemta vērā JTV piedāvātā koriģētā jauda, nevis uzstādītā jauda, jaudas ar augstu korekcijas koeficientu vieglāk sasniegtu ieguldījumu robežvērtības daudzgadu līgumiem, kas būtu pretrunā JAM mērķim.

8. tabula

Ieguldījumu robežvērtības ilgtermiņa jaudas atlīdzības līgumiem

Līguma termiņš	***CREG* ierosinātās robežvērtības**	**Jauns Beļģijas valdības priekšlikums**
Gads	***EUR/kW***	***EUR/kW***
15	600	360
8	400	239
3	177	106

Avots: SPF Economie.

(139) *CREG* uzraudzīs ieguldījumu izmaksas, lai izpildītu vienības *ex ante* un *ex post* apgalvojumu, ka katram jaudas piegādātājam piešķirtā jaudas kategorija ir atbilstoša. Jo īpaši jaudas piegādātājam ir jāiesniedz *ex post* ieguldījumu datne, ko regulators var izmantot piešķirtās jaudas kategorijas *ex post* novērtējumā. Ja *ex post* analīzē atklājas, ka izmaksu kritēriji nav izpildīti (tostarp ierobežots pielaides diapazons, lai ņemtu vērā nelielas neskaidrības), līguma nosacījumus varētu pārskatīt (piemēram, pārkvalificēt JTV atbilstošajā līgumu kategorijā). Turklāt, ja *ex post* ieguldījumu datne nav iesniegta (laikā), regulators var pārkvalificēt JTV arī viena gada jaudas kategorijā.

(140) Saskaņā ar sākotnējo priekšlikumu arī apkopotie piedāvājumi ir iekļauti līgumu kategorijā. Ja apkopotu piedāvājumu veido jaudas, kas atbilst dažādām līgumu kategorijām, apkopotu piedāvājumu iekļauj līgumu kategorijā, kas atbilst jaudai īsākā līguma termiņa kategorijā.

([72]) https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c1907

([73]) Ieguldījumu robežvērtības ir noteiktas karaļa dekrētā, pamatojoties uz regulatora priekšlikumu (publicētā karaļa dekrēta 6. panta 2. punkts).

(141) Šis priekšlikums tika pārskatīts pēc oficiālās izmeklēšanas procedūras. Pamatojoties uz karaļa dekrētu, ar ko nosaka ieguldījumu robežvērtības, ieguldījumu izmaksu attiecināmības kritērijus un klasificēšanas procedūru, jauda, kas veido apkopotu piedāvājumu, tiek klasificēta jaudas kategorijā. Pamatojoties uz jaudu klasifikāciju, vajadzības gadījumā *CREG* nosaka savas atšķirīgās klasifikācijas kombinācijas un sasaista katru kombināciju ar maksimālo nominālo atsauces jaudu atbilstīgi apkopotā piedāvājuma nominālās atsauces jaudas summai, un tā ir klasificēta jaudas kategorijā, kas vienāda ar norādīto jaudas kategoriju vai augstāka par to. Pamatojoties uz to, apkopotā piedāvājuma pārvaldnieks izvēlas jaudas kategoriju, kas attiecas uz apkopoto piedāvājumu.

(142) Pēc oficiālās izmeklēšanas procedūras Beļģija veica grozījumus arī karaļa dekrēta noteikumos par attiecināmajām ieguldījumu izmaksām. Grozītajā karaļa dekrētā noteikts, ka JAM ietvaros būs attiecināmas tikai tās izmaksas, kas saistītas ar pielāgošanos turpmākajiem Savienības standartiem.

(143) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju iespēju slēgt daudzgadu līgumus nevar paredzēt attiecībā uz aizrobežu jaudu, jo ilgtermiņā ne vienmēr var garantēt pietiekamu ieejas jaudu. Tas ir atkarīgs ne tikai no starpsavienojuma līmeņa un pieejamības, bet arī no riska, ka sistēma var radīt spriedzi kaimiņvalstīs. Šis pēdējais risks laika gaitā var būtiski atšķirties atkarībā no pietiekamības un tirgus situācijas citās valstīs.

(144) Tomēr Beļģijas iestādes apņēmās pārskatīt iespēju attiecībā uz aizrobežu jaudām slēgt daudzgadu līgumus. Pirmo pārskatīšanu veiks līdz 2023. gada 15. janvārim un pēc tam reizi divos gados. Ja pārskatīšanā atklājas, ka riski, kas saistīti ar starpsavienojuma līmeni un pieejamību, kā arī vienlaicīgās sistēmas radītās spriedzes risks ir pienācīgi mazināti tā, lai līgumi, kas noslēgti par netiešu aizrobežu jaudu uz vairāk nekā gadu, neradītu nepamatotus riskus attiecībā uz pietiekamību, par aizrobežu jaudām var noslēgt daudzgadu līgumus.

(145) Visbeidzot, neapstiprināta jauda var pretendēt tikai uz viena gada jaudas līgumu, jo ir grūti pamatot precīzus izmaksu rādītājus, kas ļautu to klasificēt kādā no daudzgadu līgumu kategorijām (sk. 2.4.4. iedaļu).

2.7. **Pienākumi**

2.7.1. *Uzticamības iespējas līgumi*

(146) Beļģijas jaudas mehānismā līgumpartneris iepērk jaudu no jaudas piegādātājiem, noslēdzot uzticamības iespējas līgumus. Izsolē atlasītie jaudas piegādātāji pārdod uzticamības iespējas līgumus galvenajam pircējam, pretī saņemot fiksētu jaudas atlīdzību. Ja atsauces cena pārsniedz iepriekš noteiktu līmeni, tā saukto norunas cenu, jaudas piegādātājam ir pienākums atmaksāt galvenajam pircējam starpību starp atsauces cenu un norunas cenu, ko aprēķina, pamatojoties uz jaudas apjomu, par ko noslēgts līgums.

(147) Tādējādi jaudas piegādātāja ieņēmumi enerģijas tirgū ir ierobežoti līdz norunas cenai, taču jaudas piegādātājiem tiek nodrošināta fiksēta un noteikta jaudas atlīdzība. Citiem vārdiem sakot, jaudas piegādātāji atsakās no savām nenoteiktajām iztrūkuma rentēm, lai saņemtu noteiktu jaudas atlīdzību, būtiski samazinot svārstīgu ieņēmumu risku un tādējādi riskus, kas saistīti ar veicamajiem ieguldījumiem. Uzticamības iespējas līguma mērķis ir divējāds. Pirmkārt, atmaksāšanas pienākums ierobežo iespējas gūt negaidītu papildu peļņu, un, otrkārt, tas stimulē JTV būt pieejamām piegādes drošībai būtiskos brīžos.

2.7.2. *Atsauces cena*

(148) Beļģija par atsauces cenu ir izvēlējusies nākamās dienas tirgus (*DAM*) cenu. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju tās galvenās priekšrocības ir šādas:

a) *DAM* ir piemērotākais tirgus signāls, kas saistīts ar pietiekamības jautājumiem, jo lielākā daļa tirgus dalībnieku pozīciju virzītājspēku ir iekļauti ražošanas plānā un prognozēs;

b) *DAM* piemīt spēcīga signalizēšanas funkcija, un tas ir spēcīgākais, likvīdākais tūlītējo darījumu tirgus tā pieņēmumu detalizācijas un lielās precizitātes dēļ, kas ataino jas apmainītajos apjomos;

c) pēc nākamās dienas saskaņošanas Beļģijas sistēmā visām balansatbildīgajām pusēm ir jābūt balansētām (nominācija DA plkst. 15.00), un šajā unikālajā brīdī tirgus ir noregulēts. Tādējādi *DAM* ir pēdējā iespēja elektroenerģijas produktu grafikā, lai aptvertu visus atlikušos pieprasījumus un piedāvājumus pēc nākotnes tirgus un pirms tekošās dienas un balansēšanas vajadzībām;

d) ņemot vērā tā laika pozīcijas tūlītējo darījumu tirgū, tam būtu jāļauj reaģēt visām tehnoloģijām (piemēram, arī lēnai jaudai).

(149) Beļģija paskaidroja, ka atsauces cenas metodiku nākotnē var pārskatīt, lai nodrošinātu, ka tā raida atbilstošāko cenu signālu, tiklīdz citu tūlītējo darījumu tirgu gatavība pieaugs līdz līmenim, kas tuvs nākamās dienas tirgum. Jo īpaši tekošās dienas tirgus cenas var atkal apsvērt, tiklīdz likviditāte ir pietiekama un pastāvīga.

(150) Beļģija ir izvēlējusies vienotu norunas cenu ar dažiem labojumiem, lai nodrošinātu sistēmas tehnoloģisko atvērtību un kalibrēšanā ierobežotu negaidītu papildu peļņu. Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju šīs korekcijas ir nepieciešamas, lai ierobežotu vienotas norunas cenas radīto risku saistībā ar dažu tehnoloģiju dalību JAM. Jo īpaši bez minētajām korekcijām var tikt kavētas tehnoloģijas, kuru robežizmaksas īstermiņā pārsniedz norunas cenu.

(151) Kā paredzēts Elektroenerģijas likuma 7.j panta 2. punktā, norunas cenas parametru kalibrēs katru gadu saskaņā ar ministra dekrētu ne vēlāk kā tā paša gada 31. martā (gan attiecībā uz G-4, gan G-1 izsoli) un pamatojoties uz metodiku, kas noteikta Karaļa dekrētā par izsoles parametriem.

(152) Tā pamatā būs apkopoto līkņu analīze, apkopojot *DAM* novērotās reakcijas apjoma elastīgo daļu, kas svērta trīs gadu periodā par attiecīgajiem periodiem šajos trīs gados (ziemas darbadienas). Metodika paredz, ka kalibrētā norunas cena būtu jāizvēlas no cenas ziņā elastīgā reaģējošā tirgus reakcijas apjoma diapazona [75 %; 85 %] un ņemot vērā vairākus pamatprincipus:

a) pirmais kritērijs: izvēlētajai norunas cenai būtu jāsedz tehnoloģiju ar dienas grafiku īstermiņa robežizmaksas (*SRMC*);

b) otrais kritērijs: norunas cenas kalibrēšanā ņem vērā kalibrēšanas līknes formu;

c) trešais kritērijs: norunas cenas kalibrēšanā ņem vērā enerģijas tirgus attīstību;

d) ceturtais kritērijs: norunas cenas stabilitāte laikā; un

e) piektais kritērijs: pamatota iespēja, ka norunas cena tiks sasniegta ar atsauces cenu.

(153) Novērtējot pirmo kritēriju, to aplūko, ņemot vērā 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā, jo īpaši 2.9.3. un 2.9.4. iedaļā, izmantotos rezultātus un hipotēzes. Šo *SRMC* aprēķina pamatā ir vairāki pieņēmumi: degvielas cenu aplēse, CO_2 cenas iespējamo izmaiņu aplēse, darbības rezultātu aplēse ("efektivitāte") dažādām tehnoloģijām, kas ņemtas vērā 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā (šajā gadījumā *CCGT*, *OCGT* un dīzeļmotoru).

(154) Beļģija ierosināja, pamatojoties uz pēdējiem trim ziemas periodiem (no 2016./2017. gada ziemas līdz 2018./2019. gada ziemai), sašaurināt indikatīvu kalibrētu norunas cenas diapazonu līdz [320; 500] EUR/MWh.

(155) Tas nozīmē, ka norunas cena laika gaitā var mainīties (bet tā saglabājas nemainīga JTV jaudas līguma darbības laikā) atbilstoši izmaiņām enerģijas tirgū un jaudas līgumos, kas noslēgti pēc vienas izsoles, ne vienmēr ir iekļauta tāda pati norunas cena kā jaudas līgumos, kas saistīti ar citu izsoli. Jebkurā gadījumā jaudas piegādātāji tiks informēti par piemērojamo norunas cenu pirms katras izsoles, ļaujot tiem iekļaut šo informāciju savos piedāvājumos.

(156) Turklāt Beļģija ir izvēlējusies piedāvāt JTV bez individuāla grafika sastādīšanas pienākuma (šajā kategorijā parasti ir pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzēji un agregatori) iespēju aizstāt vienu vienotu norunas cenu ar to paziņoto tirgus cenu (t. i., īstermiņa robežizmaksām) atmaksāšanas pienākuma ietvaros, ja tā būtu augstāka nekā viena vienotā norunas cena. Citiem vārdiem sakot, uz šīm JTV bez individuāla grafika sastādīšanas pienākuma (un tādējādi uz pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzējiem) attiecas atmaksāšanas pienākums tikai tad, ja atsauces cena pārsniedz to paziņoto tirgus cenu (*DMP*), kas atbilst cenai, virs kuras šie jaudas piegādātāji ir paziņojuši par

enerģijas piegādi enerģijas tirgū. Citiem vārdiem sakot, ja pēc vienotās norunas cenas kalibrēšanas cena būtu zemāka par aktivizēšanas izmaksām, šīm JTV nebūtu jāatmaksā ieņēmumi, kas nav saņemti enerģijas tirgū (ja atsauces cena pārsniegtu norunas cenu, bet būtu zemāka par paziņoto tirgus cenu). Šis pasākums tika ieviests pēc sabiedriskās apspriešanas, lai mazinātu pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzēju un citu personu bažas par to, ka pretējā gadījumā tām būtu grūtāk piedalīties, jo tām var piemērot atmaksāšanas pienākumu, kamēr tās nav iesaistījušās un guvušas ieņēmumus. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju tas nodrošina arī tehnoloģiju atvērtību, vienlaikus ierobežojot negaidīto papildu peļņu. Konkrētāk, saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju šim struktūras elementam būtu nepārprotami jāveicina pieprasījumreakcijas dalība JAM un jebkurā citā tehnoloģijā ar augstākām īstermiņa robežizmaksām.

(157) Turklāt JTV bez individuāla grafika sastādīšanas pienākuma var nolemt paziņot vairākas nākamās dienas cenas kā *DMP*. Tas jo īpaši attiecas uz agregatoriem, kuru portfelī var būt JTV ar atšķirīgām robežcenām, kas ataino to faktisko izmaksu līkni. Tas ir paredzēts, lai izvairītos no atmaksāšanas pienākuma piemērošanas attiecībā uz enerģiju, kura nav pārdota tirgū un no kuras nav gūti ieņēmumi.

2.7.3. *Atmaksājumi*

2.7.3.1. Apraksts

(158) Ja elektroenerģijas cena nākamās dienas vairumtirdzniecības tirgū pārsniedz norunas cenu, jaudas piegādātājam ir jāmaksā *Elia* atsauces un norunas cenu starpība, kas aprēķināta, pamatojoties uz jaudas apjomu, par ko noslēgts līgums. Tādējādi jaudas piegādātāja ieņēmumi enerģijas tirgū ir ierobežoti līdz norunas cenai, taču jaudas piegādātājiem tiek nodrošināta fiksēta un noteikta jaudas atlīdzība.

(159) Jaudas piegādātājam tiks piemērots atmaksāšanas pienākums neatkarīgi no tā, vai tas attiecīgajā norēķinu periodā pārdeva elektroenerģiju par augstām cenām.

(160) Ir svarīgi piebilst, ka uzticamības iespējas līgums ir izstrādāts tā, ka plānotie un neplānotie aktīvu atvienojumi, par kuriem ir pienācīgi paziņots iepriekš, ir atbrīvoti no atmaksāšanas pienākuma nepieejamības apmērā. Atmaksāšanas pienākuma mērķis ir izvairīties no negaidītas papildu peļņas, atmaksājot neparedzētus ieņēmumus no enerģijas tirgus. Tomēr atvienojumu (gan plānotu, gan neplānotu) gadījumā enerģija netiek piegādāta. Attiecīgi (pienācīgi paziņotu) atvienojumu gadījumā jaudas piegādātāji nevar gūt lielākus ieņēmumus no enerģijas, kas radušies strauju cenu pieaugumu dēļ, tāpēc šādos apstākļos nebūtu jāpiemēro atmaksāšanas pienākums.

(161) Pieprasījumreakcijas vienībām un citai jaudai bez dienas grafika sastādīšanas pienākuma piemēro atmaksāšanas pienākumu, ja atsauces cena pārsniedz to paziņoto tirgus cenu (sk. 156. apsvērumu).

(162) Beļģijas iestādes apņēmās veikt tehnisku un ekonomisku analīzi, kurā tiks izvērtēti piedāvājumi un izsoļu rezultāti, īpašu uzmanību pievēršot atmaksāšanas pienākuma ietekmei. Analīze tiks veikta reizi divos gados, sākot no pirmās izsoles 2022. gada pavasarī. Analīzes rezultātus nodos sabiedriskai apspriešanai.

2.7.3.2. Zaudējumu fiksēšanas mehānismi

(163) Beļģija arī īstenos zaudējumu fiksēšanas mehānismu gan attiecībā uz atmaksāšanas pienākumu (saistībā ar uzticamības iespējas līgumiem), gan sankcijām par nepieejamību, ko piemēro kumulatīvi (sk. 2.8.4. iedaļu).

(164) Šāds zaudējumu fiksēšanas mehānisms nozīmē, ka JAM ietvaros jaudas piegādātājam nekad nebūs jāatmaksā summa, kas pārsniedz tā gada jaudas atlīdzības vērtību. Citiem vārdiem sakot, ja līguma vērtība ir samazināta līdz nullei, maksāšanas pienākuma nav (ne attiecībā uz uzticamības iespējas līgumiem, nedz pieejamības maksājumiem). Šis princips paredz lietderīgu jaudas piegādātāja riska ierobežojumu, pieļaujot nulles piedāvājumus gadījumā, ja "trūkstošā nauda" enerģijas tirgū samazinās līdz nullei. Gluži pretēji, bez šāda zaudējumu fiksēšanas mehānisma jaudas piegādātājam varētu tikt piemērots atmaksāšanas pienākums un/vai sankcijas, pat ja tam nebūtu "trūkstošas

naudas" un jaudas līguma vērtība būtu 0 EUR. Lai segtu šo risku, jaudas piegādātājs nekad neiesniegtu piedāvājumu par 0 EUR/MW gadā (pat tad, ja tam nebūtu "trūkstošas naudas"), ja netiktu ieviests šis zaudējumu fiksēšanas mehānisms.

2.8. **Pieejamības uzraudzība, pārbaudes un sankcijas**

2.8.1. *Pirmspiegādes kontrole*

(165) Pirmspiegādes periodā (t. i., periodā pēc tam, kad izsolē ir izvēlēta JTV, bet pirms piegādes perioda sākuma) atlasītajiem jaudas piegādātājiem piemēro prasību kopumu, lai nodrošinātu, ka jauda, par ko tie noslēguši līgumus, būs pieejama piegādes perioda sākumā un veicinās piegādes drošību. Tas jo īpaši ir paredzēts, lai mazinātu spekulāciju risku un novērstu nenoteiktību, kas raksturīga jauniem ieguldījumiem (piemēram, būvdarbu kavējumi).

(166) Lai nodrošinātu pieprasīto un precīzu visu pienākumu izpildi attiecībā uz pirmspiegādes kontroli, kas izriet no jaudas līguma un/vai noteikumiem par JAM tirgus noteikumu darbību, ir vajadzīgs nosacīts finansiālais nodrošinājums (sk. 108. apsvērumu). Ja jaudas piegādātājs nepilda savas saistības pirmspiegādes periodā, var izmantot finansiālo nodrošinājumu.

(167) Attiecībā uz esošajām JTV tiks organizētas pirmspiegādes pieejamības pārbaudes un neatbilstības gadījumā tiks piemērotas sankcijas. Turklāt attiecībā uz papildu un virtuālām JTV ir paredzēti papildu pienākumi un uzraudzības prasības laikposmā starp G-4 un piegādes periodu. Šo jauno jaudu pirmspiegādes uzraudzības pamatā būs jaudas piegādātāja iesniegtais detalizētais projekta plāns. Ja jaudas piegādātājs nesasniegs projekta plānā noteiktos starpposma mērķus, kā rezultātā tiks noteikts atlikušais kavējums, tiks piemērotas sankcijas, tostarp finansiālas sankcijas (ko sedz finansiālais nodrošinājums), vai dažos gadījumos tiks samazināts jaudas apjoms, par ko sākotnēji tika noslēgts līgums (un tādējādi jaudas atlīdzība gadā) un/vai tiks saīsināts jaudas līguma termiņš (un tādējādi arī gadu skaits, kuros tiks saņemta jaudas atlīdzība).

2.8.2. *Pieejamības uzraudzība*

(168) Beļģijas PSO nodrošina visu JTV, par ko noslēgti līgumi, pieejamību (ņemot vērā korekcijas), lai sasniegtu piegādes drošības mērķlīmeni. Ņemot vērā to, ka JAM galvenais mērķis ir nodrošināt pietiekamu sistēmas jaudas līmeni, pieejamības uzraudzība notiek piegādes drošībai būtiskos brīžos. Šajā saistībā ir noteikts pieejamības uzraudzības trigeris (*AMT*), lai konstatētu pietiekamībai būtiskus brīžus, kuros PSO uzraudzīs JTV pieejamību.

(169) *AMT* pamatā ir nākamās dienas tirgus cena. Iemesli nākamās dienas tirgus cenas izvēlei ir tādi paši kā atmaksāšanas pienākumam, kā aprakstīts 2.7.2. iedaļā. *AMT* brīžos (t. i., brīžos, kad nākamās dienas tirgus cena pārsniedz *AMT*), PSO var pārbaudīt, vai iepirktā jauda patiešām spēj reaģēt uz nākamās dienas tirgus signālu. Ja jauda neatbilst obligātajai jaudai ([74]) (pamatojoties uz jaudas līguma noteikumiem un darbības noteikumiem), par to pienākuma daļu, kas nebija izpildīta, var piemērot sankcijas, ja vien JTV nevar segt pozitīvo starpību starp obligāto un pieejamo jaudas apjomu ([75]), izmantojot JAM sekundāro tirgu (sk. 2.9. iedaļu). Pārdodot pienākumus sekundārajā tirgū, jaudas piegādātājs var efektīvi samazināt obligāto jaudu apjomu, lai izvairītos no neatbilstības starp obligāto un pieejamo jaudu un līdz ar to arī no sankcijām.

(170) Lai aprēķinātu obligāto jaudu, tiek nošķirti energoierobežoti un energoneierobežoti aktīvi, jo tie citādi veicina piegādes drošību. Energoierobežots aktīvs (piemēram, akumulatori, pieprasījumreakcija) var būt pieejams tikai noteiktu secīgu stundu skaitu, savukārt šie ierobežojumi neattiecas uz neierobežotajiem aktīviem.

([74]) Apjoms, ko JTV ir pienākums darīt pieejamu pieejamības pārbaužu un uzraudzības laikā.
([75]) JTV jauda, kas faktiski ir pieejama pieejamības uzraudzības vai pieejamības pārbaudes laikā.

(171) Energoneierobežotu aktīvu (piemēram, siltumenerģijas iekārtu, vējparku) gadījumā *AMT* brīža ilgums (izteikts vairākās stundās) neietekmē pieejamo jaudu. Šiem aktīviem vidēji vajadzētu spēt nodrošināt vismaz savu koriģēto jaudu. Tāpēc jaudas līguma darbības laikā katrā *AMT* stundā obligātā jauda ir vienāda ar aktīva koriģēto jaudu, kas noteikta pirmskvalifikācijas posmā.

(172) Ņemot vērā to, ka energoierobežoti aktīvi (piemēram, akumulatori, pieprasījumreakcija) var būt pieejami tikai noteiktu skaitu secīgu stundu, pirmskvalifikācijas posmā šīs JTV var izvēlēties konkrētu pakalpojumu līmeņa nolīgumu (PLN). Tāpēc obligātā jauda ir vienāda ar to nekoriģēto jaudu stundās ar energoierobežojumiem. Obligātā jauda ir vienāda ar 0 MW jebkurā citā *AMT* stundā tajā pašā dienā. JTV patur tiesības iesaistīt savus aktīvus pēc savas izvēles jebkurā *AMT* brīdī *AMT* stundu kopumā, ja vien tā ir izpildījusi vismaz savu pakalpojumu līmeņa nolīgumu visās *AMT* stundās dienā.

(173) Tiek pieņemts, ka jaudas piegādātājiem, kuriem enerģijas tirgū ir dienas grafika sastādīšanas pienākums, ir pieejama jauda katrā pieejamā *AMT* maksimālās jaudas stundā (*Pmax*) ([76]).

(174) No otras puses, ir mazāka pārredzamība attiecībā uz faktisko tādu jaudas piegādātāju pieejamību, kuriem nav šāda grafika sastādīšanas pienākuma. Tāpēc šiem jaudas piegādātājiem vienmēr ir pienākums pirms nākamās dienas tirgus slēgšanas paziņot nākamās dienas cenu, virs kuras tie piegādātu enerģiju tirgū ar JTV atbilstīgi vismaz obligātajai jaudai, kas var būt augstāka par *AMT* cenu. Ja tirgus tīrvērte notiek zem šīs cenas, tiek pieņemts, ka vienība ir pieejama (taču nepiegādā enerģiju) saskaņā ar paziņojumu. Ja tirgus tīrvērte pārsniedz deklarēto nākamās dienas cenu, PSO verificē enerģijas piegādi. Tādējādi uzraudzība nozīmē nevis enerģijas piegādi visos *AMT* brīžos, bet tikai tad, ja tirgus apstākļi ir labvēlīgi JTV (t. i., paziņotā nākamās dienas cena).

(175) Pēc izvēles jaudas piegādātājs bez grafika sastādīšanas pienākuma var paziņot arī citas cenas, lai norādītu piegādes citos tirgos (dienas vai balansēšanas tirgos) un/vai mazākos apjomos. Tas ir domāts, lai atainotu tirgus darbību, jo daļu enerģijas var pārdot tuvāk reāllaikam. PSO uzraudzīs pieejamību, izmantojot cenu, kas atbilst enerģijas piegādes laikam. Ja paziņotā(-ās) cena(-as) nekad nav pārsniegta(-as) to attiecīgajā(-os) tirgū(-os), aktīvs(-i) nebūs pietiekami pamanāms(-i) tirgū, un tāpēc būs lielāka iespēja veikt tā (to) pārbaudes. JAM darbības noteikumi ietvers PSO tiesības pieprasīt noteiktu skaitu pārbaužu piegādes periodā (sk. 2.8.3. iedaļu).

(176) Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju saistībā ar atmaksāšanas pienākumu un pieejamības uzraudzību jaudas piegādātājam ir divi galvenie stimuli paziņot pareizas cenas savām JTV:

a) veiksmīga JTV iesaistīšana, reaģējot uz paziņoto cenu, veicina uzticamību vienības spējai reaģēt uz tirgu. Kā minēts iepriekš, tas samazinās pieejamības pārbaužu iespējamību. Ar šīm pārbaudēm saistītās izmaksas sedz jaudas piegādātājs (sk. 181. apsvērumu), kas rada stimulu pierādīt pieejamību, izmantojot paziņotās cenas mehānismu;

b) *AMT* stundās ar atmaksāšanas pienākumu JTV iesaistīšana tiks pārbaudīta saskaņā ar jaudas piegādātāja paziņotajām cenām. Citiem vārdiem sakot, PSO būtu jāspēj izmērīt piegādājamo paziņoto apjomu, kā arī saglabājamo rezervi. Piemēram, ja JTV ir norādījusi, ka, pamatojoties uz iegūtajām tirgus cenām, tā piegādās enerģiju 90 % apmērā no jaudas, par ko noslēgts līgums, 90 % piegāde, kā arī 10 % rezerve būtu jāmēra salīdzinājumā ar tehnisko ierobežojumu. Par paziņotās enerģijas nepiegādāšanu vai rezerves neievērošanu tiks piemērotas sankcijas par pieejamību. Tādējādi tiek novērsta nepatiesu cenu paziņošana, lai atbrīvotos no atmaksāšanas pienākuma. Ārpus atmaksāšanas pienākuma *AMT* stundām šādas pārbaudes netiks veiktas, jo jaudas piegādātājam nav šāda potenciāla ieguvuma.

([76]) Maksimālā jauda (MW), ko piegādes punkts var ievadīt *Elia* tīklā (vai izņemt no tā) uz noteiktu stundas ceturksni, ņemot vērā visus tehniskos, ekspluatācijas, meteoroloģiskos vai citus ierobežojumus, kas bija zināmi laikā, kad *Elia* saņēma paziņojumu dienas grafikā, neņemot vērā piegādes punkta dalību balansēšanas pakalpojumu sniegšanā.

2.8.3. *Pārbaudes*

(177) *Elia* var pārbaudīt JTV pieejamību, izmantojot nepieteiktas pieejamības pārbaudes. Par šādām pārbaudēm *Elia* paziņo jaudas piegādātājam ne vēlāk kā dienā pirms pieejamības pārbaudes laikā no plkst. 15.00 (pēc Centrāleiropas laika) līdz plkst. 15.30 (pēc Centrāleiropas laika), t. i., tajā pašā brīdī, kad tiek paziņota *AMT* stundu identifikācija.

(178) *Elia* var pārbaudīt JTV līdz trim reizēm ziemas periodā un vienu reizi ārpus ziemas perioda. Turklāt *Elia* patur tiesības ne vairāk kā vienu reizi pārbaudīt pakalpojumu līmeņa nolīguma (ja tāds ir) pilnu ilgumu. *Elia* neveic pieejamības pārbaudes periodā, kad tam ir iepriekš zināms par plānotu attiecīgās JTV jaudas (vai tās daļas) nepieejamību (t. i., obligātā jauda ir ierobežota līdz tai, par kuru ir zināms, ka tā ir pieejama).

(179) *Elia* izvēlēsies pārbaudāmo JTV saskaņā ar iekšējo procedūru, kura netiks publiskota. Tomēr *Elia* balsta savu procedūru uz kritērijiem, tostarp, bet ne tikai:

a) pierādītās JTV pieejamības apmērs attiecībā pret visām pārējām JTV, uz kurām attiecas jaudas līgums par kārtējo piegādes periodu;

b) JTV iepriekš neizpildītās pieejamības pārbaudes;

c) pieejamības uzraudzības laikā trūkstošā jauda;

d) JTV izlaides korelācija ar paziņotajām tirgus cenām.

(180) Kad *Elia* paziņo jaudas piegādātājam par pieejamības pārbaudi un tās paredzamo ilgumu (pilns pakalpojumu līmeņa nolīguma ilgums vai stundas ceturksnis), tā norāda arī pārbaudes sākuma un beigu laiku. Šajā laikposmā jaudas piegādātājs var brīvi organizēt enerģijas piegādi sev piemērotākajā veidā.

(181) Par jebkuru jaudas iztrūkumu šajā laikposmā var tikt piemērotas sankcijas par pieejamību. Visas pieejamības pārbaužu izmaksas sedz jaudas piegādātājs.

2.8.4. *Sankcijas*

(182) Par trūkstošu jaudu, t. i., pozitīvu starpību starp obligāto un pieejamo jaudu *AMT* stundā, piemēro sankcijas par pieejamību.

(183) Kopējais sankciju par pieejamību apmērs, ko var piemērot jaudas piegādātājam par vienu JTV vienā piegādes periodā un par trūkstošo jaudu, uz kuru attiecas primārā tirgus pienākums vai sekundārā tirgus darījums, kura darījuma periods aptver vismaz vienu pilnu piegādes periodu, ir ierobežots līdz piešķirtajām piedāvājuma cenām izsolēs par piegādes periodu, kas reizinātas ar jaudām, par ko izsolēs noslēgti līgumi.

(184) Kopējais sankciju par pieejamību apmērs, ko var piemērot jaudas piegādātājam par vienu JTV vienā mēnesī un par trūkstošo jaudu, kas izriet no primārā tirgus pienākuma vai sekundārā tirgus darījuma, kura darījuma periods aptver vismaz vienu pilnu piegādes periodu, ir ierobežots līdz 20 % no piešķirtajām piedāvājuma cenām izsolēs par piegādes periodu, kas reizinātas ar jaudām, par ko izsolēs noslēgti līgumi.

(185) Ja trūkstošā jauda, kas pārsniedz 20 % no obligātās jaudas, tiek konstatēta trīs atsevišķos *AMT* brīžos un/vai pieejamības pārbaudēs tai pašai JTV, *Elia* uzdot veikt lejupvērstu šīs JTV jaudas atlīdzības pārskatīšanu samērīgi ar maksimālo trūkstošo jaudu, kas konstatēta minētajā periodā. Tomēr jaudas piegādātājs saglabā pieejamības pienākumu, un tam aizvien var piemērot sankcijas par pieejamību attiecībā uz minēto JTV, kā tas bija paredzēts sākotnējā jaudas līgumā. Kopējā līguma vērtība netiek mainīta. Sākotnējā jaudas atlīdzība tiek atjaunota pēc tam, kad JTV trīs secīgos *AMT* brīžos vai pieejamības pārbaudēs ir sekmīgi nodrošinājusi savu obligāto jaudu, kas atbilst jaudai, par ko noslēgts līgums, un PLN primārajā līgumā.

(186) Ja JTV jaudas atlīdzība divos turpmākajos piegādes periodos tikusi samazināta un JTV katru reizi neatjaunināja sākotnējo jaudas atlīdzību 12 nedēļu laikā pēc katras pārskatīšanas, tā zaudē iespēju atjaunot sākotnējo jaudas atlīdzību, un visi jaudas līgumi, kas attiecas uz piegādes periodiem, sākot no tā, uz kuru attiecas pirmā gaidāmā G-1 izsole pēc šīs klauzulas piemērošanas, tiek izbeigti.

2.9. **Sekundārais tirgus**

(187) Beļģija ieviesīs sekundāro tirgu, lai jaudas piegādātājiem nodrošinātu mehānismu riska pārvaldības uzlabošanai JAM ietvaros. Patiešām, ja jaudas piegādātāja pieejamība ir mazāka, nekā paredzēts (mazāka par tā obligāto jaudu, kas aprēķināta saskaņā ar tirgus noteikumiem), tam ir iespēja segt pozitīvo starpību starp līgumā paredzēto obligāto jaudu un tā jaudu sekundārajā tirgū, un tam netiks piemērotas sankcijas par nepieejamību. Ja darījums tiek veikts sekundārajā tirgū, pienākums tiek nodots pilnīgi, tostarp sākotnējā pienākuma norunas cena.

(188) Sekundārais tirgus tiks ieviests ne vēlāk kā vienu gadu pirms pirmā piegādes perioda sākuma. Sekundārā tirgus mehānisma nosacījumi ir izklāstīti JAM darbības noteikumos.

2.10. **Pārrobežu jaudas dalība**

(189) Beļģija ļaus aizrobežu jaudai, kas atrodas dalībvalstī, kurai ir tiešs tīkla savienojums ar Beļģiju, piedalīties no pirmās piegādes brīža. Noteikumi ir paredzēti karaļa dekrētā ([77]). Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju, tā kā Elektroenerģijas regulas 26. panta 11. punktā minētās metodikas, kopīgie noteikumi un nosacījumi tika apstiprināti tikai 2020. gada decembrī ([78]) un PSO vēl nav spējuši noslēgt vajadzīgos nolīgumus, pārrobežu dalību nav bijis iespējams organizēt no pirmās G-4 izsoles. Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju tas tiks izdarīts pēc iespējas ātrāk. Tikmēr G-1 izsolei ir rezervēts apjoms, nodrošinot, ka pārrobežu jauda var piedalīties no pirmā piegādes gada, t. i., 2025. gada.

(190) Dalība būs atvērta visām tehnoloģijām. Tiks nošķirti divus aizrobežu jaudas veidi – tiešā un netiešā.

2.10.1. *Netiešās aizrobežu jaudas dalība*

(191) Netieša aizrobežu jauda ir jauda, kas atrodas kaimiņos esošajās dalībvalstīs. Katrai kaimiņos esošajai dalībvalstij tiek organizēta pirmsizsole. Ņemot vērā starpsavienotāju ierobežoto jaudu, pirmsizsoles mērķis ir nodrošināt efektīvu pirmskvalifikāciju, jo tā ir galvenās izsoles priekšnoteikums. Katra pirmsizsole sāksies ne vēlāk kā 1. jūnijā, un to organizēs PSO saskaņā ar ministra sniegtajiem norādījumiem, kas minēti Elektroenerģijas likuma 7. j panta 6. punktā un ko precizējusi kaimiņos esošā dalībvalsts. Sniedzot norādījumus, vajadzības gadījumā ministrs var nolemt, ka nebūtu jāorganizē pirmsizsole ar kaimiņos esošu dalībvalsti. Pirmsizsoles parametri ir tādi paši kā attiecīgās izsoles parametri. Tomēr katras kaimiņos esošās dalībvalsts atsauces cena ataino cenu, ko netiešās aizrobežu jaudas piegādātājs būtu ieguvis elektroenerģijas tirgos, kurus pārvalda netiešās aizrobežu jaudas nominēts NETO ([79]).

(192) Katru gadu PSO nosaka maksimālo ieejas jaudu, kas pieejama katras kaimiņos esošās dalībvalsts netiešās aizrobežu jaudas dalībai, pamatojoties uz Elektroenerģijas regulas 26. panta 7. punktā minētā reģionālā koordinācijas centra ieteikumu, saskaņā ar *ACER* apstiprināto metodiku, kas minēta Elektroenerģijas regulas 26. panta 11. punkta a) apakšpunktā.

(193) Kamēr nav pieņemtas attiecīgās stratēģijas, priekšlikumi vai lēmumi, ar ko īsteno Elektroenerģijas regulas 26. pantu, katras ar Beļģiju tieši savienotās tirgus zonas ieguldījumu nosaka pēc šo zonu ieguldījuma simulētās iztrūkuma stundās, pamatojoties uz *ERAA* vai *NRAA*.

([77]) Karaļa dekrēta projekts par tādu nosacījumu noteikšanu, saskaņā ar kuriem tiešas un netiešas aizrobežu jaudas turētāji var piedalīties pirmskvalifikācijas procedūrā jaudas atlīdzības mehānisma ietvaros.

([78]) Sk. *ACER* 2020. gada 22. decembra Lēmumu Nr. 36/2020 par tehniskajām specifikācijām pārrobežu dalībai jaudas mehānismos.

([79]) "Nominēts elektroenerģijas tirgus operators (NETO)" ir struktūra, ko iecēlusi kompetentā iestāde ar vienotu nākamās dienas vai vienotu tekošās dienas tirgus sasaistīšanu saistītu pienākumu veikšanai, sk. Elektroenerģijas regulas 2. pantu.

(194) Citi nosacījumi, kas reglamentē pārrobežu dalību, ir paredzēti *ACER* Lēmumā Nr. 36/2020 par tehniskajām specifikācijām pārrobežu dalībai jaudas mehānismos.

(195) Ja starp Beļģiju un citu tieši savienotu tirgus zonu ir *NTC* savienojums, tad:

a) par katru simulēto iztrūkuma stundu:

1) ja tirgus zona eksportē uz Beļģiju, tās ieguldījums ir vienāds ar simulēto tirgus apmaiņu;

2) ja tirgus zona importē no Beļģijas, tās ieguldījums ir nulle;

b) maksimālās ieejas jaudas tirgus zona ir definēta kā vienāda ar vidējo ieguldījumu simulētās iztrūkuma stundās.

(196) Ja simulācijā, kurā integrēta Beļģija, ir definēts domēns pēc plūsmas principa, tad:

a) pirmkārt, tiek pārbaudīts Beļģijas neto stāvoklis simulētās iztrūkuma stundās:

1) ja Beļģijas neto stāvoklis ir pozitīvs, citu tirgus zonu ieguldījums domēnā pēc plūsmas principa ir nulle;

2) ja Beļģijas neto stāvoklis ir negatīvs, pārbauda citu tirgus zonu neto stāvokli:

— ja citu tirgus zonu neto stāvoklis ir negatīvs, šīs tirgus zonas ieguldījums ir nulle,

— visām tirgus zonām ar pozitīvu neto stāvokli aprēķina tirgus zonu vidējo svērto neto stāvokli, lai sasniegtu Beļģijas neto stāvokli;

b) tirgus zonas maksimālā ieejas jauda ir definēta kā vienāda ar tās vidējo ieguldījumu simulētās iztrūkuma stundās.

(197) Par netiešo aizrobežu jaudu, attiecībā uz kuru vēlas iesniegt piedāvājumu pirmsizsolē, sniedz PSO informāciju par piedāvātās jaudas apjomu pēc korekcijas koeficienta piemērošanas, piedāvāto cenu un attiecīgās jaudas CO_2 emisijām.

(198) Pa netiešo aizrobežu jaudu, kuras piedāvājums ir izraudzīts pirmsizsoles beigās, iesniedz pirmskvalifikācijas datni. Pirmskvalifikācijas datnes novērtēšanu veic kaimiņos esošais PSO sadarbībā ar *Elia* saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Elektroenerģijas regulas 26. panta 11. punkta f) apakšpunktā minētajās metodikās, un attiecīgā gadījumā saskaņā ar nolīgumu, kas noslēgts starp PSO.

2.10.2. *Tādas tiešās aizrobežu jaudas dalība, kas atrodas kaimiņos esošā dalībvalstī, kurai ir tiešs savienojums ar Beļģijas tīklu un kura ir atvienota no kaimiņos esošo dalībvalstu tīkla*

(199) Saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju tieša aizrobežu jauda ir jauda, kas atrodas kaimiņos esošā dalībvalstī, kurai ir tiešs un ekskluzīvs savienojums ar Beļģijas tīklu un kura ir atvienota no kaimiņos esošās dalībvalsts tīkla.

(200) Jaudai arī jāatrodas kaimiņos esošā dalībvalstī, ar kuru Beļģija ir noslēgusi nolīgumu par tiešās aizrobežu jaudas dalību JAM, nodrošinot, ka:

a) jebkuras tiešas aizrobežu jaudas dalība ir atkarīga no paziņojuma, ko sniegusi kaimiņos esošā dalībvalsts, kurā atrodas jauda, un kas apstiprina, ka attiecīgā jauda atbilst vairākām tehniskām, organizatoriskām un finansiālām prasībām, kas izklāstītas nolīgumā, un ka visas attiecīgajai jaudai nepieciešamās atļaujas ir izsniegtas regulāri un bez nosacījumiem vai tiks izsniegtas saprātīgā termiņā;

b) tiešās aizrobežu jaudas dalība ir atkarīga no paziņojuma, ko sniegusi kaimiņos esošā dalībvalsts, kurā atrodas jauda, un kas apstiprina, ka šāda dalība nerada nopietnas piegādes drošības problēmas kaimiņos esošajā dalībvalstī vai neliedz tai nepieciešamo infrastruktūru, lai pienācīgi risinātu zināmās pārslodzes problēmas.

(201) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 21. panta 2. punktu Beļģija no 2019. gada oktobra līdz decembrim apspriedās ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm.

2.10.3. *Pārslodzes ieņēmumi*

(202) To ieņēmumu piešķiršanu, kas gūti no pārrobežu biļešu piešķiršanas, t. i., aizrobežu jaudas piegādātāju piekļuves tiesībām piedalīties Beļģijas JAM, pilnībā reglamentē Elektroenerģijas regulas 26. panta 9. punkts.

(203) Beļģija norādīja, ka pārslodzes ieņēmumi tiks izmantoti Elektroenerģijas regulas 19. panta 2. punktā noteiktajiem mērķiem, kā noteikts minētās regulas 26. panta 9. punktā.

(204) Beļģija apstiprināja, ka tā ievēros *ACER* Lēmumu Nr. 36/2020, kurā cita starpā ir izklāstīta metodika to ieņēmumu sadalei, kas gūti no ieejas jaudas piešķiršanas.

2.11. **Kumulācija**

(205) Saskaņā ar Karaļa dekrēta par attiecināmības kritērijiem 3. pantu, kas saistīts ar kumulatīvo atbalstu un minimālo dalības slieksni, jauda, kas jau saņem darbības atbalstu, nepiedalās pirmskvalifikācijas posmā. Jaudas piegādātājs, kas saņem šādu atbalstu, var piedalīties pirmskvalifikācijas posmā ar nosacījumu, ka tas atsakās no atbalsta, ja to piešķir saskaņā ar jaudas mehānisma līgumu. Enerģētikas ministrija publicē veidlapu, kas apstiprina šo atteikšanos. Turklāt, iesniedzot pieteikumu pirmskvalifikācijas posmam, jaudas piegādātājs apņemas nepieprasīt citu darbības atbalstu laikposmā, kamēr ir spēkā tā jaudas līgums.

2.12. **Budžeta un finansēšanas mehānisms**

2.12.1. *Budžets*

(206) Precīzas pasākuma izmaksas tiks noteiktas izsolēs. Saskaņā ar jaunāko Beļģijas iestāžu iesniegto izmaksu aplēsi, ko 2021. gada janvārī sagatavoja konsultāciju sabiedrība *Haulogy* pēc Beļģijas iestāžu pasūtījuma, pasākuma kopējās izmaksas var aplēst no 238 līdz 253 miljoniem EUR gadā.

2.12.2. *Pasākuma finansējums*

(207) Beļģijas parlaments 2020. gada 16. jūlijā pieņēma rezolūciju ([80]), kurā norādīja, ka JAM izmaksas segs *Elia* no tīkla tarifos iekļautā "sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākuma".

(208) Beļģijas iestādes norāda, ka JAM tiek finansēts, izmantojot parafiskālus maksājumus vai nodokļus, kas piemēroti atbalsta saņēmējam. Saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 12. panta 1. punktu sistēmas operatora pieslēgumam, infrastruktūras un elektrosistēmu izmantošanai un attiecīgā gadījumā palīgpakalpojumiem piemēro pārvades sistēmas un tīklu ar transporta funkciju pārvaldības tarifus. Turklāt saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 12. panta 13. punktu sistēmas operators iespējami drīz paziņo sava tīkla lietotājiem tarifus, kas tam jāpiemēro, un dara tos pieejamus visām personām, kas to pieprasa.

([80]) https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/none&leftmenu=no&language=fr&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?lang=F&legislat=55&dossierID=1220

(209) Saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 12. panta 5. punkta 11. apakšpunktu šajā likumā noteikto sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu neto izmaksas ņem vērā tarifos pārredzamā un nediskriminējošā veidā saskaņā ar piemērojamajiem normatīvajiem aktiem.

(210) Saskaņā ar 4. panta 2. punktu dekrētā, kuru *CREG* pieņēma 2018. gada 28. jūnijā, pamatojoties uz Elektroenerģijas likuma 12. pantu ([81]), un kurā noteikti tīkla tarifi 2020.–2023. gadam, tīkla tarifi ir cenas, ko tīkla lietotāji maksā tīkla operatoram. Saskaņā ar šā paša dekrēta 4. panta 7. punktu vispārējā tarifu struktūrā ir nošķirti transporta tarifi, kas sedz sistēmas operatora kopējos ieņēmumus, un tarifi, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem. Dekrēta 6. pantā ir paredzēts, ka tarifi, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem, kompensē sistēmas operatoram uzlikto sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu neto izmaksas, tostarp pārvaldības izmaksas un finanšu maksājumus, attiecībā uz kuriem likumā, dekrētā vai rīkojumā vai to īstenošanas dekrētos nav paredzēts īpašs kompensācijas mehānisms, kas izmanto pārslodzi vai citu nodevu, apmaiņā pret sistēmas darbību.

(211) Pamatojoties uz to, PSO katru gadu iesniedz *CREG* apstiprināšanai priekšlikumu par tarifiem, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumiem, kam pievienots budžets, kurā iekļauta visu izmaksu (jaudas atlīdzības, PSO pārvaldības un attīstības izmaksu) un JAM ienākumu prognoze nākamajam gadam. Ierosinātajā tarifā, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu, tiks ņemts vērā arī atlikums, kas pārnests no iepriekšējā finanšu gada.

(212) Gada beigās PSO iesniegs *CREG* apstiprināšanai ziņojumu par tarifiem, kurā norādītas iepriekšējā gada faktiskās izmaksas un ienākumi, kā arī ienākumi no tarifa piemērošanas. Pēc datu precizitātes un PSO JAM pārvaldības un attīstības izmaksu pamatotības pārbaudes *CREG* noteiks pārnesamo atlikumu.

(213) Visi ieņēmumi, kas saistīti ar JAM mehānismu, tiks izmantoti, lai segtu izmaksas, kuras iekļautas tarifā, kas attiecas uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu, neskarot Elektroenerģijas regulas 26. panta 9. punktu.

(214) Tarifs EUR/MWh vienādi tiek piemērots visiem patērētājiem (tieši patērētājam, kas pieslēgts pārvades tīklam, vai netieši – ar sadales sistēmas operatora starpniecību, un piegādātājiem par patērētājiem, kas pieslēgti sadales tīklam).

(215) Īpašā JAM finansēšanas kārtība tiks piemērota ne agrāk kā 2025. gada janvārī, kā paredzēts Elektroenerģijas likuma 7. panta 15. punktā.

(216) Saskaņā ar Parlamenta rezolūciju vēlākais no 2029. gada tarifs tiks iekasēts, pamatojoties uz maksimālo jaudu atkarībā no viedo skaitītāju ieviešanas reģionos. Tāpēc vēlākais līdz 2023. gada beigām valdība veiks plānotās viedo skaitītāju ieviešanas analīzi.

2.13. **Ilgums**

(217) Beļģija ir lūgusi JAM apstiprinājumu uz maksimālo atļauto 10 gadu periodu ([82]), sākot no pirmās izsoles datuma.

(218) Beļģija ir apņēmusies ieviest Elektroenerģijas likumā, ka, ja trīs gadus pēc kārtas nav noslēgts jauns jaudas nolīgums saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 7.j panta 11. punktu, no nākamā gada JAM ietvaros jaunas izsoles netiks rīkotas.

([81]) https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/Z1109-10FR.pdf
([82]) Sk. Elektroenerģijas regulas 21. panta 8. punktu.

2.14. **Atbalsta pārredzamība un grūtībās nonākuši uzņēmumi vai uzņēmumi, kas nav izpildījuši atgūšanas rīkojumu**

(219) Beļģija norādīja, ka tā ievēros paziņojuma par pārredzamību prasības ([83]).

(220) Beļģija apņēmās apturēt atbalsta piešķiršanu un/vai izmaksāšanu saskaņā ar paziņoto atbalsta shēmu uzņēmumam, kas ir iepriekš saņēmis nelikumīgu atbalstu, kurš ar Komisijas lēmumu atzīts par nesaderīgu.

(221) Beļģija apgalvoja, ka atbalsts netiks piešķirts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem ([84]).

2.15. **Procedūras sākšanas pamatojums**

(222) Komisija ir paudusi šaubas par noteiktu pasākuma aspektu saderību ar iekšējo tirgu.

(223) Pamatojoties uz pieejamo informāciju un lēmumā par procedūras sākšanu aprakstītajiem elementiem, Komisija lūdza paskaidrojumus un uzklausīja piezīmes par šādiem jautājumiem:

a) pasākuma nepieciešamība:

— vai resursu pietiekamības problēma ir pietiekami apzināta un Beļģijas iestādes to ir pienācīgi analizējušas un kvantificējušas;

b) pasākuma piemērotība:

— vai attiecināmības noteikumi attiecībā uz piekļuvi daudzgadu līgumiem nodrošina vienlīdzīgas iespējas visām tehnoloģijām, jo īpaši tām, kurām ir augstas ieguldījumu izmaksas un augsti korekcijas koeficienti;

c) pasākuma samērīgums:

— vai izsolē iepērkamais apjoms ir samērīgs, lai sasniegtu piegādes drošības mērķi;

d) nelabvēlīgas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību novēršana:

— vai pasākums novērsa šādu ietekmi, jo netiešās aizrobežu jaudas piegādātājs būs tiesīgs slēgt līgumus tikai uz vienu gadu un uz to attieksies maksimālā starpposma cena,

— vai pasākums nemazina stimulus ieguldīt starpsavienojumu jaudā.

(224) Komisijai bija arī šaubas par pasākuma atbilstību cieši saistītiem Savienības tiesību aktu noteikumiem, proti, Elektroenerģijas regulas 22. un 24. pantam.

3. **IEINTERESĒTO PERSONU PIEZĪMES**

(225) Šajā iedaļā apkopotas piezīmes, ko Komisija saņēma apspriešanās laikā no 15 ieinteresētajām personām, jo īpaši no ieinteresētajām personām, kas darbojas enerģētikas nozarē, kā arī no tirdzniecības apvienībām un nevalstiskām organizācijām. Piezīmes tika saņemtas arī no vienas kaimiņvalsts un tās PSO.

3.1. **Pasākuma nepieciešamība**

(226) Dažādas ieinteresētās personas izteica piezīmes par to, ka ir vajadzīgs JAM un ir jāaprēķina izsoļu apjoms, dažkārt apvienojot abus tematus.

([83]) Komisijas paziņojums, ar ko groza Komisijas paziņojumus par ES pamatnostādnēm valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu, Reģionālā atbalsta pamatnostādnēm 2014.–2020. gadam, valsts atbalstu filmām un citiem audiovizuālajiem darbiem, Pamatnostādnēm par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus, un Pamatnostādnēm par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām (OV C 198, 27.6.2014., 30. lpp).

([84]) Kā definēts Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

(227) Četras ieinteresētās personas apstrīdēja to, ka šī vajadzība ir pietiekami pierādīta. No otras puses, trīs citas apstiprināja vajadzību un uzsvēra tās steidzamību.

(228) Trīs ieinteresētās personas norādīja, ka ES *HiLo* scenārija izmantošana nešķiet piemērota, lai noteiktu resursu pietiekamības problēmas apmēru, jo pastāv risks, ka problēma tiks pārvērtēta un kropļos elektroenerģijas tirgu.

(229) Četras ieinteresētās personas norādīja, ka jaunā *ERAA* metodika un *VOLL*/*CONE*/US metodika ir pilnībā piemērojamas ierosinātajam Beļģijas JAM.

(230) Piecas ieinteresētās personas apgalvoja, ka iepriekš veiktie pietiekamības pētījumi, kas tika izmantoti, lai pierādītu JAM nepieciešamību, nav saderīgi ar *ERAA* metodiku, jo īpaši:

a) saskaņā ar *ERAA* metodiku klimata datubāze ir jāierobežo līdz 30 vēsturiskiem gadiem, savukārt Beļģija izmantoja 35 gadus;

b) pētījumos nav pietiekami ņemti vērā gaidāmie īstenošanas plāna rezultāti un/vai gaidāmo tirgus ieņēmumu, nevis vidējo ieņēmumu izmantošana;

c) pētījumos nav ņemta vērā ne paredzamā iztrūkuma funkcija, ne arī tas, ka nepastāv maksimālās cenas, kas būtu pretrunā Elektroenerģijas regulas 20. panta 3. punkta c) apakšpunktam un 23. panta 5. punkta e) apakšpunktam;

d) *NRAA* būtu jāņem vērā viedo skaitītāju paātrināta ieviešana un atkrastes vēja energoiekārtu attīstība, kā ieteikts Eiropas Komisijas atzinumā par Beļģijas īstenošanas plānu. Analizējot JAM nepieciešamību, būtu jāņem vērā arī 70 % *minRAM* noteikums.

(231) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka Beļģija nevar rīkot pirmo izsoli 2021. gadā novecojuša un neatbilstīga *NRAA* dēļ. Tā uzskata, ka JAM pat nevajadzētu īstenot, kamēr nav saņemts *ERAA*.

(232) Četras ieinteresētās personas norādīja, ka uzticamības standarts, ko Beļģija izmanto, lai pierādītu JAM nepieciešamību un/vai aprēķinātu apjomu pirmajai izsolei, neatbilst Elektroenerģijas regulā noteiktajai metodikai.

(233) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka būtu jānodrošina konsekvence procedūrās, metodikās, datos un scenārijos, kas tiek izmantoti, lai, no vienas puses, pierādītu JAM nepieciešamību, un, no otras puses, noteiktu nepieciešamo apjomu, kas jāizsola šāda JAM ietvaros.

(234) Cita ieinteresētā persona norādīja, ka uzticamības standarts, kā arī *VOLL* un *CONE* noteikšanas metodika var mainīties starp sākotnējo T-4 izsoli un turpmākajām izsolēm, tāpēc var tikt noteikts atšķirīgs apjoms.

3.2. **Pasākuma piemērotība**

3.2.1. *Instrumenta izvēle*

(235) Trīs ieinteresētās personas uzskata, ka stratēģiskā rezerve varētu labāk risināt konstatēto pietiekamības problēmu nekā tirgus mēroga JAM. Dažas personas norādīja, ka stratēģiskās rezerves iespēja nav izvērtēta.

3.2.2. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem*

(236) Viena ieinteresētā persona ierosināja izveidot T-2 izsoli, lai izvairītos no pārmērīga iepirkuma T-4, pamatojoties uz pārmērīgi drošiem pieņēmumiem, kā arī lai ņemtu vērā mainīto uzticamības standartu, kura pamatā ir *ACER* metodika.

(237) Viena ieinteresētā persona arī apgalvoja, ka jaudas turētājiem, kas ir tiesīgi piedalīties (piemēram, *CHP* ar jaudu, kas lielāka par 1 MW), nav ļauts piedalīties, ja noteiktā laikposmā tie saņem darbības atbalstu ar zaļajiem sertifikātiem (*GSC*) un/vai *CHP* sertifikātiem (*CHP*).

3.3. **Stimulējoša ietekme**

3.3.1. *Attiecināmās ieguldījumu izmaksas*

(238) Viena ieinteresētā persona norādīja, ka izdevumiem, kas ļauj nodrošināt atbilstību vides standartiem, kā paredzēts 3. panta 2. punkta 1) apakšpunktā Karaļa dekrēta projektā par ieguldījumu robežvērtībām, nevajadzētu būt attiecināmiem uz ilgāka termiņa līgumiem.

3.4. **Samērīgums**

3.4.1. *Iepērkamais apjoms*

(239) Viena ieinteresētā persona uzskata, ka parametri, pēc kuriem nosaka izsolē iepērkamās jaudas apjomu, būtu jāapstiprina, pamatojoties uz regulatora priekšlikumu. Tā pati ieinteresētā persona apgalvoja, ka regulatora priekšlikumu nevar mainīt un ka dalībvalsts to var vienīgi noraidīt un pieprasīt jaunu priekšlikumu.

3.4.2. *Finansēšanas mehānisms*

(240) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka uzkrāšanas aktīvi būtu jāatbrīvo no sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākuma finansēt JAM. Atbrīvojums būtu jāattiecina gan uz uzkrāšanu līdz skaitītājam, gan aiz tā.

(241) Cita persona apgalvoja, ka finansēšanas mehānisms var ietekmēt JAM jaudas apjomu. Piemēram, JAM finansēšanas izmaksu sasaistīšanu ar elektroenerģijas patēriņu pieprasījuma maksimuma periodos varētu uzskatīt par stimulu attiecīgajām personām samazināt savu patēriņu maksimālā pieprasījuma laikā, tādējādi samazinot jaudu, kas jāizsola.

3.5. **Izvairīšanās no nepamatotas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību**

3.5.1. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem*

3.5.1.1. Agregēšana

(242) Divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka pašreizējie attiecināmības noteikumi attiecībā uz daudzgadu līgumiem kavē agregēšanu, jo īpaši noteikums, ka aktīvs ar zemāko līguma termiņu apkopotā portfelī nosaka līguma termiņu visam portfelim.

(243) Divas citas ieinteresētās personas apgalvoja, ka būtu jāpielāgo individuālās agregēšanas robežvērtība. Pašlaik JAM darbības noteikumu projekts paredz, ka jauda, uz ko attiecas dienas grafika sastādīšanas pienākums, nevar būt apkopotas JTV daļa.

(244) Viena ieinteresētā persona norādīja, ka dalība, veicot agregēšanu, nav iespējama iekārtām ar jaudu virs 25 MW. Tādēļ ieinteresētā persona vēlētos, lai šī robežvērtība tiktu noteikta 75 MW apmērā.

3.5.1.2. Ieguldījumu robežvērtības

(245) Trīs ieinteresētās personas apgalvoja, ka ieguldījumu robežvērtības daudzgadu līgumiem neatbilst jaunākajām tirgus norisēm un tāpēc neatbilst tehnoloģiju neitralitātes principam un radīs diskrimināciju starp konkrētām tehnoloģiju klasēm (*CCGT* un *OCGT* H/HL klase salīdzinājumā ar F klasi), kā arī starp esošu un jaunu jaudu.

(246) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka ieguldījumi, kas rada elastību vai palielina koriģēto jaudu, nepalielinot uzstādīto jaudu, arī būtu uzskatāmi par attiecināmajām izmaksām. Šī ieinteresētā persona uzskata, ka tādēļ ieguldījumi iesniedzējos, esošas enerģijas rezervuāra paplašināšanā vai rūpniecisko procesu uzkrāšanas jaudā nevarētu pretendēt uz daudzgadu līgumiem.

3.5.1.3. Korekcijas koeficienti

(247) Divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka salīdzinājumā ar jaudas mehānismiem kaimiņvalstīs, piemēram, Francijā vai Apvienotajā Karalistē, Beļģijas korekcijas koeficienti var radīt lielus zaudējumus tādām tehnoloģijām kā uzkrāšana, pieprasījumreakcija vai atjaunojamie energoresursi.

(248) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka lēmumā par procedūras sākšanu publicētajā Beļģijas JAM paredzētie korekcijas koeficienti rada nopietnus šķēršļus ienākšanai tirgū, jo īpaši uzkrāšanai un energoierobežotas jaudas piegādātājiem kopumā.

3.5.1.4. Atmaksāšanas pienākums

(249) Divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka jaudas līgumos paredzētie atmaksāšanas pienākumi ir diskriminējoši "pilna apjoma" jaudas tirgus vienībām, salīdzinot ar "nepilna apjoma" jaudas tirgus vienībām, un pārkāpj "vienotas norunas cenas" principu.

(250) Saskaņā ar vienas ieinteresētās personas sniegto informāciju "atmaksāšanas pienākuma" mehānisms diskriminē pilna apjoma jaudas operatorus, jo tajā nav ņemtas vērā šo operatoru riska ierobežošanas darbības, jo tie pārdod lielāko daļu paredzamā apjoma iepriekš nākotnes tirgos, tāpēc tiem ir jāatmaksā ieņēmumi, ko tie nav nopelnījuši. Turpretī nepilna apjoma operatori var faktiski daudz brīvāk paziņot atsevišķas tirgus cenas, kas darbojas kā norunas cena, ierobežojot risku, ka viņiem būs jāatmaksā nenopelnītie ieņēmumi, un sniedzot arī iespējas izvairīties no atmaksāšanas pienākuma.

(251) Cita persona apgalvoja, ka atmaksāšanas pienākums diskriminē pilna apjoma JTV, salīdzinot ar nepilna apjoma JTV, pirmkārt, tāpēc, ka nav atbrīvojuma no atmaksāšanas pienākuma par jaudu, kas jau ir pārdota nākotnes tirgos (neņemot vērā iztrūkuma cenas), un, otrkārt, tāpēc, ka ir ieviesta "paziņotā tirgus cena" JTV, kas nepiesakās pilnam apjomam, tādējādi praktiski tiek ieviestas vairākas norunas cenas.

3.5.1.5. Maksimālā starpposma cena

(252) Viena ieinteresētā persona pauda bažas, ka maksimālās starpposma cenas ieviešana kropļos konkurenci izsolē, jo dažām esošajām jaudām, kurām ir vajadzīgi ieguldījumi, lai tās paliktu ekonomiski rentablas, varētu nebūt garantijas, lai atgūtu "trūkstošo naudu", un tās var būt spiestas izstāties no tirgus.

(253) Saskaņā ar vienas ieinteresētās personas teikto pastāv būtiska "ieguldījumu starpība" starp ieguldījumu robežvērtību trīs gadu līgumiem, kas pašlaik ir 177 EUR/kW, un maksimālo starpposma cenu, kura pašlaik tiek prognozēta robežās no 21 līdz 31 EUR/kW, kas rada diskrimināciju attiecībā uz esošajām jaudām, kam ir vajadzīgi ieguldījumi un kam var būt arī būtisks "trūkstošās naudas" apjoms.

3.5.1.6. Tieša pārrobežu jauda

(254) Divas ieinteresētās personas norādīja, ka tiešas pārrobežu dalības iespējas paredzēšanai var būt nepamatota negatīva ietekme uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(255) Šīs ieinteresētās personas uzskata, ka tieša pārrobežu dalība var mazināt stimulus veikt ieguldījumus starpsavienojumu jaudā. Turklāt pasākums var apdraudēt tirgu sasaisti, jo JAM varētu radīt situāciju, kad jaudas piegādātāji vēlas piekļūt pievilcīgākajam tirgum, izmantojot tiešu un ekskluzīvu savienojumu. Pasākumā būtu jāņem vērā arī tas, kādā apjomā starpsavienojuma jauda varētu novērst jebkādu iespējamo ražošanas pietiekamības problēmu.

3.6. **Atbilstība Elektroenerģijas regulai**

3.6.1. *24. panta 1. punkta interpretācija*

(256) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktu dalībvalstis savā pietiekamības novērtējumā var iekļaut jutīgumu, kas ir saistīts ar "valsts elektroenerģijas pieprasījuma un piedāvājuma īpatnībām". Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai JAM atbilst 24. panta 1. punktam, jo Beļģijas 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā tika izmantots ES *HiLo* scenārijs, kura pamatā ir pieņēmumi par Francijas elektroapgādi. Piecas ieinteresētās personas iebilda pret Komisijas sniegto Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punkta interpretāciju, norādot, ka tā ir pārāk ierobežojoša.

(257) Šīs ieinteresētās personas apgalvoja, ka *ERAA* metodika apstiprina, ka *NRAA* ir jābūt reģionālam mērogam un tas var ietvert papildu jutīgumu. Tajā nav precizēts vai ierobežots šā papildu jutīguma veids. Kā norādīts minētās metodikas 3. panta 6. punktā, šis jutīgums var aptvert dažādas izmaiņas pieņēmumos visā attiecīgajā ģeogrāfiskajā tvērumā, tostarp dažādos pieņēmumos attiecībā uz ievades datiem, piemēram, uzstādītajām jaudām.

(258) Viena ieinteresētā persona norādīja, ka arī Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam ([85]) ("VEAP") ir jo īpaši apstiprināts, ka resursu pietiekamības novērtējumā būtu jāņem vērā "*enerģijas no mainīgiem energoresursiem ražošanas ietekmes novērtējums, tostarp no kaimiņreģionu sistēmām*".

3.6.2. *Pakāpeniska administratīvā atcelšana*

(259) Divas ieinteresētās personas norādīja, ka tiesību aktos / reglamentējošajos aktos nav paredzēta JAM pakāpeniska atcelšana.

3.7. **Citas piezīmes**

3.7.1. *Ilgtspēja*

(260) Divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka liela daļa jaudas, kas JAM rezervēta gāzei, nav saderīga ar mērķiem dekarbonizēt Savienību un pakāpeniski pārtraukt fosilā kurināmā subsīdijas saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, VEAP un Beļģijas federālās valdības atbalstu klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam.

3.7.2. *Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas*

(261) Viena ieinteresētā persona norādīja, ka Beļģija apsver iespēju saglabāt 2 GW kodolenerģijas, ja novērtējuma ziņojumā par pirmajām jaudas izsolēm atklātos negaidīta piegādes drošības problēma. Saskaņā ar šīs personas sniegto informāciju tas rada vairākus jautājumus par JAM nepieciešamību un struktūru.

3.7.3. *Ilgums*

(262) Viena ieinteresētā persona norādīja, ka, noslēdzot ilgtermiņa līgumus, būtu jāņem vērā bažas par pietiekamības samazināšanos gada laikā un jānovērš jebkāda "bloķēšanas" ietekme.

(263) Viena ieinteresētā persona atsaucās uz līgumu termiņu (15 gadi), kas varētu pārsniegt pasākuma ilgumu (10 gadi), kas, pēc tās domām, būtu pretrunā pasākuma pagaidu būtībai.

4. **BEĻĢIJAS PIEZĪMES**

(264) Šajā iedaļā ir apkopotas piezīmes, kas saņemtas no Beļģijas 2020. gada 22. oktobrī par lēmumu par procedūras sākšanu, un piezīmes, kas saņemtas 2020. gada 24. decembrī par trešo personu apsvērumiem. Tajā ir iekļauta arī atjauninātā informācija, ko Beļģija iesniedza 2021. gada 28. janvārī, 1. martā, 13. un 27. aprīlī, 4., 5., 19., 26. maijā un 17. augustā.

([85]) OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp., labots ar kļūdu labojumu, ko Komisija pieņēmusi OV C 290, 10.8.2016., 11. lpp. Komisija 2020. gada 2. jūlijā pieņēma paziņojumu, ar kuru tika grozītas VEAP un to darbības termiņš pagarināts līdz 2021. gada 31. decembrim. Sk. Paziņojumu C(2020) 4355 final.

4.1. **Pasākuma nepieciešamība**

(265) Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju tās analīze, ko atbalsta PSO viedoklis, liecina, ka, tā kā laikposmā no 2022. līdz 2025. gadam notiks pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas ražošanas jaudas, kas pašlaik veido vairāk nekā pusi no siltumenerģijas ražošanas jaudas Beļģijā, JAM neesība negatīvi ietekmētu Beļģijas elektroapgādes drošību. Šo vajadzību apstiprina arī vairāki citi pētījumi, ko 2017.–2020. gadā veica akadēmisko aprindu pārstāvji, tehnoloģiju institūti un Federālais plānošanas birojs, neatkarīgi no PSO analīzes.

(266) Beļģija norādīja, ka ne tikai *HiLo* scenārijs, bet arī ES pamatscenārijs uzrādīja būtisku problēmu saistībā ar piegādes drošību, t. i., *LOLE* vairāk nekā trīs reizes pārsniedz juridisko *LOLE* kritēriju, un pamato intervences nepieciešamību, izmantojot JAM.

(267) Beļģija norādīja, ka *ACER* tikai 2020. gada 2. oktobrī apstiprināja metodiku, uz kuru būtu jābalsta *ERAA*/*NRAA*. *ACER* metodikā ir ietvertas būtiskas izmaiņas, tāpēc ir paredzēta pakāpeniska īstenošana, t. i., pirmajā *ERAA*, kas tiks publicēts 2021. gada beigās, būs ietverti tikai daži *ACER* metodikas aspekti. *ENTSO-E* paredz, ka *ERAA* metodika tiks pilnībā ieviesta līdz 2023. gadam.

(268) Beļģija norādīja, ka nevarēja gaidīt, ka iepriekšējos pētījumos tā pilnībā piemēros *ACER* metodiku attiecībā uz *ERAA* un *NRAA*, jo tobrīd metodika vēl nebija zināma. Tomēr Beļģija norādīja, ka daudzi svarīgi elementi, kas izriet no metodikas, jau bija īstenoti pirms tās apstiprināšanas, piemēram, ekonomiskās dzīvotspējas novērtējums, modelēšana pēc plūsmas principa, varbūtības modelēšana un norises citās valstīs.

(269) Beļģija apstrīdēja apgalvojumu, ka JAM nevajadzētu īstenot, kamēr nav saņemts *ERAA*. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju dalībvalstis var veikt arī papildu valsts novērtējumus un novērtēt JAM nepieciešamību, pamatojoties uz šādu *NRAA*, un var negaidīt pilnīgu *ERAA* īstenošanu (paredzēta 2023. gadā).

(270) Attiecībā uz uzticamības standartu Beļģija norādīja, ka *ACER* tikai 2020. gada 2. oktobrī publicēja *VOLL* un *CONE* aprēķināšanas metodiku un uzticamības standarta noteikšanas metodiku. Tāpēc laika ziņā nav iespējams uz laiku pārtraukt JAM, kamēr tiek noteikts jauns uzticamības standarts. Turklāt galīgā atbildība par vēlamā piegādes drošības līmeņa noteikšanu gulstas uz dalībvalsti.

(271) Attiecībā uz klimatiskajiem gadiem, kas izmantoti valsts resursu pietiekamības pētījumos, Beļģija paskaidroja, ka, tā kā nav publicētas metodikas, saskaņotības labad tiek izmantota tā pati klimata datubāze, kas izmantota *MAF*.

(272) Attiecībā uz tirgus ieņēmumiem Beļģija apgalvoja, ka esošajos valsts resursu pietiekamības pētījumos līdz 2019. gadam paredzamie ieņēmumi modelēti, izmantojot visu simulēto gadu ieņēmumu mediānu. Lai gan šī pieeja ir vienkāršota, to var uzskatīt par gaidāmo ieņēmumu atainojumu, ņemot vērā cenu riskus, kas *ACER* metodikā ir atzīti kā būtisks elements.

(273) Attiecībā uz maksimālo cenu un visu tirgus modelēšanu kopumā Beļģija paskaidroja, ka valsts resursu pietiekamības pētījumos izmantotā struktūra ir identiska tai, ko izmanto Eiropas līmenī (*ENTSO-E, PLEF*). Tā ir uzskatāma par labāko iespējamo pieejamo pieeju, kas ataino Eiropas tirgus struktūru, tostarp NETO paredzētos dominējošos tehniskos piedāvājuma ierobežojumus.

(274) Attiecībā uz iztrūkuma cenas noteikšanas funkciju, kā norādīts atjauninātajā Beļģijas īstenošanas plānā, Beļģija apsver, cik lielā mērā varētu paredzēt šādu iniciatīvu. Beļģija paskaidroja, ka *NRA* un PSO veic pētījumu šajā saistībā.

(275) Beļģija norādīja, ka 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā jau ir izmantotas labākās pieejamās prognozes par elastības un atkrastes vēja energoiekārtu izvēršanu saskaņā ar Nacionālo enerģētikas un klimata plānu, un tika piemērots 70 % *minRAM* noteikums. Pamatscenārijā ir pieņemts, ka visas Eiropas valstis laikus izpilda šo noteikumu.

(276) Attiecībā uz bažām par pietiekamību Beļģija norādīja, ka, lai gan ir taisnība, ka pētījumi norāda uz īpaši aprēķinātās jaudas vajadzības svārstībām, tas nemazina to, ka, lai apmierinātu jaudas vajadzību 2025. gadā, ir nepieciešams intervences pasākums, kas vērsts arī uz jaunu jaudu.

(277) Jaunākais pietiekamības un elastības pētījums liecina, ka laikposmā no 2025. līdz 2032. gadam jaudas vajadzība pieaug.

4.2. **Pasākuma piemērotība**

4.2.1. *Instrumenta izvēle*

(278) Beļģija nepiekrīt dažu ieinteresēto personu viedoklim, ka stratēģiska rezerve būtu vēlamāka nekā tirgus mēroga JAM.

(279) Beļģija atsaucās uz 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumu, kurā tika aplūkots scenārijs "*EOM* + stratēģiskā rezerve" un scenārijs "*EOM* + JAM". Šajā pētījumā secināts, ka scenārija "*EOM* + stratēģiskā rezerve" gadījumā piegādes drošības kritērijs netiktu izpildīts.

4.2.2. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem*

(280) Attiecībā uz T-2 izsoli Beļģija paskaidroja, ka, tāpat kā citās dalībvalstīs ar JAM, T-4 un T-1 izsole ļauj visām tehnoloģijām ar ilgāku vai īsāku sagatavošanās laiku piedalīties mehānismā un dalībvalstij gūt salīdzinošu pārliecību, ka ir iespējams iepirkt pietiekamu apjomu, lai piegādes gadā nodrošinātu piegādes drošību. Sadalot apjomu starp T-1 un T-2 izsolēm, pastāv risks, ka šajās izsolēs konkurence pārmērīgi samazināsies.

(281) Attiecībā uz uzstādītās jaudas izmantošanu ieguldījumu robežvērtības aprēķināšanai Beļģija norādīja, ka daudzgadu līgumu noslēgšana ar JTV, kas sniedz lielāku ieguldījumu piegādes drošībā, atbilst JAM vispārīgajam mērķim.

(282) Beļģija uzskata, ka, ja uzstādītās jaudas vietā būtu jāņem vērā JTV piedāvātā koriģētā jauda, lai aprēķinātu ieguldījumu robežvērtību, jaudas ar augstu korekcijas koeficientu vieglāk sasniegtu ieguldījumu robežvērtību daudzgadu līgumiem. Tas sniegtu tām priekšrocības salīdzinājumā ar citiem, sniedzot tos pašus pakalpojumus.

(283) Attiecībā uz to jaudas piegādātāju neatbilstību, kuri gūst labumu no citiem atbalsta pasākumiem, lai piedalītos JAM, Beļģija norādīja, ka, ļaujot *CHP* jaudām gūt labumu no abiem mehānismiem, rastos risks, ka šīs jaudas saņems pārmērīgu kompensāciju, un tas arī radītu negodīgas konkurences priekšrocības JAM izsolēs.

4.3. **Stimulējoša ietekme**

4.3.1. *Attiecināmās ieguldījumu izmaksas*

(284) Atsaucoties uz apsvērumu, ka izdevumiem, kas ļauj nodrošināt atbilstību vides standartiem, nevajadzētu būt attiecināmiem uz ilgāka termiņa līgumiem, Beļģija paskaidroja, ka šis priekšlikums ir vērsts uz to, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret jaunām un esošām jaudām attiecībā uz jaudu klasifikāciju ilgāka termiņa līgumos.

4.4. **Pasākuma samērīgums**

4.4.1. *Iepērkamais apjoms*

(285) Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju izvēle attiecībā uz JAM apjoma kalibrēšanu (atsauces scenārijs) pirmās izsoles vajadzībām tika izdarīta, pamatojoties uz Ekonomikas federālā valsts dienesta ieteikumu. Šajā ieteikumā tiek apsvērta mazāka Francijas kodolenerģijas pieejamība, kas nav tik maza kā PSO ieteiktā (un ne tik maza kā iepriekšējos gados izmantotajā dimensionēšanas scenārijā, ko izmantoja, lai noteiktu Beļģijas stratēģiskās rezerves apmēru).

(286) Beļģija apgalvoja, ka tās lielais starpsavienojumu īpatsvars un atkarība no importa ir valsts elektroapgādes īpatnība. Tā arī norādīja, ka Francijas kodolenerģijas ražošanas jaudas nepieejamības iekļaušana ir vienīgais vērā ņemtais jutīgums, lai gan Beļģija uzskata, ka kaimiņvalstīs pastāv dažādi citi riski (piemēram, paātrināta pakāpeniska atteikšanās no oglēm, tīkla infrastruktūras vai jaunas jaudas nodošanas ekspluatācijā kavēšanās).

(287) Beļģija norādīja, ka 4. pants Karaļa dekrēta projektā par metodiku atsauces scenārija noteikšanai katrai izsolei reglamentē atsauces scenārija izvēli. Katras izsoles atsauces scenārija pamatā ir trīs turpmāk minētie posmi, un tas ir iesniegts sabiedriskajai apspriešanai:

a) scenāriju/jutīguma izvēle no jaunākā *ERAA* un/vai *NRAA*.

— Pirmajai (2021. gada) izsolei tika izvēlēts scenārijs no 2019. gada *MAF* (jaunākais pieejamais Eiropas pētījums, par kuru notika apspriešanās Eiropas līmenī);

b) datu un pieņēmumu atjaunināšana no piemērotākajiem pieejamajiem avotiem.

— Pirmajai (2021. gada) izsolei tika iekļauti atjauninājumi no *PLEF* 2020. gada *GAA* ([86]);

c) tāda papildu jutīguma atlase, kas var ietekmēt Beļģijas piegādes drošību.

— Pirmajā (2021. gada) izsolē tika atcelts divu Francijas kodolelektrostaciju ekvivalents, pamatojoties uz to, kas tika darīts *PLEF* pētījumā, lai saskaņotu to ar vēsturiskajiem/paredzamajiem novērojumiem Francijas kodolenerģijas nozarē, kuri nav ietverti iepriekš a) un b) punktā, bet kurus Francijas PSO izmanto Francijas *NRAA* ("*Bilan Prévisionnel* 2019" ([87])).

(288) Beļģija norādīja, ka *PLEF* 2020. gada *GAA* ir minēts "zems jutīgums pret kodolenerģiju", lai atdarinātu Francijas PSO izmantoto pamatscenāriju pietiekamības novērtējumu vajadzībām. Šis jutīgums paredz, ka papildus ir pieejami 1 700 MW kodolenerģijas ražošanas jaudas.

(289) Beļģija apgalvoja, ka JAM izvēlētais jutīgums atbilst datiem un pieņēmumiem Francijas *NRAA* pamatscenārijā. Tāpēc tas būtu jāpieņem arī kā Beļģijai piemērotākais pamatscenārijs, jo šis atjauninājums atbilst datiem un pieņēmumiem no piemērotākajiem pieejamajiem avotiem. Tāpēc tas nav kvalificējams kā "*HiLo* scenārijs", bet gan kā ticams pamatscenārijs.

(290) Attiecībā uz apgalvojumu, ka parametri, pēc kuriem nosaka izsolē iepērkamās jaudas apjomu, būtu jāapstiprina, pamatojoties uz regulatora priekšlikumu, Beļģija apgalvoja, ka ir sagatavots JAM likuma grozījums, kas to apstiprina. Kamēr šis grozījums nav oficiāli apstiprināts, Elektroenerģijas regula jau ir izpildīta, t. i., regulators 2020. gada martā publicēja savu priekšlikumu par metodiku apjoma parametru noteikšanai, un regulators līdz 2021. gada februārim izstrādās priekšlikumu par pirmās izsoles pieprasījuma līkni.

(291) Grozītais JAM likums tika publicēts 2021. gada 19. martā. Karaļa dekrēts, kurā ietverta metodika apjoma parametru noteikšanai, tika publicēts 2021. gada 30. aprīlī. *CREG* 2021. gada 30. aprīlī iesniedza priekšlikumu par apjoma parametriem. 2021. gada 30. aprīlī tika izdots ministrijas dekrēts ar norādījumiem par T-4 izsoli 2025. piegādes gadam.

(292) Beļģija apgalvoja, ka pamatojums tam, ka dalībvalsts nevarētu atkāpties no regulatora priekšlikuma, ir apgalvojums, kuram Elektroenerģijas regulā nav atrodams nekāds juridiskais pamats un kurš būtu pretrunā dalībvalsts atbildībai par piegādes drošību.

4.4.2. *Finansēšanas mehānisms*

(293) Beļģija paskaidroja, ka pašlaik Beļģijā nav uzstādīts pietiekams skaits viedo skaitītāju, lai varētu izveidot finansēšanas mehānismu, kura pamatā būtu maksimālās slodzes patēriņš. JAM likums ir grozīts, lai šādu modeli varētu ieviest 2025. gadā. Beļģija arī paskaidroja, ka tā pārskatīs minēto likumu 2023. gadā, kad tiks izdots ziņojums par viedo skaitītāju ieviešanu.

([86]) https://www.elia.be/en/news/press-releases/2020/05/20200520_third-regional-generation-adequacy-assessment-report
([87]) https://assets.rte-france.com/prod/public/2020-06/bp2019_synthegse_12_1_0.pdf

(294) Attiecībā uz apgalvojumu, ka uzkrāšanas aktīvi būtu jāatbrīvo no sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākuma finansēt JAM, Beļģija paskaidroja, ka tas attiecas uz plašāku jautājumu par tarifiem un nodevām, ko piemēro elektroenerģijas uzkrāšanai. Šajā saistībā Beļģija apstiprināja, ka tā piemēros pamatnostādnes un noteikumus, kā paredzēts paketē "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā" (piemēram, Eiropas Parlamenta Direktīvā (ES) 2019/944), un atbrīvojumus, kas paredzēti direktīvā par nodokļiem enerģētikas nozarē (Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīva 2003/96/EK).

4.5. **Nelabvēlīgas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību novēršana**

4.5.1. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem*

4.5.1.1. Agregēšana

(295) Attiecībā uz apgalvojumu, ka pašreizējie attiecināmības noteikumi attiecībā uz daudzgadu līgumiem kavē agregēšanu, un, konkrētāk, noteikums, ka aktīvs ar zemāko līguma termiņu apkopotā portfelī nosaka līguma termiņu visam portfelim, Beļģija apgalvoja, ka karaļa dekrēta projekts un darbības noteikumi tiks grozīti, lai jaudas piegādātāji ar ilgāku līguma termiņu, kas vēlas veikt agregēšanu, varētu izvēlēties līgumu ar ilgāku termiņu.

(296) Tas tika pielāgots Karaļa dekrētā, ar ko nosaka ieguldījumu robežvērtības, ieguldījumu izmaksu attiecināmības kritērijus un klasificēšanas procedūru, kā arī JAM darbības noteikumos.

(297) Attiecībā uz agregēšanas aizliegumu jaudām ar dienas grafika sastādīšanas pienākumu Beļģija norādīja, ka pašlaik nešķiet piemēroti mainīt šo struktūras elementu, tomēr tā pieprasīs regulāri atjaunināt šo aizliegumu JAM novērtējumos, lai vajadzības gadījumā varētu veikt izmaiņas. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju uz šīs kategorijas vienībām vienmēr ir attiekusies īpaša koordinācijas procedūra, un paredzams, ka tā tas būs arī turpmāk. Šīs procedūras ietver pienākumu sastādīt dienas grafiku, precīzi norādot MW, stingri koordinēt atvienojumu plānošanu un piešķirt jaudu, piemēram, balansēšanai. Šī metode nodrošina labi koordinētu tīkla darbību reāllaikā. Individuāls skatījums uz šādām vienībām ļauj pareizi prognozēt plūsmas un pēc iespējas efektīvāk pievērsties konkrētiem ierobežojumiem, savukārt apkopotā kopumā šis viedoklis būtu "izplūdis", padarot tīkla darbību nesaprotamāku un neefektīvāku.

(298) Turklāt JAM struktūra ir kalibrēta attiecībā uz vienas vai otras kategorijas jaudām, un pieejamības uzraudzība ir saskaņota ar to situāciju enerģijas tirgū. Novirze no šīs pastāvošās atšķirības varētu izraisīt to, ka vairāku aspektu struktūra kļūtu sarežģītāka un, iespējams, ne tik stingra. Piemēram, ir grūti paredzēt, kā šādai JTV tiktu piemērots atmaksāšanas pienākums, jo uz abām apkopotajām JTV daļām varētu attiekties dažādi režīmi.

4.5.1.2. Ieguldījumu robežvērtības

(299) Attiecībā uz ieguldījumu robežvērtībām, pēc kurām nosaka piekļuvi ilgtermiņa līgumiem, Beļģija paziņoja, ka tā rūpīgāk analizēs dažādos elementus un paziņos Eiropas Komisijai vēlamo turpmāko rīcību.

(300) Beļģija 2021. gada 11. jūnijā publicēja karaļa dekrētu, kurā ņemtas vērā ieinteresēto personu piezīmes par ieguldījumu robežvērtībām.

(301) Attiecībā uz apgalvojumu, ka ieguldījumi, kas rada elastību vai palielina koriģēto jaudu, nepalielinot uzstādīto jaudu, arī būtu uzskatāmi par attiecināmajām izmaksām, Beļģija norādīja, ka, tā kā JAM ir jaudas, nevis enerģijas tirgus, Beļģija nepiekrīt pieņēmumam, ka attiecināmi ir tikai ieguldījumi, kas saglabā vai paplašina jaudu. Piemērs: i) pieprasījumreakcijas gadījumā ieguldījumi, kas ļauj palielināt uzstādīto jaudu (kas ir starpība starp maksimālo patēriņu (maks. patēriņu) un minimālo patēriņu (neierobežojamu rezervi)), ir tiesīgi iegūt līgumu ar ilgāku termiņu, un ii) siltumenerģijas vienību gadījumā ieguldījumi, kas paredzēti, lai palielinātu uzticamību un līdz ar to korekciju, nav attiecināmi, tāpat kā tie nav attiecināmi pieprasījumreakcijas gadījumā.

(302) Beļģija norādīja, ka, lai gan šīs izmaksas nav tiesīgas iegūt līgumu ar ilgāku termiņu, tās var integrēt jaudas piedāvājuma cenā.

4.5.1.3. Korekcijas koeficienti

(303) Attiecībā uz korekcijas koeficientiem Beļģija norādīja, ka pirmajā acumirklī "zemāki" korekcijas koeficienti ir izskaidrojami ar to, ka, palielinoties to īpatsvaram sistēmā/valstī, energoierobežotu tehnoloģiju korekcija ir mazāka. Tā kā šādu tehnoloģiju īpatsvars ir liels, to ieguldījums neaprobežojas tikai ar iztrūkuma brīžiem. Beļģijā ir augstākais energoierobežotu resursu īpatsvars salīdzinājumā ar citām valstīm, kurās ir JAM, un saskaņā ar JAM atsauces scenāriju tas vēl vairāk palielināsies (30 % 2025. gadā salīdzinājumā ar mazāk nekā 10 % Francijā, Apvienotajā Karalistē vai Īrijā). Šī tendence, t. i., jo lielāks ir energoierobežotu resursu īpatsvars, jo zemāks korekcijas koeficients, ir apstiprinājusies arī citās valstīs/zonās, piemēram, Īrijā vai Apvienotajā Karalistē.

(304) Beļģija arī paskaidroja, ka ir gaidāms regulatora atzinums par ierosinātajiem korekcijas koeficientiem, un PSO 2021. gada janvāra sākumā organizēja īpašu darba grupas sanāksmi par šo jautājumu visām ieinteresētajām personām.

(305) Ministrijas lēmumā, kurā sniegti norādījumi 2025. piegādes gada G-4 izsolei un kurš publicēts 2021. gada 30. aprīlī, tika iekļauts atjaunināts korekcijas koeficientu kopums, kas nodrošināja augstākus korekcijas koeficientus energoierobežotām jaudām, ņemot vērā to maksimālo piegādes ilgumu.

4.5.1.4. Atmaksāšanas pienākums

(306) Attiecībā uz atmaksāšanas pienākumu Beļģija paskaidroja, ka JAM darba grupā ir noticis daudz diskusiju par norunas cenas izstrādi. Galīgā risinājuma mērķis ir panākt līdzsvaru starp diviem apsvērumiem:

a) no vienas puses, atmaksāšanas pienākums ir Beļģijas JAM būtiska iezīme, kuras pamatā ir uzticamības iespējas līgumi, un jābūt reālai iespējai piemērot norunas cenu maksimālo cenu gadījumā, lai izvairītos no negaidītas papildu peļņas;

b) no otras puses, jaudas nevajadzētu izslēgt no JAM, ja tās sāk darboties tikai par tirgus cenu, kas ir augstāka par norunas cenas līmeni.

4.5.1.5. Valsts jaudas maksimālā starpposma cena

(307) Attiecībā uz maksimālo starpposma cenu Beļģija apgalvoja, ka tā izskata iespēju ieviest atkāpšanās mehānismu.

(308) Karaļa dekrētā, kas publicēts 2021. gada 30. aprīlī, ir paredzēta atkāpšanās procedūra un mehānisms pusēm, kuras var pierādīt, ka tām ir lielāks "trūkstošās naudas" apjoms, nekā var atgūt, pateicoties maksimālajai starpposma cenai.

4.5.2. *Pārslodzes ieņēmumi*

(309) Beļģija uzskata, ka, sadalot un izmantojot rentes, kas iegūtas no JAM pārrobežu biļešu piešķiršanas, pilnībā tiek ievēroti Elektroenerģijas regulas noteikumi, jo īpaši 26. panta 9. punkts.

(310) Beļģija norādīja, ka *NRA* pieņem lēmumus par ieņēmumu sadali starp PSO. Beļģijas PSO pārslodzes ieņēmumu izlietojumu reglamentē tarifu metodika, kurā paredzēts, ka kopējie ienākumi sedz izmaksas, kas nepieciešamas regulēto darbību turpināšanai.

(311) Beļģija norādīja, ka gadījumos, kad ieņēmumi tiek sadalīti ar kaimiņos esošajiem PSO, šo ieņēmumu izlietojumu reglamentē Elektroenerģijas regula.

(312) Beļģija arī apstiprināja, ka tā ievēros *ACER* Lēmumu Nr. 36/2020, kurā cita starpā ir izklāstīta metodika to ieņēmumu sadalei, kas gūti no ieejas jaudas piešķiršanas.

4.5.3. *Aizrobežu jaudas maksimālā starpposma cena*

(313) Beļģija norādīja, ka ierobežojums attiecībā uz netiešas aizrobežu jaudas viena gada līgumiem šķiet pamatots, jo nav iespējams garantēt, ka daudzgadu līguma darbības laikā uz konkrētas robežas saglabāsies pietiekams skaits pārrobežu biļešu.

(314) Beļģija norāda, ka, ja maksimālās starpposma cenas vispārēja piemērošana netiešām aizrobežu jaudām izraisa to, ka dalībnieki tiek atturēti piedalīties, var apsvērt paziņotās struktūras izmaiņas (piemēram, paredzēt mehānismu atkāpju piešķiršanai).

(315) 308. apsvērumā minētais atkāpšanās mehānisms attiecas arī uz netiešām aizrobežas jaudām.

4.5.4. *Tieša pārrobežu jauda*

(316) Beļģija norādīja, ka ir izstrādāts JAM likuma grozījums, kas paredz, ka tiešas aizrobežu jaudas dalības priekšnoteikums ir nolīguma noslēgšana starp Beļģiju un dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas jauda. Šim nolīgumam, no vienas puses, būtu jānodrošina Beļģijai, ka jaudas turētājs ievēros tehniskos, organizatoriskos un finansiālos nosacījumus, un, no otras puses, jāgarantē uzņēmējai dalībvalstij, ka šī dalība neradīs problēmas piegādes drošībai vai pārslodzes vadībai.

(317) JAM likums, kurā iekļauts šis grozījums, tika publicēts 2021. gada 19. martā.

4.6. **Atbilstība Elektroenerģijas regulai**

4.6.1. *24. panta 1. punkta interpretācija*

(318) Beļģija norādīja, ka pieejamie resursu pietiekamības pētījumi ietver jutīgumu pret aizrobežu jaudu. Beļģija uzskata, ka šāda ietveršana pilnībā atbilst Elektroenerģijas regulai, jo liela atkarība no importa tieši būtu uzskatāma par "valsts elektroenerģijas pieprasījuma un piedāvājuma īpatnību", kā minēts Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktā. To pamato *NRAA* noteiktais reģionālais mērogs.

4.6.2. *Pakāpeniska administratīvā atcelšana*

(319) Attiecībā uz pakāpeniskas administratīvās atcelšanas klauzulu Beļģija apgalvoja, ka, ņemot vērā JAM struktūru, līgumi var un tiem vajadzētu tiekties uz nulles atlīdzību.

(320) Kā norādīts 218. apsvērumā, Beļģija ir apņēmusies ieviest Elektroenerģijas likumā, ka, ja trīs gadus pēc kārtas netiks noslēgts jauns jaudas nolīgums saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 7.j panta 11. punktu, no nākamā gada JAM ietvaros netiks rīkotas jaunas izsoles.

4.7. **Citas piezīmes**

4.7.1. *Ilgtspēja*

(321) Beļģija paskaidroja, ka JAM ir izstrādāts tā, lai tas būtu tehnoloģiski neitrāls, un tas nerezervē jaudu ar gāzi darbināmām vienībām. Turklāt ir izdarītas daudzas ar struktūru saistītas izvēles, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un aktīvi veicinātu inovatīvu tehnoloģiju, piemēram, pieprasījuma pārvaldības resursu un citu elastības resursu veidu, dalību. Piemēram, struktūrā paredzēta būtiska jaudas apjoma rezervēšana T-1 izsolē, kas ļaus izsolē piedalīties tehnoloģijām ar īsāku sagatavošanas laiku, piemēram, pieprasījuma pārvaldības resursiem vai akumulatoriem. Tiek lēsts, ka apjoms ir vairāk nekā 1,5 GW, kad ir pieejami 100 %, kas ir vairāk nekā 3 vai 4 GW pēc korekcijas koeficientu piemērošanas. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm šī daļa, kas rezervēta T-1 izsolei, ir daudz lielāka, t. i., 2018./2019. piegādes gadam Apvienotā Karaliste ir rezervējusi 2,5 GW T-1 izsolei salīdzinājumā ar 48,6 GW T-4 izsolei. Īrijas jaudas mehānismā ir paredzēts, ka G-1 izsolei tiks rezervēti 2–5 % no jaudas vajadzības.

(322) Kā minēts 109. apsvērumā, jaunajām iekārtām, kuras darbina ar fosilo kurināmo un attiecībā uz kurām operatori būs tiesīgi slēgt 15 gadu līgumus, būs saistoši Eiropas Savienības un/vai Beļģijas izvirzītie mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, lai līdz 2050. gadam sasniegtu klimatneitralitāti.

(323) Turklāt Beļģija norādīja, ka tā ir izveidojusi pievilcīgu vidi tā dēvēto energoierobežoto tehnoloģiju attīstībai (piemēram, izmantojot iespēju piedalīties palīgpakalpojumu tirgos vai veicināt, nododot enerģijas mehānismu). Tas ir radījis lielu pieprasījuma pārvaldības resursu īpatsvaru, un šī tendence turpinās attīstīties, jo paredzams, ka 2025. gadā sistēmā tiks pievienoti papildu uzkrāšanas un pieprasījumreakcijas resursi.

(324) Visbeidzot, Beļģijā pašlaik elektrotīklu starpsavienojumu līmenis ir aptuveni 24 %, un paredzams, ka līdz 2030. gadam tas pieaugs līdz 33 %.

4.7.2. *Pakāpeniska atteikšanās no kodolenerģijas*

(325) Beļģija apgalvoja, ka paziņojuma pamatā aizvien ir pilnīga atteikšanās no kodolenerģijas. Tā arī paskaidroja, ka visi korekciju priekšlikumi, kas tiks iesniegti pēc izvērtējuma līdz 2021. gada novembra beigām, tiks paziņoti.

4.7.3. *Ilgums*

(326) Beļģija apgalvoja, ka galvenais iemesls ilgtermiņa līgumu ieviešanai ir radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus esošajām, atjaunotajām un jaunajām jaudām. Bažas par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu pirmajā izsolē ir tikpat aktuālas kā turpmākajās izsolēs.

(327) Attiecībā uz līgumu ilgumu (15 gadi) un pasākuma pagaidu būtību (10 gadi) Beļģija norādīja, ka ir jānošķir līguma ilgums, no vienas puses, un apstiprinātā izsoļu rīkošana, no otras puses.

5. **PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS**

5.1. **Valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē**

(328) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda sākotnējo uzskatu, ka pasākums bija valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Ne Beļģija, ne ieinteresētās personas neapstrīdēja šo uzskatu.

(329) LESD 107. panta 1. punktā valsts atbalsts ir definēts kā "atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem".

(330) Valsts atbalsts, kas atbilst LESD 107. panta 1. punktam, ir nesaderīgs ar iekšējo tirgu, ja tas "rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(331) LESD 107. panta 2. un 3. punktā ir uzskaitīti īpaši apstākļi, kuros atbalsts ir vai tomēr var tikt uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu. Komisijas novērtējums attiecībā uz to, vai uz šo gadījumu attiecas kāds no šiem apstākļiem, ir izklāstīts 5.3. iedaļā.

5.1.1. *Attiecināmība uz valsti un finansēšana no valsts līdzekļiem*

(332) Lai pasākumus varētu kvalificēt kā valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, a) tiem jābūt attiecināmiem uz valsti un b) tajos jābūt iesaistītiem valsts līdzekļiem. Pēdējais nosacījums nozīmē, ka atbalstu piešķir tieši valsts vai valsts izraudzīta vai izveidota publiska vai privāta struktūra ([88]). Kā paskaidrots 2.2. iedaļā, JAM tika ieviests ar 2019. gada 22. aprīlī pieņemto federālo likumu, ar ko groza 1999. gada 29. aprīļa federālo Elektroenerģijas likumu par Beļģijas elektroenerģijas tirgus organizāciju (primārie tiesību akti). Vairāki šā jaudas mehānisma īstenošanas

([88]) Lieta 76/78 *Steinike & Weinlig* / Vācija [1977. gads], Krājums, 595. lpp., 21. punkts; lieta C-379/98 *PreussenElektra* [2001. gads], Krājums, I-2099. lpp., 58. punkts; lieta C-706/17, *Achema* [2019. gads], 47. punkts un nākamie punkti.

noteikumi ir paredzēti sekundārajos tiesību aktos, piemēram, karaļa dekrētos, ministriju dekrētos un regulatīvi apstiprinātos tirgus noteikumos un līgumos. Visu šo sekundāro tiesību aktu juridiskais pamats ir iepriekš minētais federālais Elektroenerģijas likums. Tādējādi pasākums ir attiecināms uz Beļģijas valsti.

(333) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda savu sākotnējo viedokli, ka JAM tiek finansēts no valsts līdzekļiem. Beļģija nepiekrita šim viedoklim.

(334) Ar finansēšanas mehānismu, kas aprakstīts 2.12.2. iedaļā, Beļģijas valsts izveido sistēmu, kurā PSO izmaksas, kuras radušās JAM dēļ, tiek pilnībā kompensētas ar tīkla tarifiem, kas ataino parafiskālās nodevas iezīmes. Patiešām, valsts ar likumu nosaka piemaksu par elektroenerģijas patēriņu, izmantojot tīkla tarifus (sk. 208. un 209. apsvērumu). No vienas puses, Elektroenerģijas likumā ir paredzēts, ka PSO ir pienākums šos tarifus iekasēt tieši no tīkla lietotājiem (sk. 208. apsvērumu). No otras puses, tīkla lietotājiem, kuriem piemēro tarifus, tie ir jāmaksā (sk. 210. apsvērumu). Turklāt, kā uzsvērts 208. apsvērumā, obligāto tīkla tarifu izcelsme ir valsts tādā nozīmē, ka valsts neaprobežojās ar to, ka noteica privātpersonu grupai kā obligātu iemaksu, ko ieviesa un pārvalda šādu privātpersonu apvienība kā, piemēram, *Pearle* ([89]) un *Doux Élevage* ([90]) judikatūrā. Attiecīgi saskaņā ar Tiesas spriedumu lietā Vācija / Eiropas Komisija tīkla tarifi ir uzskatāmi par nodevu, kas noteikta ar likumu ([91]).

(335) Attiecīgi Komisija uzskata, ka JAM tiek finansēts no valsts līdzekļiem, jo to finansē no ieņēmumiem, kuri gūti no valsts uzliktas parafiskālas nodevas un tiek pārvaldīti un sadalīti saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem. Patiešām, ja valsts tiesību akti paredz pārnest maksājumu uz noteiktu personu grupu, šis maksājums ir obligāts un tādējādi iegūtie līdzekļi ir valsts līdzekļi ([92]).

5.1.2. *Ekonomiskā priekšrocība, kas piešķirta konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai (selektīva priekšrocība)*

(336) Priekšrocība LESD 107. panta 1. punkta nozīmē ir ikviens saimnieciskais labums, ko uzņēmums nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos, t. i., bez valsts iejaukšanās ([93]).

(337) JAM izsolēs izraudzītie pretendenti ar JAM saņem atlīdzību, ko tie nesaņemtu, ja turpinātu darboties elektroenerģijas tirgū parastos ekonomikas apstākļos, pārdodot tikai elektroenerģiju un palīgpakalpojumus. Tāpēc pasākums piešķir ekonomisku priekšrocību uzņēmumiem, kas uzvarējuši JAM izsolēs. Šī priekšrocība ir selektīva, jo tā dod priekšroku tikai konkrētiem uzņēmumiem, proti, JAM izsolēs izraudzītajiem pretendentiem, kuru faktiskā un tiesiskā situācija ir salīdzināma ar citiem jaudas piegādātājiem, kas vai nu nevarēja piedalīties, vai nepiedalījās JAM izsolēs, vai arī piedalījās, bet neveiksmīgi.

(338) Turklāt pasākums piešķir selektīvu priekšrocību tikai konkrētiem uzņēmumiem, kas var palīdzēt risināt konstatēto pietiekamības problēmu, jo jaudas, kas ir mazākas par 1 MW (sk. 69. apsvērumu), ir izslēgtas no tiešas līdzdalības JAM (t. i., bez agregēšanas, sk. 72. apsvērumu), lai gan arī tās var palīdzēt samazināt konstatēto pietiekamības problēmu. Nākotnē minimālais slieksnis dalībai JAM, pat ja tā tiktu samazināta (70. apsvērums), aizvien liegs dažām jaudām tiešu dalību (t. i., bez agregēšanas) JAM. Turklāt aizrobežu jaudas, kas atrodas dalībvalstīs, kuras nav kaimiņvalstis, tiks izslēgtas no JAM (sk. 199. apsvērumu). Attiecīgi arī no šīs perspektīvas pasākums piešķir selektīvu priekšrocību.

([89]) Lieta C-345/02 *Pearle* un citi, 2004. gads, ECLI:EU:C:2004:448.
([90]) Lieta C-677/11 *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE*, 2013. gads, ECLI:EU:C:2013:348.
([91]) Lieta C-405/16 P, Vācijas Federatīvā Republika / Eiropas Komisija, 2019. gads, ECLI:EU:C:2019:268, 68. punkts.
([92]) Sk. lietu C- 405/16 P, Vācijas Federatīvā Republika / Eiropas Komisija, 2019. gads, ECLI:EU:C:2019:268, 68. un 72. punkts; lietu C-706/17 *Achema* un citi, 2019. gads, ECLI:EU:C:2019:407, 57. punkts, un lietu T-217/17 *FVE Holýšov I* un citi / Komisija, 2019. gads, ECLI:EU:T:2019:633, 111. punkts.
([93]) Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums, *SFEI* un citi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60. punkts; Tiesas 1999. gada 29. aprīļa spriedums, Spānija/Komisija, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41. punkts.

5.1.3. *Konkurences un tirdzniecības izkropļošana Savienībā*

(339) Pasākums var radīt konkurences izkropļojumus un ietekmēt tirdzniecību iekšējā tirgū. Elektroenerģijas ražošana, kā arī elektroenerģijas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgi ir pasākumi, kas atvērti konkurencei visā ES ([94]). Tāpēc jebkuras priekšrocības, ko no valsts resursiem piešķir jebkuram šīs nozares uzņēmumam, var ietekmēt tirdzniecību Savienībā un izkropļot konkurenci.

5.1.4. *Secinājums par novērtējumu saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu*

(340) Tāpēc pasākums ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

5.2. **Atbalsta likumība**

(341) Paziņojot par pasākumu pirms tās īstenošanas, Beļģijas iestādes ir izpildījušas savu pienākumu saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu.

5.3. **Pasākuma saderība ar iekšējo tirgu**

(342) Komisija ir novērtējusi paziņoto pasākumu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un VEAP. Konkrētāk, tā ir novērtējusi pasākumu saskaņā ar VEAP 3.9. iedaļu ([95]), kurā paredzēti īpaši nosacījumi attiecībā uz atbalstu ražošanas pietiekamībai.

(343) LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka Komisija var paziņot par saderīgu "atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm". Tādēļ saskaņā ar šo Līguma noteikumu saderīgam atbalstam ir jāveicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstība. Turklāt atbalsts nedrīkstētu izkropļot konkurenci tādā veidā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.

5.3.1. *Ieguldījums saimnieciskās darbības attīstībā*

(344) Saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu pasākumam ir jāveicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstība ([96]).

(345) Paziņotais pasākums atbalsta saimnieciskās darbības attīstību elektroenerģijas nozarē, tieši stimulējot pietiekamus ieguldījumus jaunās un esošās ražošanas, uzkrāšanas un pieprasījumreakcijas jaudās, lai nodrošinātu elektroapgādes drošību. Kā sekundāru ietekmi var gaidīt, ka ar pasākumu atbalstītā elektroapgādes drošība stimulēs saimniecisko darbību kopumā, jo no drošas elektroapgādes labumu gūst dažādas saimnieciskās darbības, kuru pamatā ir elektroenerģija kā izejviela.

(346) Paziņotā shēma veicina saimnieciskās darbības attīstību, kā noteikts LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā.

5.3.2. *Saimnieciskās darbības veicināšana un stimulējoša ietekme*

(347) Atbalstam ir stimulējoša ietekme, ja tas stimulē saņēmēju mainīt savu rīcību, lai attīstītu konkrētu saimniecisko darbību, izmantojot atbalstu, un ja bez atbalsta rīcība netiktu mainīta ([97]). Konkrētākas norādes par šā kritērija interpretāciju ir izklāstītas VEAP 227. punktā, lasot to kopā ar 3.2.4. iedaļu.

([94]) Sk. Elektroenerģijas regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

([95]) VEAP 16. punktā paziņojumam C(2020) 4355 final tika pievienots šāds teikums: "tomēr šīs pamatnostādnes attiecas uz uzņēmumiem, kas nebija nonākuši grūtībās 2019. gada 31. decembrī, bet kļuva par grūtībās nonākušiem uzņēmumiem laikposmā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. jūnijam".

([96]) 2020. gada 22. septembra spriedums, Austrija/Komisija, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 20. un 24. punkts.

([97]) Sk. šajā saistībā VEAP 49. un 144. punktu.

(348) Beļģija iesniedza ražošanas pietiekamības novērtējumu, apliecinot, ka hipotētiskajā scenārijā bez pasākuma ražošanas pietiekamība 2025. gadā būtu sasniegusi kritisku līmeni, kā minēts 49. apsvērumā. Citiem vārdiem sakot, bez pasākuma jaudas piegādātāji nebūtu darījuši pieejamu jaudu, kas nepieciešama, lai izpildītu Beļģijas noteikto uzticamības standartu elektroenerģijas piegādei stresa periodos. Kā paskaidrots 227. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas apstiprināja JAM nepieciešamību un uzsvēra steidzamību.

(349) Saskaņā ar 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumu līdz 2025. gadam tikai ļoti neliela daļa papildu jaudas būs dzīvotspējīga parastā enerģijas tirgū (50. apsvērums).

(350) Tāpēc pasākumam ir stimulējoša ietekme uz jaunu jaudu ienākšanu tirgū. Pasākums stimulē jaunos un esošos tirgus dalībniekus veicināt piegādes drošības mērķa sasniegšanu.

(351) Turklāt saskaņā ar VEAP 52. punktu atbalstu piešķir, pamatojoties uz konkurenci veicinošu konkursa procedūru. Izsoles process, kas aprakstīts 2.5. iedaļā, ir nediskriminējošs un atvērts visiem jaudas veidiem.

(352) Turklāt atmaksāšanas pienākums, kas minēts 2.7.3. iedaļā, rada finansiālu stimulu būt pieejamam iztrūkuma laikā. Turklāt Beļģija ir ieviesusi uzraudzības procedūras attiecībā uz pieejamību pirms piegādes perioda un tā laikā (sk. 2.8.2. un 2.8.3. iedaļu) un atbilstošas pārbaudes un sankcijas (aprakstītas 2.8.3. un 2.8.4. iedaļā), lai nodrošinātu pieejamības pienākuma izpildi.

(353) Visbeidzot, Komisija piekrīt ieinteresētās personas piezīmēm, kurās norādīts, ka ieguldījumiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu jau pieņemto vides standartu ievērošanu, nevajadzētu būt tiesīgiem uz ilgāka termiņa līgumiem saskaņā ar VEAP 53. punktu (sk. 238. apsvērumu).

(354) Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē grozījumus Karaļa dekrētā, ar ko nosaka ieguldījumu robežvērtības, ieguldījumu izmaksu attiecināmības kritērijus un klasificēšanas procedūru. Grozītajā karaļa dekrētā noteikts, ka JAM ietvaros būs attiecināmas tikai tās izmaksas, kas saistītas ar pielāgošanos turpmākajiem Savienības standartiem (sk. 142. apsvērumu).

(355) Komisija uzskata, ka pasākumam ir stimulējoša ietekme, kas maina tā saņēmēju rīcību saistībā ar konkrētas saimnieciskās darbības attīstību, izmantojot atbalstu.

5.3.3. *Atbilstība citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem*

(356) Valsts atbalstu, kas ir pretrunā Savienības tiesību aktu noteikumiem vai vispārējiem principiem, nevar atzīt par saderīgu ([98]).

(357) Ja valsts atbalsta pasākums (tostarp tā finansēšanas veids, ja tas ir cieši saistīts ar šo atbalstu) ietver aspektus, kas ir nesaraujami saistīti ar atbalsta priekšmetu un pārkāpj citus Savienības tiesību aktu noteikumus, šāds pārkāpums varētu ietekmēt minētā valsts atbalsta saderības novērtējumu ([99]). Šajā gadījumā šis jautājums varētu rasties saistībā ar LESD 30. un 110. pantu, kā arī dažiem Elektroenerģijas regulas noteikumiem. Tāpēc Komisijai ir jāpārbauda, vai ar JAM aspektiem varētu tikt pārkāpti Savienības tiesību aktu, un, ja tā varētu notikt, vai šādi aspekti ir nesaraujami saistīti ar JAM ietvaros sniegtā atbalsta mērķi.

5.3.3.1. Atbilstība Līguma 30. un 110. pantam

(358) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda sākotnējo viedokli, ka paziņoto atbalsta pasākumu finansēšanas mehānisms neparedzēja nekādus ierobežojumus, kas būtu pretrunā LESD 30. vai 110. pantam. Komisija nesaņēma nekādas piezīmes, kas apstrīdētu šo viedokli.

([98]) 2020. gada 22. septembra spriedums, Austrija/Komisija, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 44. punkts.

([99]) Sk. 25. apsvērumu Komisijas lēmumā valsts atbalsta lietā SA.40029 (2014/N) "Likvidācijas shēmas, kompensācijas shēmas atkārtota ieviešana, I modelis un II modelis – H1 2015", OV C 136, 24.4.2015., 4. lpp. Sk. 29. apsvērumu Komisijas lēmumā par valsts atbalstu SA.42215 (2015/N) "Grieķijas finansiālā atbalsta pasākumu pagarināšana (Likuma 3723/2008 2. pants)", OV C 277, 21.8.2015., 11. lpp.

(359) Kā norādīts VEAP 29. punktā, ja valsts atbalsta pasākums vai tā nosacījumi – tostarp pasākuma finansēšanas metode, ja tā ir pasākuma neatņemama sastāvdaļa, – nozīmētu Savienības tiesību nedalāmu pārkāpumu, šādu atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Enerģētikas jomā jebkuram maksājumam, kura mērķis ir finansēt valsts atbalsta pasākumu, ir jo īpaši jāatbilst LESD 30. un 110. pantam. Tāpēc Komisija ir pārbaudījusi, vai paziņoto atbalsta pasākumu finansēšanas mehānisms atbilst LESD 30. un 110. pantam.

(360) Kā paskaidrots 334. apsvērumā, Beļģijas valsts izveido sistēmu, kurā izmaksas, kas PSO radušās saistībā ar JAM, tiek pilnībā kompensētas ar tīkla tarifiem, kas ataino parafiskālās nodevas iezīmes. Kā paskaidrots 214. apsvērumā, tarifu vienādi piemēro visiem patērētājiem, pamatojoties uz EUR/MWh. Tāpēc Komisija uzskata, ka šie tarifi ir ļoti līdzīgi nodoklim par patērēto elektroenerģiju.

(361) Attiecībā uz LESD 30. un 110. pantu ir iedibināta judikatūra, kas paredz, ka Savienības tiesību akti pašreizējā attīstības posmā neierobežo katras dalībvalsts brīvību izveidot nodokļu sistēmu, kas diferencē dažus produktus, pat tos, kas ir līdzīgi LESD 110. panta pirmās daļas nozīmē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, piemēram, izmantoto izejvielu veidu vai izmantotajiem ražošanas procesiem. Taču šāda diferenciācija ir saderīga ar Savienības tiesību aktiem tikai tad, ja tā ir vērsta uz mērķiem, kas arī paši ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem, un ja sīki izstrādātie noteikumi ļauj izvairīties no visām importa no citām dalībvalstīm un valsts konkurējošo ražojumu aizsardzības tiešas vai netiešas diskriminācijas formām ([100]).

(362) Kā paskaidrots 2.10. iedaļā, Beļģija saskaņā ar Elektroenerģijas regulu ļaus aizrobežu jaudai, kas atrodas dalībvalstī, kurai ir tiešs tīkla savienojums ar Beļģiju, piedalīties JAM no pirmās piegādes, t. i., 2025. gada.

(363) Ņemot vērā pasākuma atvērtību pārrobežu jaudai, Komisija secina, ka paziņoto atbalsta pasākumu finansēšanas mehānismam nevajadzētu ieviest nekādus ierobežojumus, kas būtu pretrunā LESD 30. vai 110. pantam.

5.3.3.2. Atbilstība Elektroenerģijas regulai

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 20. pantam

(364) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 1. punktu dalībvalstis savā teritorijā uzrauga resursu pietiekamību, pamatojoties uz 23. pantā minēto *ERAA*. Lai papildinātu *ERAA*, dalībvalstis var veikt arī *NRAA* saskaņā ar 24. pantu.

(365) Komisija norāda, ka *ENTSO-E* vēl nav izpildījis savu Elektroenerģijas regulas 23. pantā noteikto pienākumu iesniegt *ERAA*. Tādējādi bažas par resursu pietiekamību Beļģijā tika konstatētas, pamatojoties tikai uz *NRAA*. Nevarēja veikt *NRAA* un *ERAA* salīdzinājumu saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 3. punktu, lai noteiktu iespējamās atšķirības starp abiem novērtējumiem. Kā noteikts Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktā, arī *NRAA* pamatā vajadzētu būt metodikai, par kuru panākta vienošanās *ERAA* vajadzībām, kā minēts Elektroenerģijas regulas 23. pantā.

(366) *Elia* 2021. gada 25. jūnijā publicēja jaunu resursu pietiekamības pētījumu, kura pamatā ir *ERAA* metodika. 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā konstatēts, ka pastāv bažas par resursu pietiekamību Beļģijā, sākot no 2025. gada.

(367) Pirms jaudas mehānismu ieviešanas dalībvalstīm ir jānosaka visi regulatīvie izkropļojumi vai tirgus nepilnības, kas ir izraisījuši vai veicinājuši bažas par resursu pietiekamību. Dalībvalstīm ir jāpieņem pasākumi konstatēto izkropļojumu likvidēšanai un jāpublicē to īstenošanas grafiks (Elektroenerģijas regulas 20. panta 2. punkts).

(368) Kā izklāstīts 2.3.4. iedaļā, Beļģija izstrādāja un publicēja īstenošanas plānu, kurā minēti pasākumi regulatīvo izkropļojumu vai tirgus nepilnību likvidēšanai Beļģijas elektroenerģijas tirgū.

([100]) Lieta C-213/96 *Outokumpu*, 1998. gads, I-1777. lpp., 30. punkts.

(369) Pamatojoties uz īstenošanas plānu, Beļģijas iestādes ir apņēmušās īstenot vairākas tirgus reformas, jo īpaši nolūkā stiprināt balansēšanas tirgus (sk. 62. apsvērumu), veicināt pieprasījumreakciju (sk. 64. apsvērumu) un palielināt starpsavienojumu jaudu (sk. 65. apsvērumu).

(370) Beļģija arī apņēmās publicēt plānu un uzraudzīt tā īstenošanu, publicēt uzraudzības rezultātus gada ziņojumā un iesniegt to Eiropas Komisijai. Visbeidzot, Beļģija apņēmās ievērot īstenošanas plānu pat pēc tam, kad būs novērstas konstatētās bažas par resursu pietiekamību.

(371) Pēc sabiedriskās apspriešanas Komisija 2020. gada 30. aprīlī pieņēma atzinumu par Beļģijas īstenošanas plānu saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 5. punktu ([101]). Savā atzinumā Komisija konstatēja, ka Beļģijai būtu jāturpina uzlabot savu balansēšanas tirgu darbība, grozot iztrūkuma cenu noteikšanas shēmu, apsverot iespēju piemērot iztrūkuma cenu noteikšanas funkciju arī balansēšanas pakalpojumu sniedzējiem (*BSP*), kā minēts 62. apsvērumā, kā arī atzina, ka nesen ir ieviesti vai plānoti vairāki uzlabojumi. Kā minēts 62. apsvērumā, Beļģija savā nebalansa cenu noteikšanas mehānismā ieviesa tā dēvēto alfa komponentu, īstenoja nebalansa ieskaitu un gatavojas pievienoties Savienības balansēšanas platformai attiecībā uz *aFRR* un *mFRR*. Attiecībā uz pieprasījumreakciju Komisija savā atzinumā konstatēja, ka Beļģijai būtu jāturpina viedo skaitītāju ieviešana ar nepieciešamajām funkcijām, lai veicinātu uz cenu balstītas pieprasījumreakcijas izvēršanu. Kā minēts 64. apsvērumā, Beļģija apņēmās turpināt ieviest viedos skaitītājus. Šie pasākumi ir pietiekami, lai saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 5. punktu likvidētu regulatīvos izkropļojumus vai tirgus nepilnības, kas tika konstatēti Beļģijas īstenošanas plānā.

(372) Pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 20. pantam.

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 21. pantam

(373) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 21. panta 1. punktu, lai novērstu atlikušās bažas par resursu pietiekamību, dalībvalstis var ieviest jaudas mehānismu tikai kā galējo līdzekli, jo galvenokārt ievērojot 21. panta 2.–8. punkta nosacījumus.

(374) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 21. panta 2. punktu Beļģija, apspriežoties ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm, laikposmā no 2019. gada oktobra līdz decembrim veica pētījumu par sava mehānisma ietekmi uz kaimiņos esošajām dalībvalstīm.

(375) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 3. punktu dalībvalstis novērtē, vai jaudas mehānisms stratēģiskās rezerves veidā spēj novērst bažas par resursu pietiekamību.

(376) Kā minēts 60. apsvērumā, Beļģijai pašlaik ir stratēģiska rezerve, kas būs pieejama līdz 2022. gada 31. martam. Stratēģiskās rezerves mērķis ir apmierināt maksimālo pieprasījumu ziemas periodos, kad tirgus to nedara, saglabājot daļu esošās elektroenerģijas ražošanas un pieprasījumreakcijas jaudas ārpus tirgus kā rezervi, ko izmantot vienīgi tad, kad balansēšanas resursi ir izsmelti.

(377) Kā paskaidrots nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgajā ziņojumā ([102]), ja tiek konstatētas bažas par ilgtermiņa pietiekamību, piemērotākais jaudas mehānisms problēmas risināšanai, visticamāk, būs uz apjomu balstīta, tirgus mēroga shēma. Kā sīkāk paskaidrots minētajā ziņojumā, stratēģiska rezerve neatrisinātu ieguldījumu problēmu, kas konstatēta jaunām iekārtām. Turpretī tirgus mēroga jaudas mehānismi var efektīvāk veicināt ieguldījumus, lai ilgtermiņā novērstu bažas par pietiekamību.

(378) Ņemot vērā to, ka 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā tika konstatēta strukturāla jaunas jaudas vajadzība (sk. 49. un 50. apsvērumu), Komisija uzskata, ka jaudas mehānisms stratēģiskās rezerves veidā nespēs novērst Beļģijā konstatētās bažas par resursu pietiekamību, sākot ar 2025. gadu.

([101]) Komisijas Atzinums C(2020) 2654 final: https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_en.
([102]) Nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgais ziņojums, SWD(2016) 385 final.

(379) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 20. panta 3. punktu dalībvalstis neievieš jaudas mehānismus, pirms Komisija nav saņēmusi 20. panta 5. punktā minēto atzinumu par regulas 20. panta 3. punktā minēto īstenošanas plānu.

(380) Kā aprakstīts 371. apsvērumā, Komisija 2020. gada 30. aprīlī pieņēma atzinumu par Beļģijas īstenošanas plānu. Beļģija ir sākusi sagatavošanas darbus pirmajai G-4 izsolei, bet tā vēl nav ieviesusi JAM.

(381) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 21. panta 7. punktu, kurā noteikts, ka no jaudas mehānisma ir pakāpeniski jāatsakās, ja trīs gadus pēc kārtas netiek noslēgti jauni līgumi, Beļģija ieviesa klauzulu, kas paredz, ka JAM ietvaros netiks rīkotas jaunas izsoles, ja trīs gadus pēc kārtas nebūs noslēgts neviens jauns jaudas nolīgums saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 7.j panta 11. punktu (sk. 218. apsvērumu).

(382) Kā izklāstīts 217. apsvērumā, Beļģija lūdz valsts atbalsta apstiprinājumu uz 10 gadiem, t. i., uz maksimālo laikposmu, kas noteikts Elektroenerģijas regulas 21. panta 8. punktā.

(383) Visbeidzot, Beļģija ir apņēmusies ievērot Elektroenerģijas regulas 20. panta 3. punktā minēto īstenošanas plānu pēc jaudas mehānisma ieviešanas, kā noteikts regulas 21. panta 8. punktā.

(384) Komisija secina, ka pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 21. pantam.

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 22. pantam

(385) Elektroenerģijas regulas 22. panta 1. punktā ir noteiktas īpašas struktūras iezīmes, kurām jāatbilst jebkuram jaudas mehānismam. Saskaņā ar minēto pantu jaudas mehānisms: i) ir pagaidu mehānisms, ii) nerada liekus tirgus izkropļojumus un neierobežo starpzonu tirdzniecību, iii) tiek piemērots vienīgi tam, lai novērstu bažas par pietiekamību; iv) nodrošina jaudas piegādātāju izraudzīšanos pārredzamā, nediskriminējošā un konkurenci veicinošā procesā; v) sniedz stimulus jaudas piegādātājiem, lai tie būtu pieejami laikposmos, kad ir sagaidāms sistēmas stress; vi) nodrošina, ka atlīdzība tiek noteikta konkurenci veicinošā procesā; vii) pirms atlases procesa izklāsta tehniskos nosacījumus jaudas piegādātāju dalībai; viii) nodrošina, ka tajā var piedalīties visi resursi, kas spēj nodrošināt vajadzīgo tehnisko veiktspēju, tostarp enerģijas uzkrāšanas un pieprasījuma pārvaldības resursi, un ix) piemēro atbilstīgas sankcijas jaudas piegādātājiem, kas nav pieejami sistēmas stresa laikā.

(386) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 22. panta 1. punkta c) apakšpunktam, kurā noteikts, ka jaudas mehānisms būtu jāpiemēro vienīgi tam, lai novērstu bažas par pietiekamību.

(387) Paziņotais JAM ir pagaidu pasākums, kā paskaidrots 385. apsvērumā.

(388) JAM ir izstrādāts tā, lai ierobežotu ietekmi tikai uz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu politikas mērķus un izvairītos no pārmērīgiem elektroenerģijas tirgus izkropļojumiem. JAM ir pieejams visiem esošajiem un jaunajiem ražotājiem, pieprasījumreakcijas un uzkrāšanas operatoriem. JAM ir atvērts arī pārrobežu jaudai. Turklāt JAM struktūra ietver vairākus pasākumus, kas ir pieņemti jo īpaši tāpēc, lai novērstu tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu, piemēram, uzticamības iespējas līgumus, maksimālās cenas un konkurenci veicinošu izsoles procedūru (sk. 2.5. un 2.7. iedaļu). Turklāt ir gaidāms, ka atvērtība jaunām jaudām un ilgtermiņa līgumu pieejamība nodrošinās, ka esošais dominējošais stāvoklis netiek nepamatoti nostiprināts (sk. 66. un 117. apsvērumu).

(389) Attiecībā uz nosacījumu, ka JAM būtu jāpiemēro vienīgi tam, lai novērstu bažas par pietiekamību, Beļģija, pamatojoties uz regulatīvās iestādes priekšlikumu, ir apstiprinājusi parametrus, kas nosaka JAM iepērkamās jaudas apjomu, saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 25. panta 4. punktu (sk. 88. un 290. apsvērumu).

(390) Kā minēts 92. apsvērumā, iepērkamā jaudas apjoma noteikšanas procesa beigās ir jāievēro arī attiecīgās Elektroenerģijas regulas daļas. Lai noteiktu apjomu, kas jāiepērk pirmajā G-4 izsolē 2025.–2026. gada piegādes periodam, Beļģija izmantoja 2019. gada *MAF* scenāriju, kas atjaunināts saskaņā ar *PLEF* 2020. gada atjauninājumiem. Beļģija paskaidroja, ka tāds pats jutīgums pret Francijas kodolenerģijas ražošanas jaudas nepieejamību tika izmantots 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ES pamatscenārijā (102. apsvērums).

(391) Turklāt, kā minēts 103. apsvērumā, Beļģijas iestādes ir atlikušas būtisku apjomu G-1 izsolei, nodrošinot, ka jauna pieprasījuma līknes kalibrēšana notiks tuvāk piegādes gadam, un izvairoties no tā, ka pirmajā G-4 izsolē tiks izsolīts pārāk liels jaudas apjoms. Šis lielais G-1 rezervētais apjoms ļauj Beļģijas iestādēm tikt galā ar nelielām novirzēm pēc jauniem ievades datiem un metodiskiem uzlabojumiem.

(392) Komisija norāda, ka 2021. gadā G-4 izsolē tiks noslēgti līgumi tikai par aptuveni 54 % no vidējā maksimālā patēriņa iztrūkuma brīžos (sk. 104. apsvērumu).

(393) Komisija arī norāda, ka uzticamības standarts nosaka, cik daudz jaudas tiek izsolīts jaudas tirgū, un jaunais uzticamības standarts, kas aprēķināts saskaņā ar US metodiku, neatšķiras no vecā uzticamības standarta (22. apsvērums).

(394) Kā norādīts 28. un 105. apsvērumā, Beļģija apņēmās vajadzības gadījumā līdz 2022. gada septembrim noteikt jaunu uzticamības standartu, lai izmantotu jauno uzticamības standartu vēlākais 2023. gada izsolē iepērkamā apjoma noteikšanai. Beļģija arī apņēmās veikt kontrolpārbaudi un vajadzības gadījumā koriģēt ar *NRAA* 2023. gada rezultātiem apjomus, kas jāiepērk T-4 izsolē 2023. gadā un T-1 izsolē 2026. gadā. Komisija aicina Beļģijas iestādes, atjauninot uzticamības standartu un *NRAA*, apspriesties ar *ACER*, lai labāk izprastu 18. un 40. apsvērumā minētos saistītos *ACER* lēmumus.

(395) Ņemot vērā iepriekš minēto, jo īpaši papildu piezīmes, ko Beļģija iesniedza oficiālās izmeklēšanas procedūras laikā, Komisija uzskata, ka JAM piemēro vienīgi tam, lai novērstu bažas par pietiekamību.

(396) Pamatojoties uz Beļģijas JAM darbības noteikumiem, jauda tiks iepirkta pārredzamā, nediskriminējošā un konkurenci veicinošā procesā.

(397) JAM nodrošina stimulus jaudas piegādātājiem būt pieejamiem paredzama sistēmas stresa laikā (sk. 182.–186. apsvērumu).

(398) Turklāt atlīdzību nosaka konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, un konkursa procedūra, kas izklāstīta 2.5. iedaļā, ir nediskriminējoša un atvērta visiem jaudas veidiem.

(399) Beļģija pirms atlases procesa izklāsta tehniskos nosacījumus jaudas piegādātāju dalībai. Šie nosacījumi ir paredzēti Beļģijas JAM darbības noteikumos (sk. 12. apsvērumu).

(400) JAM būs pieejams visām jaudām, kas var veicināt resursu pietiekamību. Tas būs tehnoloģiski neitrāls un jo īpaši atvērts gan esošai, gan jaunai jaudai, uzkrāšanai un pieprasījumreakcijai. Turklāt JAM būs atvērts aizrobežu jaudai.

(401) Visbeidzot, kā paskaidrots 182. apsvērumā, JAM paredz sankcijas par nepieejamību sistēmas stresa laikā.

(402) Tāpēc Komisija secina, ka ir izpildītas Elektroenerģijas regulas 22. panta 1. punktā noteiktās prasības.

(403) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 22. panta 3. punktu jaudas mehānismi: i) ir veidoti tā, lai cena, ko maksā par pieejamību, automātiski līdzinātos nullei, ja ir sagaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu pieprasīto jaudas līmeni; ii) ļauj dalībniekiem saņemt atlīdzību tikai par to, ka resursi ir pieejami, un iii) nodrošina, ka jaudas piegādātāji, kas ir tiesīgi piedalīties, cits citam var nodot jaudas piedāvājuma saistības.

(404) Paziņotais pasākums ir tehnoloģiski neitrāls tirgus mēroga jaudas mehānisms, saskaņā ar kuru visi tiesīgie jaudas piegādātāji konkurē vienā jaudas izsolē, lai noteiktu zemāko ilgtspējīgo cenu, par kādu var piegādāt vajadzīgo jaudu. Ja piedāvājums ir pietiekams, lai apmierinātu pieprasījumu, tam, ka izsole veicina konkurenci, būtu jāsamazina cenas līdz nullei.

(405) Kā paskaidrots 8. apsvērumā, maksu par jaudu, ko maksā jaudas piegādātājiem ar uzticamības iespējas līgumu, veido fiksēts maksājums par līgumā paredzētās jaudas saglabāšanu, lai tā būtu pieejama visos iztrūkuma periodos. Tādējādi tā atlīdzina jaudas pieejamību un neietver atlīdzību par elektroenerģijas daudzumu, ko jaudas piegādātāji piedāvās tirgū.

(406) Kā izklāstīts 187. apsvērumā, Beļģija ieviesīs sekundāro tirgu, lai jaudas piegādātājiem nodrošinātu mehānismu riska pārvaldības uzlabošanai JAM ietvaros. Attiecībā uz darījumiem sekundārajā tirgū tiks nodrošināta saistību pilnīga nodošana.

(407) Tāpēc Komisija secina, ka ir izpildītas Elektroenerģijas regulas 22. panta 2. punktā noteiktās prasības.

(408) Visbeidzot, Elektroenerģijas regulas 22. panta 4. punktā ir noteiktas prasības attiecībā uz CO_2 emisiju robežvērtībām.

(409) Kā paskaidrots 107. apsvērumā, pirmskvalifikācijas prasības ietver emisiju robežvērtību: jaudas piegādātāji, kas pārsniedz turpmāk norādītās emisiju robežvērtības, nevar piedalīties jaudas izsolē:

a) jaudām, kam ražošanu sāka 2019. gada 4. jūlijā vai vēlāk, piemēro 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 emisiju robežvērtību uz kWh elektroenerģijas;

b) jaudām, kam ražošanu sāka pirms 2019. gada 4. jūlija, piemēro emisiju 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 robežvērtību uz vienu elektroenerģijas kWh un 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 robežvērtību vidēji gadā uz uzstādīto kWe.

(410) Komisija secina, ka pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 22. pantam.

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 24. pantam

(411) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktu *NRAA* ir reģionāls mērogs, un tā pamatā ir metodika, kas minēta regulas 23. panta 3. punktā, jo īpaši 23. panta 5. punkta b)–m) apakšpunktā.

(412) Šajā saistībā Komisija norāda, ka jaunākajam Beļģijas resursu pietiekamības pētījumam, t. i., 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumam, ir reģionāls mērogs, un tā pamatā ir 23. panta 3. punktā minētā metodika.

(413) Saskaņā ar *ACER* lēmuma 12. panta 1. punktu *ERAA* metodiku pilnībā īsteno līdz 2023. gada beigām. Tāpēc *ACER* lēmumā ir paredzēta *ERAA* metodikas pakāpeniska īstenošana, pamatojoties uz ceļvedi, kurā aprakstīts īstenošanas posms, kas izklāstīts *ACER* lēmuma 11. panta 8. punktā.

(414) Lai gan *ERAA* metodika tika apstiprināta neilgi pirms tam, kad Beļģija veica 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumu, tajā tika ietverti vairāki *ERAA* metodikas elementi, kas minēti 42. apsvērumā.

(415) Tomēr Komisija norāda, ka 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir modelēts maksimālās klīringa cenas automātisks pieaugums tikai no 2025. gada. Tomēr, kā to ir pierādījusi Beļģija, pat ja maksimālās klīringa cenas automātiskais pieaugums sāktos 2022. gadā, ekonomiskās dzīvotspējas novērtējuma rezultāti attiecībā uz 2025. gadu nemainītos. Turklāt Beļģija apņēmās nodrošināt, ka jaunajā pietiekamības pētījumā, kas jāpublicē līdz 2023. gada jūnijam, pilnībā tiek ņemta vērā dinamisko cenu pieauguma metodika, sākot no simulācijas perioda sākuma (sk. 48. apsvērumu).

(416) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījuma pamatā ir piemēroti galvenie atsauces scenāriji saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktu (sk. 45. apsvērumu).

(417) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis savā pietiekamības novērtējumā var iekļaut jutīgumu, kas ir saistīts ar valsts elektroenerģijas pieprasījuma un piedāvājuma īpatnībām.

(418) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par JAM atbilstību Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktam, jo 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā tika izmantots ES *HiLo* scenārijs, kura pamatā ir pieņēmumi par aizrobežas elektroapgādi, t. i., Francijas atomelektrostaciju papildu nepieejamību.

(419) Vairākas ieinteresētās personas iebilda pret Komisijas sniegto Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punkta interpretāciju, norādot, ka tā ir pārāk ierobežojoša. Minētās ieinteresētās personas apgalvoja, ka *ERAA* metodika apstiprina, ka *NRAA* ir jābūt reģionālam mērogam un tas var ietvert papildu jutīgumu. Tajā nav precizēts vai ierobežots šā papildu jutīguma veids. Kā norādīts minētās metodikas 3. panta 6. punktā, šis jutīgums var aptvert dažādas izmaiņas pieņēmumos visā attiecīgajā ģeogrāfiskajā tvērumā, tostarp dažādos pieņēmumos attiecībā uz ievades datiem, piemēram, uzstādītajām jaudām (sk. 256.–258. apsvērumu).

(420) Beļģija apgalvoja, ka tās lielais starpsavienojumu īpatsvars un atkarība no importa ir valsts elektroapgādes īpatnība (sk. 286.–318. apsvērumu).

(421) Komisija norāda, ka 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir iekļauts jutīgums pret Francijas kodolenerģijas ražošanas jaudas nepieejamību, kas atbilst datiem, ko Francijas PSO izmantoja Francijas *NRAA* (sk. 287.–289. apsvērumu).

(422) Komisija norāda, ka saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punktu un *ERAA* metodiku *NRAA* ir jābūt reģionālam mērogam un *ERAA* metodikas 3. panta 6. punkts ļauj papildināt galvenos atsauces scenārijus ar papildu scenārijiem un/vai jutīgumu. Turklāt VEAP 224. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstij ir jāsniedz novērtējums par enerģijas no mainīgiem energoresursiem ražošanas (tostarp tās, ko rada kaimiņreģionu sistēmas) ietekmi.

(423) Ņemot to vērā, Komisija uzskata, ka Elektroenerģijas regulas 24. panta 1. punkta a) apakšpunkts neliedz *NRAA* izmantot papildu jutīgumu saistībā ar aizrobežu elektroapgādi.

(424) Kā paskaidrots 365. apsvērumā, nepieciešamo *NRAA* un *ERAA* salīdzinājumu saskaņā ar 24. panta 3. punktu nevarēja veikt, jo *ENTSO-E* neiesniedza *ERAA*.

(425) Komisija secina, ka pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 24. pantam.

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 25. pantam

(426) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 25. panta 1. punktu, piemērojot jaudas mehānismus, dalībvalstīs jābūt noteiktam uzticamības standartam.

(427) Kā minēts 22. apsvērumā, Beļģijā ir ieviests uzticamības standarts, kas ir 3 stundas *LOLE*.

(428) Elektroenerģijas regulas 25. panta 2. punktā noteikts, ka uzticamības standartu nosaka dalībvalsts vai dalībvalsts izraudzīta kompetentā iestāde pēc regulatīvās iestādes priekšlikuma. Uzticamības standartu nosaka, par pamatu izmantojot 23. panta 6. punktā noteikto metodiku.

(429) Uzticamības standarts tika noteikts Karaļa dekrētā par uzticamības standarta noteikšanu un *VOLL* un *CONE* vērtību apstiprināšanu pēc regulatīvās iestādes priekšlikuma (sk. 20. apsvērumu). Noteiktais uzticamības standarts nedaudz atšķiras no regulatīvās iestādes ierosinātā standarta 21. apsvērumā paskaidroto iemeslu dēļ. Tomēr Elektroenerģijas regulas 25. pants to neliedz.

(430) Beļģija aprēķināja uzticamības standartu, pamatojoties uz 23. panta 6. punktā noteikto metodiku.

(431) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 25. panta 3. punktu uzticamības standartu aprēķina, izmantojot vismaz *VOLL* un *CONE* konkrētā laikposmā, un izsaka kā "sagaidāmo nepadoto enerģiju" un "sagaidāmo slodzes zuduma ilgumu"

(432) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 2. panta 9. punktu *VOLL* ir maksimālās elektroenerģijas cenas aplēse euro/MWh, ko lietotāji ir gatavi maksāt, lai izvairītos no atvienojumiem.

(433) Kā norādīts 25. apsvērumā, *CREG* veica apsekojumu par gatavību maksāt, tomēr, ņemot vērā apsekojuma ierobežojumus, lai noteiktu vienotu *VOLL* aplēsi, tā rezultātus varēja izmantot tikai ierobežotā apmērā. Beļģija apņēmās atjaunināt *VOLL*, pamatojoties uz jaunu apsekojumu par gatavību maksāt, un vajadzības gadījumā līdz 2022. gada septembrim noteikt jaunu uzticamības standartu (sk. 28. apsvērumu).

(434) Tāpēc Komisija uzskata, ka uzticamības standarts ir noteikts, pamatojoties uz *VOLL* aplēsi un paredzamo *CONE* (sk. 23. un 24. apsvērumu) saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 25. panta 3. punktu.

(435) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 25. panta 4. punktu, piemērojot jaudas mehānismus, parametrus, kas nosaka jaudas mehānismā iepirktās jaudas apjomu, apstiprina dalībvalsts vai dalībvalsts izraudzīta kompetentā iestāde, pamatojoties uz regulatīvās iestādes priekšlikumu.

(436) Kā paskaidrots 86. un 290. apsvērumā, *CREG* ierosināja metodiku, lai noteiktu parametrus, pēc kuriem jaudas mehānismā nosaka iepirkumu apjomu.

(437) Komisija secina, ka pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 25. pantam.

Atbilstība Elektroenerģijas regulas 26. pantam

(438) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 26. panta 1. punktu jaudas mehānismi, kas nav stratēģiskās rezerves, un – tad, kad tas ir tehniski iespējams, – stratēģiskās rezerves ir pieejami tiešai tādu jaudas piegādātāju pārrobežu dalībai, kas atrodas citā dalībvalstī, ievērojot šā panta noteikumus.

(439) Tomēr Elektroenerģijas regulas 26. panta 2. punkts ļauj dalībvalstīm prasīt, lai aizrobežu jauda atrodas dalībvalstī, kam ir tiešs tīkla savienojums ar dalībvalsti, kas piemēro jaudas mehānismu.

(440) Beļģija ļaus aizrobežu jaudai, kas atrodas dalībvalstī, kurai ir tiešs tīkla savienojums ar Beļģiju, piedalīties JAM no pirmā piegādes gada, t. i., 2025. gada. Saskaņā ar Beļģijas sniegto informāciju metodika, kopīgie noteikumi un nosacījumi, kas minēti Elektroenerģijas regulas 26. panta 11. punktā, tika pieņemti tikai 2020. gada decembrī, un būtu jāatvēl pietiekams laiks to īstenošanai un sagatavošanās darbiem, kas vajadzīgi pārrobežu dalībai. Ņemot vērā to, ka PSO vēl nav varējis noslēgt vajadzīgos nolīgumus, nav bijis iespējams organizēt pārrobežu dalību pirmajā G-4 izsolē. Tomēr saskaņā ar Beļģijas iestāžu sniegto informāciju G-1 izsolei ir rezervēts apjoms, nodrošinot, ka pārrobežu jauda aizvien var piedalīties un sniegt ieguldījumu no pirmā piegādes gada (sk. 189. apsvērumu).

(441) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija centās noskaidrot, kā tiek izmantoti jaudas pārslodzes ieņēmumi un kā šie ieņēmumi ir sadalīti starp PSO.

(442) Beļģija paskaidroja, ka pārslodzes ieņēmumus izmantos un sadalīs saskaņā ar Elektroenerģijas regulas noteikumiem, jo īpaši 26. panta 9. punktu.

(443) Turklāt Beļģija apstiprināja, ka tā ievēros *ACER* Lēmumu Nr. 36/2020, kurā izklāstītas tehniskās specifikācijas pārrobežu dalībai jaudas mehānismos, tostarp metodika to ieņēmumu sadalei, kas gūti no ieejas jaudas piešķiršanas.

(444) Tāpēc pasākums atbilst Elektroenerģijas regulas 26. pantam.

5.3.3.3. Secinājums par atbilstību citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem

(445) Pasākums atbilst Līguma 30. un 110. pantam un Elektroenerģijas regulai.

(446) Tāpēc paziņotais pasākums nepārkāpj attiecīgos Savienības tiesību aktus.

5.3.4. *Atbalsts ir paredzēts, lai ierobežotu tā ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību*

5.3.4.1. Valsts intervences nepieciešamība

(447) Saskaņā ar VEAP 3.2.2. apakšiedaļu dalībvalstij ir jāpierāda, ka ir nepieciešama valsts intervence un jo īpaši atbalsts, lai novērstu tirgus nepilnību, kas citādi paliktu neatrisināta.

(448) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai resursu pietiekamības problēma ir konstatēta pietiekami precīzi un vai Beļģijas iestādes to ir pienācīgi izanalizējušas un kvantificējušas, jo īpaši attiecībā uz VEAP 221. un 222. punktu. Šīs šaubas atbalstīja vairākas ieinteresētās personas, kuras apšaubīja arī plānotā JAM nepieciešamību un/vai mērogu (sk. 227.–234. apsvērumu).

(449) Saskaņā ar 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumu, sākot no 2025. gada, kad pakāpeniski būs izbeigta kodolenerģijas ražošana, Beļģijā saskarsies ar pietiekamības problēmu un strukturālu vajadzību pēc jaunas jaudas. Galvenajā ES pamatscenārijā 2025. gadā šī vajadzība ir 2 GW, un līdz 2032. gadam tā pakāpeniski pieaug līdz 3,9 GW (sk. 49. apsvērumu). 2021. gada pietiekamības un elastības pētījums tika publicēts 2021. gada jūnijā, un tā pamatā ir *ERAA* metodika (sk. VEAP 221. punktu).

(450) Tagad, kad *ACER* ir apstiprinājusi *ERAA* metodiku (sk. 40. apsvērumu), Komisijas šaubas par uzsvaru uz ES *HiLo* scenāriju 2019. gada pietiekamības un elastības pētījumā vai to, ka nav pienācīga hipotētiska scenārija, lai novērtētu resursu pietiekamības problēmas apmēru Beļģijas 2019. gada *MAF*, vairs nav būtiskas, jo metodiskās atšķirības tagad ir apvienotas vienotā, stabilākā metodikā, apstiprinot bažas par pietiekamību.

(451) Lai gan divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka iepriekšējos pētījumos par resursu pietiekamību Beļģijā netika ņemta vērā gaidāmā iztrūkuma funkcija (230. apsvērums), tajā laikā šādas prasības nebija. Tomēr saskaņā ar Komisijas atzinumu par Beļģijas īstenošanas plānu Beļģija tiek aicināta apsvērt iespēju attiecīgi un ne vēlāk kā 2022. gada 1. janvārī grozīt iztrūkuma cenu noteikšanas shēmu. Šajā saistībā Komisija ņem vērā darbu, ko pašlaik veic regulatīvā iestāde un PSO saistībā ar iztrūkuma cenu noteikšanas funkcijas ieviešanu attiecībā uz balansēšanu Beļģijā.

(452) Beļģijā pašlaik elektrotīklu starpsavienojumu līmenis ir aptuveni 24 %, un paredzams, ka līdz 2030. gadam tas pieaugs līdz 33 %. Kā minēts 323. apsvērumā, Beļģija ir arī veicinājusi tā dēvēto energoierobežoto tehnoloģiju attīstību, piemēram, izmantojot iespēju piedalīties palīgpakalpojumu tirgos vai veicināt, nododot enerģijas mehānismu. Tas ir radījis lielu pieprasījuma pārvaldības resursu īpatsvaru.

(453) Turklāt, kā izklāstīts 2.3.4. iedaļā, Beļģijas iestādes ir apņēmušās īstenot vairākas tirgus reformas, jo īpaši nolūkā stiprināt balansēšanas tirgus (sk. 62. apsvērumu), veicināt pieprasījumreakciju (sk. 64. apsvērumu) un palielināt starpsavienojumu jaudu (sk. 65. apsvērumu).

(454) Neraugoties uz šīm reformām, 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir apzināti riski Beļģijas resursu pietiekamībai, atsaucoties uz 22. apsvērumā aprakstīto uzticamības standartu. 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā norādīts, ka līdz 2025. gadam tikai ļoti neliela jaunās jaudas daļa būs dzīvotspējīga parastā enerģijas tirgū.

(455) Tāpēc Komisija uzskata, ka Beļģija saskaņā ar VEAP 223. punktu ir pierādījusi, kāpēc tirgus vēl nevar nodrošināt pietiekamu jaudu bez intervences.

(456) VEAP 224. punktā noteikts, ka Komisijai ir jāņem vērā dažādi elementi, kas jāsniedz dalībvalstij saistībā ar enerģijas no mainīgiem energoresursiem ražošanu, pieprasījumareakcijas dalību, starpsavienojumiem un citiem tādiem elementiem, kas rada vai pastiprina ražošanas pietiekamības problēmu.

(457) 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir integrētas visas pašreizējās un plānotās tirgus norises un jaunākie prognozētie politikas mērķi, kas integrēti vai minēti īstenošanas plānā, attiecībā uz visiem četriem elementiem, kas minēti VEAP 224. punktā.

(458) Kā paskaidrots 454. apsvērumā, neraugoties uz šīm reformām, 2021. gada pietiekamības un elastības pētījumā ir konstatēti riski Beļģijas resursu pietiekamībai salīdzinājumā ar to, kas būtu vajadzīgs, lai sasniegtu 3 stundu *LOLE* mērķi.

(459) Komisija uzskata, ka paziņotais pasākums ir nepieciešams saskaņā ar VEAP 3.9.2. iedaļu.

5.3.5. *Pasākuma piemērotība*

(460) Parasti valsts atbalsta pasākums ir piemērots, ja tas ir izstrādāts tā, lai pienācīgi novērstu konstatētās tirgus nepilnības. VEAP 225. un 226. punktā ir precizēts, ka saistībā ar atbalstu ražošanas pietiekamībai tas nozīmē, ka atbalstam būtu jāatlīdzina tikai pieejamības pakalpojums, ko sniedz ražotājs, un pasākumam vajadzētu būt atvērtam un nodrošināt atbilstīgus stimulus gan esošajiem, gan turpmākajiem ražotājiem un operatoriem, kas izmanto aizstājamas tehnoloģijas, piemēram, pieprasījumreakcijas vai uzglabāšanas risinājumus.

(461) Šajā iedaļā vispirms analizēts, vai tirgus mēroga JAM ir piemērotākais no dažādajiem risinājumiem, lai novērstu konstatētās bažas par pietiekamību (šā lēmuma 5.3.5.1. iedaļa). Pēc tam tajā analizēts, vai JAM īpašā struktūra atbilst iepriekš minētajām īpašajām VEAP prasībām (šā lēmuma 5.3.5.2. iedaļa).

5.3.5.1. JAM kā instrumenta piemērotība

(462) Kā minēts 235. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas norādīja, ka stratēģiskā rezerve varētu labāk risināt konstatēto pietiekamības problēmu nekā tirgus mēroga JAM. Turpretim Beļģija uzskatīja, ka ar stratēģisko rezervi netiks novērstas pamatā esošās tirgus nepilnības (sk. 278. un 279. apsvērumu).

(463) Kā minēts 60. apsvērumā, Beļģijai pašlaik ir stratēģiska rezerve, kas būs pieejama līdz 2022. gada 31. martam. Stratēģiskās rezerves mērķis ir apmierināt maksimālo pieprasījumu ziemas periodos, kad tirgus to nedara, saglabājot daļu esošās elektroenerģijas ražošanas un pieprasījumreakcijas jaudas ārpus tirgus kā rezervi, ko izmantot vienīgi tad, kad balansēšanas resursi ir izsmelti.

(464) Kā paskaidrots 377. un 378. apsvērumā, tirgus mēroga JAM, kas ietvertu jaudas tirgu, kurš papildinātu enerģijas tirgu, šķiet efektīvākais risinājums, lai nodrošinātu piegādes drošību Beļģijā saistībā ar strukturālām pārmaiņām, piemēram, pakāpenisku atteikšanos no kodolenerģijas ražošanas.

5.3.5.2. JAM īpašās struktūras piemērotība

Atlīdzība tikai par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu

(465) Saskaņā ar VEAP 225. punktu pasākumam būtu jāatlīdzina tikai pieejamības pakalpojums.

(466) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija nonāca pie sākotnējā uzskata, ka pasākums nodrošina atlīdzību par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu. Ne Beļģija, ne ieinteresētās personas neapstrīdēja Komisijas uzskatu.

(467) JAM atlīdzina jaudas pieejamību un neietver atlīdzību par elektroenerģijas daudzumu, ko jaudas piegādātāji piedāvās tirgū.

(468) Tāpēc pasākums atbilst VEAP 225. punktam.

Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas piegādātājiem

(469) VEAP 226. punktā noteikts, ka jaudas mehānismiem jābūt i) atvērtiem dažādām tehnoloģijām, ii) jāņem vērā tas, cik lielā mērā starpsavienojumu jauda var palīdzēt novērst konstatēto ražošanas pietiekamības problēmu, un iii) jānodrošina atbilstīgi stimuli gan jaunām, gan jau esošām jaudām.

(470) Kā izklāstīts 66. apsvērumā, ir plānots, ka pasākums būs pieejams visām jaudām, kas var veicināt resursu pietiekamību, būs tehnoloģiski neitrāls un jo īpaši atvērts gan esošai, gan jaunai jaudai, uzkrāšanai un pieprasījumreakcijai. Tiks atļauta jaudu, tostarp no dažādām tehnoloģijām, apkopošana jeb agregēšana. Visas tehnoloģijas var piedalīties arī visās izsolēs (gan G-4, gan G-1) piegādes periodā.

(471) Beļģija veica vairākus pasākumus, lai nodrošinātu iespēju visām tehnoloģijām piedalīties izsolēs. Jo īpaši Komisija ņem vērā lēmumu daļu no iepērkamā apjoma rezervēt G-1, lai veicinātu pieprasījumreakcijas pakalpojumu sniedzēju dalību. Turklāt G-4 ir paredzēta īpaša kategorija "neapstiprināta jauda" (pieejama visām tehnoloģijām, kurām nav nepieciešami dienas grafiki un atsevišķa dalība to sistēmas piemērotības dēļ), lai veicinātu arī tādu jaudu dalību, kurām var būt lielākas grūtības nodrošināt nepieciešamo standarta gatavības līmeni G-4 (sk. 83. un 98. apsvērumu).

(472) Kas attiecas uz AER, esošie vai jaunie AER jaudas piegādātāji ir tiesīgi piedalīties JAM, izņemot gadījumus, kad tie saņem darbības atbalstu no īpašām valsts atbalsta shēmām (sk. 205. apsvērumu).

(473) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu viena ieinteresētā persona arī apgalvoja, ka jaudas turētājiem, kas ir tiesīgi piedalīties (piemēram, *CHP* ar jaudu, kas lielāka par 1 MW), nav ļauts piedalīties, ja noteiktā laikposmā tie saņem darbības atbalstu ar zaļajiem sertifikātiem (*GSC*) un/vai *CHP* sertifikātiem (*CHP*) (sk. 237. apsvērumu).

(474) Komisija uzskata, ka *CHP* sertifikāti jau ir izstrādāti, lai segtu *CHP* operatoru izmaksas un stimulētu to turpmāku darbību. Lai novērstu atbalsta kumulāciju un no tās izrietošo pārmērīgo kompensāciju, ražotājiem nevajadzētu saņemt atbalstu no citiem pasākumiem, piemēram, AER vai *CHP* atbalsta shēmas, kas jau pietiekami sedz šo saņēmēju darbības izmaksas, kā izklāstīts 205. apsvērumā.

(475) Kā minēts 205. apsvērumā, ja šie operatori vairs nesaņem AER/*CHP* darbības atbalstu, tie kļūst tiesīgi piedalīties JAM.

(476) 205. apsvērumā izklāstītie noteikumi neizraisa to jaudas piegādātāju izslēgšanu, kuri nesaņem šādu atbalstu.

(477) Kas attiecas uz pārrobežu dalību, tādas pārrobežu jaudas dalība, kas atrodas dalībvalstī, kurai ir tiešs tīkla savienojums ar Beļģiju, tiks atļauta no pirmā piegādes perioda (sk. 189. apsvērumu).

(478) Turklāt tādu jaunu vai esošu jaudu dalība, kam nepieciešami būtiski kapitālizdevumi, lai saglabātu pieejamību, tiek nodrošināta, piedāvājot daudzgadu līgumus, ja tās pierāda, ka ir nepieciešams iepriekš noteikts ieguldījumu izmaksu apmērs, lai izstrādātu un būvētu šīs jaunās iekārtas vai modernizētu esošās iekārtas (sk. 138. apsvērumu).

(479) Ieguldījumu robežvērtību pamatā ir attiecināmo ieguldījumu izmaksu kopums, kā aprakstīts 137. apsvērumā. Nosakot robežvērtības, ir ņemta vērā nominālā uzstādītā jauda (t. i., maksimālā jauda, ko vienībai ir paredzēts izmantot), nevis uzstādītā koriģētā jauda (t. i., to iepriekš noteiktais pieejamības rādītājs un ieguldījums resursu pietiekamības mērķa sasniegšanā).

(480) Šajā saistībā lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par nominālās uzstādītās jaudas izmantošanu, aprēķinot ieguldījumu robežvērtības. Komisija uzskata, ka šāda struktūras iezīme, visticamāk, diskriminē tehnoloģijas ar augstiem korekcijas koeficientiem, jo īpaši neregulārus saules un vēja atjaunojamos enerģijas avotus. Uzstādītā koriģētā jauda ir pasākums, kas ataino tehnoloģijas faktisko ieguldījumu kopējā jaudā un nodrošina vienādas iespējas visām tehnoloģijām piekļūt daudzgadu līgumiem.

(481) Neraugoties uz sākotnējām šaubām, ņemot vērā pašreizējo situāciju Beļģijas elektroenerģijas tirgū un to, ka ieinteresētās personas nav sniegušas piezīmes par šo jautājumu, Komisijai pašlaik nav pierādījumu, kas ļautu secināt, ka mehānisma struktūra šajā konkrētajā gadījumā praktiski izraisīs dažu tehnoloģiju diskrimināciju. Turklāt Beļģija apņēmās pārskatīt JAM darbības noteikumus, lai nodrošinātu, ka tie nerada iespējamu tehnoloģiju diskrimināciju, ņemot vērā norises tirgū.

(482) Kā minēts 236. apsvērumā, viena ieinteresētā persona ierosināja izveidot T-2 izsoli, lai izvairītos no pārmērīga iepirkuma T-4 izsolē.

(483) Šajā saistībā Beļģija paskaidroja, ka izsole, kas sadalīta divos laikposmos (T-4 un T-1), jau ļāva visām tehnoloģijām ar ilgāku vai īsāku sagatavošanās laiku piedalīties mehānismā un dalībvalstij gūt salīdzinošu pārliecību, ka ir iespējams iepirkt pietiekamu apjomu, lai piegādes gadā nodrošinātu piegādes drošību. Jaudas apjomu sīkāka sadalīšana un T-2 izsoles pievienošana varētu pārmērīgi samazināt konkurenci šajās izsolēs (sk. 280. apsvērumu).

(484) Komisija uzskata, ka iestāžu izvēle iepirkt jaudu divās izsolēs G-4 un G-1 ir likumīga.

(485) Komisija ņem vērā iestāžu apņemšanos pārskatīt JAM darbības noteikumus, lai nodrošinātu, ka tie nerada tehnoloģiju iespējamu diskrimināciju, ņemot vērā norises tirgū.

(486) Emisiju ierobežojums, kas minēts 107. apsvērumā, attiecas uz visām tehnoloģijām, un Beļģijai tas ir veids, kā ievērot VEAP 220. punktu un 233. punkta e) apakšpunktu. Visbeidzot, jaunajām iekārtām, kuras darbina ar fosilo kurināmo un kuru operatori būs tiesīgi slēgt 15 gadu līgumus, būs saistoši Eiropas Savienības un/vai Beļģijas izvirzītie mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, lai līdz 2050. gadam sasniegtu klimatneitralitāti (sk. 109. apsvērumu).

(487) Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts ir atbilstošs.

5.3.6. *Samērīgums*

(488) Atbalsta summa ir samērīga, ja tā ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams izvirzītā mērķa sasniegšanai. VEAP 228.–231. punktā ir precizēta šī prasība attiecībā uz ražošanas pietiekamības pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt, ka saņēmēji negūst vairāk par pieņemamu peļņas normu un tiek izslēgta virspeļņa jeb negaidīta papildu peļņa.

5.3.6.1. Konkurenci veicinoša konkursa procedūra

(489) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda bažas par iespējamu diskrimināciju attiecībā uz jaudu ar augstiem korekcijas koeficientiem (izklāstīts 480. un 481. apsvērumā) un attiecīgi par konkurenci veicinošu konkursa procedūru.

(490) Neraugoties uz *prima facie* šaubām, kā paskaidrots 485. apsvērumā, Komisijai pašlaik nav pierādījumu, lai secinātu, ka mehānisma struktūra praktiski veicinās diskrimināciju starp dažādām tehnoloģijām šajā konkrētajā gadījumā un tādējādi negatīvi ietekmēs konkurenci veicinošu konkursa procedūru.

(491) Paziņotais pasākums ir tehnoloģiski neitrāls tirgus mēroga jaudas mehānisms, saskaņā ar kuru visi tiesīgie jaudas piegādātāji konkurē vienā jaudas izsolē, lai noteiktu zemāko ilgtspējīgo cenu, par kādu var piegādāt vajadzīgo jaudu. Ja piedāvājums ir pietiekams, lai apmierinātu pieprasījumu, tam, ka izsole veicina konkurenci, būtu jāsamazina cenas līdz nullei. Procedūrai piemēro pārredzamus, nediskriminējošus kritērijus, tostarp attiecināmības kritērijus. Galvenais neatbilstības iemesls ir tas, ka jaudas piegādātāji gūst labumu no citiem atbalsta pasākumiem, kas izraisītu kumulāciju un iespējamu pārmērīgu kompensāciju. Kas attiecas uz līgumu termiņiem, lielākā daļa jaudas piegādātāju ir tiesīgi slēgt tikai viena gada jaudas nolīgumus. Attiecībā uz jaunu un atjaunotu jaudu, kas saistīta ar augstām ieguldījumu kapitālizmaksām, piegādātāji ir tiesīgi slēgt jaudas nolīgumus ar garāku termiņu, kas ļauj šiem ieguldītājiem nodrošināt vajadzīgo finansējumu (sk. 117. un 326. apsvērumu).

(492) Tirgus mēroga jaudas tirgus struktūra ataino iespējamo rezultātu, ko rada efektīvs enerģijas tirgus. Pirmās divas izsoles tiks organizētas pēc "piedāvātās cenas samaksas" principa (G-4 izsoles pirmajiem diviem piegādes gadiem) un pēc tam pēc "klīringa cenas samaksas" principa (sk. 112. un 113. apsvērumu). JAM ir iekļautas divas dažādas maksimālās cenas, lai izvairītos no negaidītas papildu peļņas un ierobežotu tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu: i) vispārējā maksimālā izsoles cena un ii) maksimālā starpposma cena (sk. 2.5.4.2. iedaļu). Maksimālo cenu mērķis ir mazināt tirgus varu un tādējādi ierobežot atbalsta summu līdz saprātīgai atlīdzībai par pieejamības nodrošināšanu.

(493) Attiecīgi Komisija secina, ka pasākums ir izstrādāts kā konkurenci veicinoša konkursa procedūra, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, un tas atbilst arī prasībai novērst negaidītu papildu peļņu.

5.3.6.2. Iepērkamais apjoms

(494) Kā minēts 223. apsvērumā, lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai nereāla scenārija izmantošana JAM apjoma aprēķināšanai neizraisīs to, ka tiks finansēta nevajadzīga jauda.

(495) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka finansēšanas mehānisms var ietekmēt JAM jaudas apjomu. Piemēram, JAM finansēšanas izmaksu sasaistīšanu ar elektroenerģijas patēriņu pieprasījuma maksimuma periodos varētu uzskatīt par stimulu attiecīgajām personām samazināt savu patēriņu maksimālā pieprasījuma laikā, tādējādi samazinot jaudu, kas jāizsola (sk. 241. apsvērumu).

(496) Kā paskaidroja Beļģija (sk. 293. apsvērumu), pašlaik Beļģijā nav uzstādīts pietiekams skaits viedo skaitītāju, lai varētu izveidot finansēšanas mehānismu, kura pamatā būtu maksimālās slodzes patēriņš. JAM likums ir grozīts, lai šādu modeli varētu ieviest 2025. gadā. Beļģija arī paskaidroja, ka tā pārskatīs esošo finansēšanas mehānismu 2023. gadā, kad tiks izdots ziņojums par viedo skaitītāju ieviešanu.

(497) Komisija ir arī saņēmusi Beļģijas apliecinājumus par metodiku, kas jāizmanto, lai noteiktu izsoles pieprasījuma līkni, kā noteikts 2.5.2. iedaļā. Beļģija arī apstiprināja, ka tā iegūs jaudas apjomu, kas ir samērīgs ar atjauninātajām bažām par pietiekamību, un laika gaitā koriģēs iepērkamo summu, lai atainotu atjauninājumus pietiekamības novērtējumā un uzticamības standartā, vienlaikus nodrošinot, kas izsoles veicina konkurenci. Jo īpaši Beļģija apņēmās vajadzības gadījumā koriģēt apjomus, lai atainotu atjaunināto pietiekamības novērtējumu un ticamības standartu, kā minēts iepriekš. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī 395. un 400. apsvērumā minētos argumentus, Komisija uzskata, ka JAM piemēro vienīgi tam, lai novērstu bažas par pietiekamību.

5.3.6.3. Secinājums par samērīgumu

(498) Komisija uzskata, ka pasākums ir samērīgs.

5.3.7. *Konkurences izkropļojums un samēra pārbaude*

(499) JAM negatīvajai ietekmei uz konkurenci un tirdzniecību iekšējā elektroenerģijas tirgū jābūt pietiekami ierobežotai, lai pasākuma kopējā bilance būtu pozitīva. Tiesa ir precizējusi, ka, lai novērtētu, vai pasākums nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm, Komisijai ir jāizvērtē plānotā atbalsta pozitīvā ietekme uz to darbību attīstību, kuru atbalstīšana ir paredzēta, un negatīvā ietekme, kāda šim atbalstam var būt uz iekšējo tirgu ([103]).

5.3.7.1. Pozitīvā ietekme

(500) Attiecībā uz bilances pozitīvo aspektu Komisija norāda, ka shēmai ir pozitīva ietekme attiecībā uz esošās jaudas saglabāšanu elektroenerģijas tirgū vai jaunas jaudas radīšanu un tādējādi arī elektroapgādes drošību. Šajā ziņā energoapgādes drošības nodrošināšana ir viens no Savienības enerģētikas politikas mērķiem saskaņā ar LESD 194. pantu.

([103]) 2020. gada 22. septembra spriedums, Austrija/Komisija, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 101. punkts.

(501) Turklāt Komisija norāda, ka par ražošanas iekārtu, kas emitē vairāk nekā 550 g CO_2 uz kWh elektroenerģijas, nevar noslēgt līgumus JAM ietvaros (sk. 107. apsvērumu) un atbilstīgām iekārtām būs jāapņemas līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti. Tādējādi var secināt, ka JAM dod priekšroku mazoglekļa ražotājiem saskaņā ar VEAP 233. punkta e) apakšpunktu.

5.3.7.2. Negatīvā ietekme

(502) Kas attiecas uz bilances negatīvo aspektu, atbalsts jaudas piegādātājiem var izkropļot konkurenci un tirdzniecību elektroenerģijas tirgū, tostarp starp uzņēmumiem, kas saņem atbalstu, un to konkurentiem tajā pašā nozarē.

(503) VEAP 232. un 233. punktā ir precizēta prasība izvairīties no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kas uzsver, ka ir nepieciešama plaša dalība shēmā un ir jāizvairās no tirgus ietekmēšanas, piemēram, dominējošā stāvokļa nostiprināšanas vai lēmumu par ieguldījumiem ietekmēšanas.

(504) Pasākums ir atvērts visiem esošajiem un jaunajiem ražotājiem, pieprasījumreakcijas un uzkrāšanas operatoriem. JAM ir atvērts arī pārrobežu jaudai.

Atvērtība pieprasījuma un piedāvājuma agregēšanai

(505) VEAP 232. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka ražošanas pietiekamības pasākumam vajadzētu būt atvērtam iespējamai pieprasījuma un piedāvājuma apvienošanai jeb agregēšanai.

(506) Kā minēts 242. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas norādīja, ka pašreizējie attiecināmības noteikumi attiecībā uz daudzgadu līgumiem kavē agregēšanu, jo īpaši noteikums, ka aktīvs ar zemāko līguma termiņu apkopotā portfelī nosaka līguma termiņu visam portfelim.

(507) Komisija atzīst, ka pašreizējie attiecināmības noteikumi attiecībā uz daudzgadu līgumiem var kavēt agregēšanu. Tāpēc tā atzinīgi vērtē Beļģijas priekšlikumu grozīt Karaļa dekrētu, ar ko nosaka ieguldījumu robežvērtības, ieguldījumu izmaksu attiecināmības kritērijus un klasificēšanas procedūru (sk. 141. apsvērumu). Grozījums paredz, ka apkopota piedāvājuma pārvaldnieks var izvēlēties jaudas kategoriju, kas attiecas uz apkopoto piedāvājumu.

(508) Attiecībā uz ieinteresētās personas piezīmi par šķēršļiem to aktīvu agregēšanai, kuriem ir pienākums sastādīt dienas grafiku (sk. 243. apsvērumu), Komisija ņem vērā Beļģijas (297. un 298. apsvērums) un ieinteresētās personas (243. apsvērums) sniegtos argumentus. Ņemot vērā to, ka jaudas, uz kurām attiecas pienākums sastādīt dienas grafiku, ietekmē īpašas koordinācijas procedūras, Komisija uzskata, ka Beļģijas pieeja šīm jaudām ir pamatota, lai ņemtu vērā to īpatnības elektroenerģijas tirgū. Tomēr Beļģija regulāri izvērtēs JAM, lai vajadzības gadījumā varētu veikt izmaiņas, tostarp iespēju apkopot aktīvus ar dienas grafiku.

Ieguldījumu robežvērtības

(509) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu piezīmēm par ieguldījumu robežvērtību līmeni daudzgadu līgumos, kurās apgalvots, ka tas var izraisīt diskrimināciju starp noteiktām tehnoloģiju klasēm, Komisija atzīmē Beļģijas apņemšanos atjaunināt šīs robežvērtības, ja jauni pierādījumi, tostarp ieinteresēto personu apsvērumi, liecinās par šādu nepieciešamību. Jaunās ieguldījumu robežvērtības daudzgadu līgumos, par kurām notika sabiedriskā apspriešana, ir minētas 138. apsvērumā. Vajadzības gadījumā *CREG* atjauninās ieguldījumu robežvērtības, kad tas būs nepieciešams, un vismaz reizi trīs gados. Attiecīgi Komisijai nav pamata uzskatīt, ka jaunās robežvērtības daudzgadu līgumos izraisīs tehnoloģiju diskrimināciju.

Korekcijas koeficienti

(510) Kā minēts 247. un 248. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka pašreizējie korekcijas koeficienti var ļoti negatīvi ietekmēt tādas tehnoloģijas kā uzkrāšana, pieprasījumreakcija vai atjaunojamie energoresursi.

(511) Beļģija paskaidroja (sk. 303. apsvērumu), ka energoierobežotu tehnoloģiju korekcijas koeficienti ir zemāki, ja palielinās to īpatsvars sistēmā/valstī. Tādējādi atšķiras korekcijas koeficienti Beļģijā, Francijā un Apvienotajā Karalistē, uz ko atsaucas ieinteresētās personas. Tomēr, lai kliedētu ieinteresēto personu bažas, Beļģija pēc regulatīvās iestādes ieteikuma un 2021. gada janvāra sākumā notikušās darba grupas sanāksmes, kurā piedalījās visas ieinteresētās personas, atjaunin--ja korekcijas koeficientus. Atjauninātie korekcijas koeficienti ir izklāstīti 79. apsvērumā. Attiecīgi Komisijai nav pamata uzskatīt, ka pārskatītie korekcijas koeficienti ir nepiemēroti.

Atmaksāšanas pienākums

(512) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu piezīmēm par to, ka atmaksāšanas pienākuma mehānisms diskriminē pilna apjoma jaudas operatorus (250. un 251. apsvērums), Beļģija apgalvoja, ka JAM panāk līdzsvaru starp atmaksāšanas pienākuma iekļaušanu un diskriminācijas nepieļaušanu attiecībā uz jaudu, ko var aktivizēt tikai par cenu, kas ir augstāka par norunas cenu.

(513) Komisija norāda, ka dalībvalstīs, kurām ir līdzīgi tirgus mēroga jaudas mehānismi, ir atšķirīga prakse attiecībā uz atmaksāšanas pienākumu. Komisija arī norāda, ka atmaksāšanas pienākuma mehānisms Beļģijas JAM ir būtiski mainīts un uzlabots pēc sabiedriskās apspriešanas.

(514) Tāpēc Komisija uzskata, ka atmaksāšanas pienākuma mehānisms nodrošina pienācīgu līdzsvaru starp diviem konkurējošiem mērķiem, kas minēti 512. apsvērumā.

Maksimālā starpposma cena

(515) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai maksimālās starpposma cenas ieviešana jaudai viena gada līguma kategorijā bez atsevišķas atkāpes iespējas varētu izslēgt dažus jaudas turētājus no JAM. Dažas ieinteresētās personas atbalstīja šīs šaubas (sk. 252. apsvērumu).

(516) Attiecīgi Komisija atzinīgi vērtē Beļģijas apņemšanos ieviest atkāpšanās mehānismu. Par atkāpšanās mehānismu notika sabiedriskā apspriešana, un tas tika iekļauts Karaļa dekrētā, ar ko nosaka ieguldījumu robežvērtības un ieguldījumu izmaksu attiecināmības kritērijus. Atkāpšanās mehānisms vienādi attieksies gan uz valsts, gan netiešu pārrobežu jaudu (sk. 129. un 130. apsvērumu).

(517) Kā norādīts 131. apsvērumā, atkāpi pirmajai izsolei piešķirs *ex post*, t. i., pēc izsoles slēgšanas. Ņemot vērā Beļģijas argumentus, kas minēti 131. apsvērumā, Komisija uzskata, ka *ex post* atkāpe no maksimālās starpposma cenas pirmajā izsolē ir pamatota.

Secinājums par pasākuma atvērtību visām tehnoloģijām

(518) Pasākums ļauj piedalīties ražotājiem, kas izmanto dažādas tehnoloģijas, un operatoriem, kuri piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko veiktspēju, saskaņā ar VEAP 232. punkta a) apakšpunktu.

Pārrobežu jauda

(519) VEAP 232. punkta b) apakšpunktā ir ietverti aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka operatori no citām dalībvalstīm var piedalīties pasākumā.

(520) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda bažas, ka, ļaujot netiešai pārrobežu jaudai pretendēt vienīgi uz viena gada līgumiem, kuriem piemēro maksimālo starpposma cenu, varētu atturēt operatorus no dalības JAM.

(521) Komisija piekrīt Beļģijas argumentiem saistībā ar šīm bažām. Jo īpaši ilgtermiņā nevar vienmēr garantēt pietiekamu ieejas jaudu, jo tā ir atkarīga no dažādiem faktoriem, kas izklāstīti 143. apsvērumā. Komisija atzinīgi vērtē Beļģijas apņemšanos pārskatīt iespēju aizrobežu jaudai piekļūt daudzgadu līgumiem (sk. 144. apsvērumu).

(522) Kā minēts 516. apsvērumā, atkāpšanās mehānisms, ko Beļģija ieviesa attiecībā uz maksimālo starpposma cenu pēc lēmuma par procedūras sākšanu, vienādi attiecas gan uz valsts, gan netiešām pārrobežu jaudām.

(523) Attiecībā uz tiešu pārrobežu dalību JAM divas ieinteresētās personas apgalvoja, ka šāda dalība varētu mazināt stimulus ieguldīt starpsavienojumu jaudā un apdraudēt tirgu sasaisti (254. un 255. apsvērums).

(524) Kā paskaidroja Beļģija (sk. 316. apsvērumu), ir veiktas izmaiņas JAM likumā, lai kliedētu ieinteresēto personu paustās bažas. Saskaņā ar jaunajiem noteikumiem priekšnoteikums tiešas pārrobežu jaudas dalībai JAM būs nolīguma noslēgšana starp Beļģiju un dalībvalsti, kuras teritorijā jauda atrodas.

Pārslodzes ieņēmumi

(525) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija arī centās noskaidrot, kā tiek izmantoti jaudas pārslodzes ieņēmumi un kā šie ieņēmumi tiek sadalīti starp PSO.

(526) Beļģija paskaidroja, ka pārslodzes ieņēmumus izmantos un sadalīs saskaņā ar Elektroenerģijas regulas noteikumiem, jo īpaši 26. panta 9. punktu.

(527) Beļģija arī apstiprināja, ka tā ievēros *ACER* Lēmumu Nr. 36/2020, kurā cita starpā ir izklāstīta metodika to ieņēmumu sadalei, kas gūti no ieejas jaudas piešķiršanas (sk. 204. apsvērumu).

Secinājums par pasākuma atvērtību pārrobežu jaudai

(528) Komisija secina, ka saskaņā ar VEAP 233. punkta a) un b) apakšpunktu pasākums nemazina stimulus veikt ieguldījumus starpsavienojumu jaudas izveidē vai tirgu sasaitē.

(529) Kas attiecas uz nepamatotu dominējoša stāvokļa nostiprināšanu tirgū (VEAP 233. punkta d) apakšpunkts), JAM struktūrā ir ietverti vairāki pasākumi, kas ir īpaši paredzēti, lai novērstu tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu, piemēram, uzticamības iespējas līgumi, maksimālās cenas un konkurenci veicinošs izsoles process (sk. 94., 111. un 147. apsvērumu). Turklāt ir gaidāms, ka atvērtība jaunām jaudām un ilgtermiņa līgumu pieejamība nodrošinās, ka esošais dominējošais stāvoklis netiek nepamatoti nostiprināts.

(530) Visbeidzot, attiecībā uz to, ka priekšroka tiek dota mazoglekļa ražotājiem, ja tie piedāvā līdzvērtīgus tehniskos un ekonomiskos parametrus (VEAP 233. punkta e) apakšpunkts), Komisija norāda, ka pasākums ir atvērts mazoglekļa ražotājiem. Tomēr, lai novērstu atbalsta kumulāciju un no tās izrietošo pārmērīgo kompensāciju, ražotāji nedrīkst būt citu atbalsta pasākumu saņēmēji, kā izklāstīts 205. apsvērumā.

(531) Pasākums atbilst VEAP 3.9.6. iedaļai.

5.3.7.3. Secinājums par konkurences izkropļojumu un samēra pārbaudi

(532) Komisija secina, ka pasākumam ir būtiska pozitīva ietekme, veicinot saimniecisko darbību, vienlaikus nodrošinot piegādes drošību, un tas nerada pārmērīgus konkurences un tirdzniecības izkropļojumus. Var secināt, ka atbalsta pozitīvā ietekme ir izteiktāka par tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Tāpēc ierosinātais atbalsts veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību, vienlaikus nelabvēlīgi neietekmējot tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm, kā noteikts LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā.

5.3.8. *Atbalsta pārredzamība un grūtībās nonākuši uzņēmumi vai uzņēmumi, kas nav izpildījuši atgūšanas rīkojumu*

(533) Beļģija ir apņēmusies piemērot VEAP 3.2.7. iedaļā paredzētos pārredzamības nosacījumus, ciktāl tie piemērojami atbalstam, kas piešķirts JAM ietvaros (sk. 219. apsvērumu).

(534) Saskaņā ar VEAP 16. punktu atbalstu nepiešķirs grūtībās nonākušiem uzņēmumiem (sk. 221. apsvērumu).

(535) Saskaņā ar VEAP 17. punktu JAM ietvaros atbalstu nevar piešķirt uzņēmumiem, kas nav izpildījuši atgūšanas rīkojums pēc iepriekšēja Komisijas lēmuma, ar kuru atbalsts atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu (sk. 220. apsvērumu).

6. **Secinājums**

Pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un attiecīgajiem VEAP noteikumiem,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbalsts jaudas atlīdzības mehānisma veidā, ko Beļģijas Karaliste plāno īstenot, ir saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Atbalsta shēma ir atļauta uz laiku līdz 10 gadiem, sākot no pirmās izsoles dienas.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Beļģijas Karalistei.

Ja lēmumā ir konfidenciāla informācija, ko nedrīkst publicēt, lūdzu, informējiet par to Komisiju piecpadsmit darbdienu laikā no saņemšanas dienas. Ja Komisija līdz minētajam termiņam nesaņems pamatotu lūgumu, tiks uzskatīts, ka jūs piekrītat lēmuma pilna teksta publicēšanai. Šāds lūgums, kurā norādīta attiecīgā informācija, jānosūta elektroniski uz šādu adresi:

Eiropas Komisija
Konkurences ģenerāldirektorāts
State Aid Greffe
1049 Brussels
BELGIUM
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Briselē, 2021. gada 27. augustā

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Margrethe VESTAGER